

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel, 03.10.2001
KOM(2001) 539 lopullinen

KOMMISSION KERTOMUS

Rakennerahastot 2000 – 12. vuosikertomus

Tämä vuosikertomus on laadittu Euroopan komission aluepolitiikasta vastaavassa pääosastossa yhteistyössä työllisyydestä ja sosiaaliasioista sekä maataloudesta ja kalastuksesta vastaavien pääosastojen kanssa. Toimitustyössä ovat lisäksi avustaneet Euroopan petostentorjuntavirasto sekä seuraavat pääosastot: talous ja rahoitus, kilpailu, energia ja liikenne, ympäristöasiat, tietoyhteiskunta, sisämarkkinat ja budjetti.

Koska euro otettiin käyttöön 1. tammikuuta 1999, päätettiin, että tässä vuosikertomuksessa mainitut summat ilmaistaan yhtenäisyyden vuoksi euroina silloinkin, kun on kyse ennen tätä päivämäärää toteutetuista toimista. Eurolla, josta voidaan käyttää myös tunnusta €, tarkoitetaan ecua ennen 1. tammikuuta 1999 ja euroa 1. tammikuuta 1999 jälkeen.

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO.....	5
1. LUKU : UUSI OHJELMAKAUSI 2000–2006 - VUODEN 2000 SAAVUTUKSIA.....	7
1.1. Jäljellä olevien tavoite 2 -alueiden luettelojen hyväksyminen.....	7
1.2. Yhteisön tukikehysten, yhtenäisten ohjelma-asiakirjojen ja toimenpideohjelmien hyväksyminen ohjelmakaudeksi 2000–2006	7
1.3. Yhteisöaloitteiden suuntaviivat.....	9
1.4. Luonnokset innovatiivisten toimien suuntaviivoiksi	10
1.5. Vanhojen ohjelmien päättäminen.....	12
2. LUKU: OHJELMIEN TOTEUTUMINEN JÄSENVALTIOISSA	13
2.1. Yleiskatsaus	13
2.1.1. Tavoitteiden 1, 2 ja 3 toteutus	13
2.1.2. Yhteisöaloitteiden toteutus.....	16
2.1.3. Innovatiiviset toimet ja tekninen apu	17
2.1.4. Täydentävyyden ennakkotarkastus	20
2.2. Ohjelmien toteutuminen jäsenvaltioissa	23
2.2.1. BELGIA	23
2.2.2 TANSKA	26
2.2.3. SAKSA.....	28
2.2.4. KREIKKA.....	31
2.2.5. ESPANJA.....	33
2.2.6. RANSKA	36
2.2.7. IRLANTI.....	39
2.2.8. ITALIA	41
2.2.9. LUXEMBURG	44
2.2.10. ALANKOMAAT	45
2.2.11. ITÄVALTA.....	47
2.2.12. PORTUGALI	50
2.2.13. SUOMI.....	52
2.2.14. RUOTSI	55
2.2.15. YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA	57

2.3.	Eri rahoitusvälineiden yhteensovittaminen	60
2.3.1.	Yhteensovittaminen koheesiorahaston kanssa	60
2.3.2.	Yhteensovittaminen Euroopan investointipankin (EIP) ja Euroopan investointirahaston (EIR) kanssa.....	61
2.3.3.	Euroopan laajuisiin verkkoihin (TEN) suunnattu yhteisön tuki	62
2.4.	Yhteensopivuus yhteisön muiden politiikkojen kanssa (rakennerahastoja koskevan yleisasetuksen 12 artikla)	63
2.4.1.	Rakennerahastot ja työllisyyspolitiikka	63
2.4.2.	Rakennerahastot, maaseudun kehittämispolitiikka ja kalastuspolitiikka.....	65
2.4.3.	Rakennerahastot ja ympäristöpolitiikka.....	66
2.4.4.	Rakennerahastot ja kilpailupolitiikka.....	68
2.4.5.	Rakennerahastot ja julkisia hankintoja koskeva politiikka	68
2.4.6.	Rakennerahastot ja naisten ja miesten tasa-arvoa edistävä politiikka.....	69
3.	LUKU: ARVIOINTI JA VARAINHOIDON VALVONTA	71
3.1.	Tavoitteen 2 ennakoarviointi	71
3.2.	ESR:n loppuarviointi (1994–1999).....	73
3.3.	Edinburghin arviointikonferenssi.....	75
3.4.	Suoritettut tarkastukset.....	77
4.	LUKU: VUOROPUHELU JA TIEDOTUS.....	81
4.1.	Euroopan parlamentti	81
4.2.	Rakennerahastokomiteat	82
4.3.	Vuoropuhelu talous- ja sosiaalikomitean sekä alueiden komitean kanssa.....	84
4.4.	Työmarkkinaosapuolet.....	85
4.5.	Tiedotus ja julkisuus	86
	LIITTEET.....	90

Liite 1: Rahoituksen toteutuminen tavoitteittain vuonna 2000

Liite 2: Teknisen avun rahoituksen toteutuminen vuonna 2000

Liite 3: Talousarvion toteuttaminen

JOHDANTO

Tämä vuosikertomus perustuu rakennerahastojen yleisasetuksen (EY) N:o 1260/1999 45 artiklan 2 kohtaan. Kertomuksessa selostetaan, miten rakennerahastoja koskevia säännöksiä sovellettiin ja miten rakennerahastojen tavoitteita 1, 2 ja 3 sekä yhteisöaloitteita toteutettiin vuoden 2000 aikana.

Säännösten mukaisten lukujen lisäksi 1. luvussa selostetaan lyhyesti vuoden 2000 tärkeimmät saavutukset ja käsitellään etenkin ohjelma-asiakirjojen hyväksymistä ja ensimmäisten tukitoimien käynnistymistä kentällä.

Vuosi 2000

Taloudellista ja sosiaalista koheesiota koskevan politiikan alalla rakennerahastojen toiminnassa keskityttiin kuluneena vuonna seuraaviin kahteen pääteemaan:

1. Ohjelmakauden 2000–2006 ohjelmien sekä yhteisöaloitteita ja innovatiivisia toimia koskevien suuntaviivojen hyväksyminen

Vuonna 1999 tehtyjen viimeisten valmistelujen jälkeen (ks. 11. vuosikertomus), komissio ehti hyväksyä monia ohjelma-asiakirjoja (yhteisön tukikehyksiä, yhtenäisiä ohjelma-asiakirjoja ja toimenpideohjelmia) jo tänä ohjelmakauden ensimmäisenä toteutusvuonna.

Tavoite 1 -ohjelmien (kehityksessä jälkeen jääneet alueet) tilanne on erityisen tyydyttävä, sillä kaikki seitsemän yhteisön tukikehystä (YTK) ja 19 yhtenäistä ohjelma-asiakirjaa (YOA) hyväksyttiin yhtä ohjelmaa (Ranskan kansallista tietotekniikkaohjelmaa) lukuun ottamatta. Yhteisön tukikehyksiin (YTK) kuuluvista toimenpideohjelmissa (TO) hyväksyttiin noin puolet eli 46 vuonna 2000 (lopun 51 hyväksytään vuonna 2001).

Tavoitteessa 2 (taloudellisen uudelleenjärjestelyn alueet) ehdittiin hyväksyä vain Suomen, Ruotsin ja Tanskan YOA:t eli yhteensä kahdeksan yhtenäistä ohjelma-asiakirjaa, koska suurin osa suunnitelmista saapui komissioon vasta vuoden 2000 alussa.

Tavoitteessa 3 (henkilöresurssit) kaikkien asianomaisten jäsenvaltioiden YTK:t/TO:t tai YOA:t hyväksyttiin vuoden 2000 aikana.

Tavoitteissa 1, 2 ja 3 hyväksyttiin kaikkiaan 111 tukitoimea (yhtenäisiä ohjelma-asiakirjoja ja toimenpideohjelmia) vuonna 2000.

Komissio hyväksyi vuoden aikana seuraavien neljän yhteisöaloitteen suuntaviivat: Interreg III, Urban II, Equal ja Leader+.

Interreg III:ssa on kolme ohjelmalohkoa, jotka ovat rajat ylittävä, valtioiden välinen ja alueiden välinen yhteistyö.

Urban II -aloitteessa pyritään elvyttämään kaupunkien kriisilähiöitä.

Equal-aloitteessa edistetään tasavertaista kohtelua työmarkkinoilla sekä miesten ja naisten tasa-arvoa.

Leader+-aloitteessa jatketaan Leader I- ja II -ohjelmissa aloitettua työtä maaseudun kehittämiseksi.

Komissio hyväksyi heinäkuussa luonnoksen innovatiivisten toimien suuntaviivoiksi. Suuntaviivojen lopullinen versio hyväksyttiin Euroopan parlamentin ehdottamien tarkistusten jälkeen tammikuussa 2001.

Tavoitteiden 1, 2 ja 3 ohjelma-asiakirjojen hyväksymisen jälkeen tietyt ohjelmat ehdittiin käynnistää jo tänä ensimmäisenä toteutusvuonna, joten **31. joulukuuta 2000 mennessä 13 % kokonaismäärärahoista oli sidottu ja 5 % niistä oli maksettu**. Nämä toteutumisasteet vastaavat edellisen ohjelmakauden (1994–1999) ensimmäisen toteutusvuoden, vuoden 1994, tuloksia.

2. Vanhojen ohjelmien sulkeminen

Vuoden 2000 aikana suljettiin useita edellisten ohjelmakausien ohjelmia. Ennen vuotta 1989 käynnistetyistä 89:stä tukitoimesta on nyt sulkematta enää 35 ohjelmaa. Italian ohjelmien sulkemiseksi nähtiin erityisen paljon vaivaa, sillä niitä oli eniten kesken.

Ohjelmakauden 1989–1993 ohjelmista suljettiin vuoden kuluessa 73 ohjelmaa, ja 101 ohjelmaa on vielä sulkematta. Etenkin Italian ja Yhdistyneen kuningaskunnan ohjelmissa tapahtui huomattavaa edistystä.

Myös tavoite 2 -ohjelmia (1994–1996) alettiin sulkea vuoden 2000 aikana.

1. LUKU : UUSI OHJELMAKAUSI 2000–2006 - VUODEN 2000 SAAVUTUKSIA

1.1. JÄLJELLÄ OLEVIEN TAVOITE 2 -ALUEIDEN LUETTELOJEN HYVÄKSYMINEN

Kohdeväestön enimmäismäärän vahvistamisen jälkeen 1. heinäkuuta 1999 komissio kehotti asianomaisia jäsenvaltioita toimittamaan ehdotuksensa tavoite 2 -alueiksi 31. elokuuta 1999 mennessä. Ehdotukset toimitettiin 16. elokuuta ja 3. joulukuuta 1999 välisenä aikana.

Niinpä komissio teki jo vuonna 1999 periaatepäätökset luetteloista, jotka koskivat Suomea, Belgiaa, Tanskaa, Alankomaita, Saksaa, Yhdistynyttä kuningaskuntaa ja Espanjaa. Viidestä ensimmäisestä jäsenvaltiosta tehtiin lopulliset päätökset vielä samana vuonna.

Komissio teki periaatepäätökset muiden jäsenvaltioiden (Ranskan, Ruotsin, Itävallan ja Luxemburgin) tavoite 2 -alueiden luetteloista 18. tammikuuta 2000 lukuun ottamatta Italiaa, jonka luetteloista tehtiin periaatepäätös heinäkuussa. Näistä luetteloista tehtiin lopulliset päätökset vuoden 2000 ensimmäisen neljänneksen aikana (Italian luettelosta kolmannella vuosineljänneksellä).

1.2. YHTEISÖN TUKIKEHysten, YHTENÄISTEN OHJELMA-ASIAKIRJOJEN JA TOIMENPIDEOHJELMIEN HYVÄKSYMINEN OHJELMAKAUDEKSI 2000–2006

Koska suurin osa **tavoitetta 1 koskevista suunnitelmista** toimitettiin komissioon ennen 31. joulukuuta 1999, kaikki YTK:t ja YOA:t ehdittiin hyväksyä vuonna 2000 lukuun ottamatta Ranskan kansallista tietotekniikkaohjelmaa, joka hyväksyttiin vuoden 2001 alussa. Yhteisön tukikehyksiin kuuluvien toimenpideohjelmien kohdalla tilanne vaihtelee eri jäsenvaltioissa (ks. jäljempänä oleva taulukko).

Tavoitteen 2 tukikelpoisten alueiden luettelot vahvistettiin vähän myöhemmin (ks. kohta 1.2.), eikä komissiolle toimitettu yhtään suunnitelmaa 31. joulukuuta 1999 mennessä. Lähes kaikki suunnitelmat saapuivat komissioon 1. tammikuuta ja 30. huhtikuuta 2000 välisenä aikana. 12:sta tavoitteen 2 tukikelpoisesta jäsenvaltiosta vain kolmen (Suomen, Ruotsin ja Tanskan) yhtenäiset ohjelma-asiakirjat hyväksyttiin vuonna 2000. Muiden jäsenvaltioiden tavoitteen 2 tukitoimet hyväksyttiin suurelta osin vuoden 2001 ensimmäisen neljänneksen aikana.

Tavoitteen 2 ohjelmatyössä on huomionarvoista, että Ranska oli ainoa jäsenvaltio, joka päätti sisällyttää yhtenäisiin ohjelma-asiakirjoihin maaseudun kehittämistoimia (nehän rahoitetaan yleensä EMOTR:n tukiosastosta, joka ei ole rakennerahasto). Muissa jäsenvaltioissa kaikki maaseudun kehittämiseen liittyvät toimenpiteet koottiin erityiseen "maaseudun kehittämissuunnitelmaan".

Kannattaa myös panna merkille, että jotkut jäsenvaltiot eivät sisällyttäneet Euroopan sosiaalirahastoa (ESR) tavoitteen 2 ohjelmatyöhön, vaan päättivät hakea tukea tästä rahastosta mieluummin tavoitteen 3 ohjelmatyön yhteydessä (tavoite 3 osarahoitetaan yksinomaan ESR:sta).

Kaikkien **tavoitteen 3** piiriin kuuluvien jäsenvaltioiden (tämä tavoitehan ei koske Portugalia, Kreikkaa ja Irlantia, jotka ovat kokonaan tavoite 1 -alueita tai saavat tavoitteen 1 siirtymäkauden tukea) YTK:t/TO:t tai YOA:t hyväksyttiin vuoden 2000

aikana. Tukitoimia oli kaikkiaan 39 (25 toimenpideohjelmaa Italiasta, Espanjasta ja Yhdistyneestä kuningaskunnasta ja 14 yhtenäistä ohjelma-asiakirjaa muista jäsenvaltioista).

Tavoitteen 1 ulkopuolella toteutettavissa kalatalouden ohjauksen rahoitusvälineen (KOR) tukitoimissa hyväksyttiin yhdeksän yhtenäistä ohjelma-asiakirjaa (Saksan, Itävallan, Belgian, Tanskan, Espanjan, Suomen, Ranskan, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Ruotsin YOA:t) vuonna 2000. Nämä tukitoimet eivät koske niitä kolmea maata (Kreikkaa, Irlantia ja Portugalia), jotka tavoite 1 tai tavoitteen 1 mukainen siirtymäkauden tuki kattaa kokonaan. Italian ja Alankomaiden yhtenäiset ohjelma-asiakirjat jäivät hyväksymättä. Luxemburg ei ehdottanut lainkaan toimenpiteitä.

Tavoitteissa 1, 2 ja 3 hyväksyttiin **yhteensä** 111 tukitoimea (yhtenäistä ohjelma-asiakirjaa ja toimenpideohjelmaa) vuonna 2000. Niistä 64 koski tavoitetta 1, ja nämä koostuivat 18 yhtenäisestä ohjelma-asiakirjasta ja 46 toimenpideohjelmasta (suurin osa Italian, Portugalin ja Saksan toimenpideohjelmissa hyväksyttiin, Kreikalta ei hyväksytty yhtään ohjelmaa ja suuri osa Espanjan ohjelmista jäi vielä hyväksymättä). Tavoitteessa 2 hyväksyttiin kahdeksan yhtenäistä ohjelma-asiakirjaa ja loput 39 tukitoimea koskivat tavoitetta 3.

Vuonna 2000 hyväksytyt tukitoimet

JÄSEN- VALTIO	YTK/YOA TAV. 1		TO TAV. 1		YOA TAV. 2		TAV. 3	
	Hyväk- sytty 2000	Hyväk- sytään 2001	Hyväk- sytty 2000	Hyväk- sytään 2001	Hyväk- sytty 2000	Hyväk- sytään 2001	Hyväk- sytty YTK:t/ YOA:t	Hyväk- sytty TO:t
Belgia	1 YOA					7 YOA	5 YOA	
Tanska					1 YOA		1 YOA	
Saksa	1 YTK		6	3		11 YOA	1 YOA	
Kreikka	1 YTK			25				
Espanja	1 YTK		5	17		7 YOA	1 YTK	7
Ranska	6 YOA	1 YOA				22 YOA	1 YOA	
Irlanti	1 YTK		6	1				
Italia	1 YTK		12	2		14 YOA	1 YTK	15
Luxemburg						1 YOA	1 YOA	
Alankomaat	1 YOA					4 YOA	1 YOA	
Itävalta	1 YOA					8 YOA	1 YOA	
Portugali	1 YTK		17	2				
Suomi	2 YOA				3 YOA		2 YOA	
Ruotsi	2 YOA				4 YOA		1 YOA	
Yhdistynyt kuningask.	5 YOA 1 YTK			1		14 YOA	1 YTK	3
YHTEENSÄ	7 YTK 18 YOA	1 YOA	46 TO	51 TO	8 YOA	88 YOA	3 YTK 14 YOA	25 TO

1.3. YHTEISÖALOITTEIDEN SUUNTAVIIVAT

Komissio antoi 28. huhtikuuta 2000¹ uuden **Interreg III** -yhteisöaloitteen (2000–2006) suuntaviivat ja päätti määrärahojen alustavasta jaosta jäsenvaltioittain. EAKR:n kokonaistuki koko ohjelmakaudeksi on yhteensä 4 875 miljoonaa euroa (vuoden 1999 hintoina).

Vuonna 1990 käynnistetyn Interreg-aloitteen tavoitteena on kehittää rajat ylittävää yhteistyötä ja auttaa unionin sisä- ja ulkorajoilla sijaitsevia alueita ratkaisemaan syrjäisestä sijainnistaan johtuvia ongelmia. Uuden Interreg III -aloitteen toimintaa on ohjelmakaudella 2000–2006 laajennettu niin, että tukea myönnetään nyt myös alueiden väliseen ja valtioiden väliseen yhteistyöhön. Interreg III toteutetaan seuraavilla alueellisilla tasoilla:

- **Ohjelmalohko A:** vierekkäisten rajaseutuyhteisöjen välinen **rajat ylittävä yhteistyö**, jonka tavoitteena on kehittää rajojen yli toimivia taloudellisia ja sosiaalisia keskuksia ja suunnitella aluekehitysstrategioita.
- **Ohjelmalohko B:** kansallisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten harjoittama **valtioiden välinen yhteistyö**; tarkoituksena on edistää laajojen alueryhmien alueellista yhdentymistä. Suunnitteilla on 13 ohjelmaa, jotka toteutetaan eri puolilla unionia.
- **Ohjelmalohko C:** **alueiden välinen yhteistyö**, jonka tavoitteena on tehostaa aluekehitysvälineitä etenkin alueiden ja aluepolitiikasta vastaavien viranomaisten verkottamisen avulla. Tämä ohjelmalohko koskee myös sellaisten alueiden yhteistyötä, jotka eivät sijaitse vierekkäin.

Urban II: Euroopan parlamentin myönteisen lausunnon jälkeen komissio antoi huhtikuun 2000 lopussa uuden Urban II -yhteisöaloitteen (2000–2006) suuntaviivat, jotka julkaistiin Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä (EYVL C 141, 19.5.2000).

Equal on jatkoa Employment- ja Adapt-yhteisöaloitteille, ja se perustuu näistä ohjelmista saatuihin kokemuksiin. Se eroaa Euroopan sosiaalirahaston pääohjelmista siltä osin, että siinä keskitytään kokeilemaan toimintalinjojen uusia toteutustapoja ja painotetaan kumppanuutta valtioiden välisessä yhteistyössä. Equal-aloitteen pääperiaatteet ovat seuraavat:

- **Kumppanuus:** siihen voivat osallistua julkiset viranomaiset (etenkin paikallis- ja aluetasolla), työntekijöiden ja työnantajien edustajat, tasa-arvokomiteat, oppilaitokset, vapaaehtois- ja paikallisjärjestöt sekä kyseisten maiden hallintoviranomaiset.
- **Temaattinen toimintamalli:** ei keskitytä tiettyyn kohderyhmään, vaan tutkitaan uusia tapoja ratkaista syrjinnän ja epätasa-arvon eri ilmenemismuodoille yhteisiä ongelmia.
- **Valtioiden rajat ylittävä toiminta:** tehdään yhteistyötä muista jäsenvaltioista tulevien kumppanien kanssa, hyödynnetään saatuja kokemuksia ja kehitetään

¹ EYVL C 143, 23.5.2000, s. 6.

koulutukseen ja työpaikkojen luomiseen liittyviä uusia menetelmiä ja lähestymistapoja.

- **Vaikutusmahdollisuudet/osallistuminen:** kohderyhmällä on tilaisuus vaikuttaa sellaisten toimien suunnitteluun ja arviointiin, joilla niitä on tarkoitus auttaa.
- **Innovaatio:** uusia toteutustapoja, uusia järjestelmiä tai innovatiivisia toimia esimerkiksi Yhdistyneen kuningaskunnan sosiaalista syrjäytymistä käsittelevän toimintayksikön (Social Exclusion Unit) keskeisissä raporteissa määriteltyjen puutteiden korjaamiseksi.
- **Tulosten levittäminen ja valtavirtaistaminen:** helpotetaan tiedottamista toimintalinjojen kehityksestä kansallisella ja yhteisön tasolla.

Equal-aloitteelle myönnetyt määrärahat ovat vaatimattomat, vain 2,847 miljoonaa euroa. Equalin strateginen luonne ja näkyvyys ulottuvat kuitenkin paljon laajemmalle, mikä johtuu innovatiivisesta lähestymistavasta ja painopisteen siirtymisestä "klassisempiin" ohjelmiin (valtavirtaistamiseen – hyvien toimintatapojen levittämiseen).

Leader+: komissio hyväksyi 14. huhtikuuta 2000 jäsenvaltioille osoitetut maaseudun kehittämistä koskevan uuden Leader+-yhteisöaloitteen suuntaviivat². Yhteisön kokonaistuki Leader+-aloitteelle on 2 020 miljoonaa euroa ohjelmakaudeksi 2000–2006. Aloite rahoitetaan EMOTR:n ohjausosastosta.

Kuten nimikin kertoo, Leader+ ei ole pelkkä Leader II -aloitteen jatke, vaan entistä suurisuuntaisempi aloite, jonka tavoitteena on kannustaa ja tukea laadukkaita ja kunnianhimoisia integroituja strategioita maaseudun kehittämiseksi paikallistasolla. Siinä painotetaan voimakkaasti myös maaseutualueiden välistä yhteistyötä ja verkottumista. Periaatteessa kaikki EU:n maaseutualueet ovat tukikelpoisia.

Yhteisön tasolla ehdotetut neljä pääteemaa koskevat maaseudun kehityksen avaintekijöitä Euroopassa: maaseudun tuotteiden ja palvelujen kilpailukyvyyn parantamista käyttämällä uutta taitotietoa ja uusia tekniikoita, maaseudun asukkaiden elämänlaadun parantamista, paikallistuotteiden esille tuomista helpottamalla niiden markkinoille pääsyä yhteisillä toimenpiteillä sekä luonnonvarojen ja kulttuuriperinnön korostamista ja suojelua.

1.4. LUONNOKSET INNOVATIIVISTEN TOIMIEN SUUNTAVIIVOIKSI

Yleisasetuksen 22 artiklan mukaan Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) vuotuisista varoista voidaan osoittaa innovatiivisiin toimiin enintään 0,4 %. Komissio hyväksyi 12. heinäkuuta 2000 ehdotuksen uusiksi suuntaviivoiksi EAKR:n innovatiivisille toimille. Yleisasetuksessa esitetyn linjauksen mukaisesti suuntaviivoissa ehdotetaan rakennerahastojen käytön tehostamiseksi lähinnä seuraavia toimenpiteitä:

- ohjelmamenettely yksittäisten hankkeiden sijaan
- strategisten aiheiden vähentäminen kahdeksasta kolmeen

² EYVL C 139, 18.5.2000, s. 5.

- tiiviimpi yhteistyö innovatiivisten toimien ja tavoite 1- ja 2 -pääohjelmien välillä
- aluetasolla hajautettu hallinto ja täytäntöönpano.

Innovatiivisia toimia koskevien uusien alueellisten ohjelmien päätavoite on parantaa tavoite 1- ja 2 -ohjelmien laatua seuraavilla kolmella strategisella alalla:

- osaamiseen ja teknologiseen innovaatioon perustuva alueellinen talous: heikommassa asemassa olevien alueiden auttaminen teknologian tason nostamiseksi
- eEuropeRegio: tietoyhteiskunta aluekehityksen palveluksessa
- alueellinen identiteetti ja kestävä kehitys: alueellisen koheesion ja kilpailukyvyn edistäminen taloudellisen ja sosiaalisen sekä ympäristöön ja kulttuuriin liittyvän toiminnan integroidun lähestymistavan avulla.

Suuntaviivoissa kuvaillussa uudessa järjestelmässä kaikkia EU:n alueita kehoitetaan jättämään ohjelmaehdotus, jossa esitetään strategia innovaatioiden edistämiseksi aluekehityksen yhteydessä. Strategiasta olisi sovittava alueen eri toimijoiden kesken (kumppanuudet), ja sen olisi perustuttava analyysiin alueen vahvuuksista ja heikkouksista. Alueellisia ohjelmia olisi pidettävä "laboratorioina", jotka tarjoavat alueille tilaisuuden kokeilla uusia ideoita tavoilla, jotka eivät aina ole mahdollisia rakennerahastojen pääohjelmissä. Perimmäisenä tavoitteena tulisi kuitenkin aina olla tulosten siirto toimenpideohjelmiin, joissa niitä voidaan soveltaa laajemmassa mitassa. Jotta tämä onnistuisi, tarvitaan tiivistä yhteistyötä innovatiivisista toimista vastaavien elinten ja tavoitteista 1 ja 2 vastaavien viranomaisten välillä.

Aikaisemmasta käytännöstä poiketen komissio ei enää vastaa yksittäisten hankkeiden valinnasta. Koska alueet tietävät itse parhaiten, mikä niille on innovatiivista, alueelliset ohjauskomiteat valitsevat yksittäiset hankkeet. Hankkeet voivat olla hyvin monipuolisia, ja niihin voi sisältyä tutkimuksia, pilottihankkeita, strategisten suunnitelmien valmistelua, verkottamista jne. Pilottihankkeet olisi keskitettävä pk-yrityksiin ja mikroyrityksiin.

Verkottuminen on erittäin tärkeää, ja ohjelmiin osallistuvien alueiden olisikin varattava 1–3 % määrärahoistaan tähän tarkoitukseen. Lisäksi komissio on valmis osarahoittamaan rajoitetun määrän erityisiä verkottumisohjelmia, joihin osallistuu ainakin viisi aluetta viidestä sellaisesta jäsenvaltiosta, jotka haluavat perustaa uusia verkkoja edistääkseen innovaatioita edellä määritellyillä kolmella strategisella alalla.

Komissio tarkisti suuntaviivaluonnosta EAKR:n ja Euroopan parlamentin aluepolitiikka-, liikenne- ja matkailuvaliokunnan ehdotusten pohjalta. Se hyväksyi suuntaviivat virallisesti tammikuussa 2001. Ensimmäisiä ohjelmaehdotuksia odotetaan toukokuun 2001 lopussa. Vuosina 2001–2005 komissio valitsee vuosittain puolueettomien valintaperusteiden mukaisesti parhaat ohjelmat, joille myönnetään osarahoitus. Valinnassa painotetaan ehdotuksen laatua ja innovatiivista luonnetta. EAKR:n osuus on vähintään 300 000 euroa ja enintään 3 miljoonaa euroa, ja rahoitusta myönnetään enintään kahdeksi vuodeksi. Kun alueelliset ohjelmat on käynnistetty, komissio järjestää kaksi kilpailua hankkeista tai toimista, jotka edistävät parhaiten aluekehitykseen liittyviä innovaatioita.

1.5. VANHOJEN OHJELMIEN PÄÄTTÄMINEN

Vuonna 2000 päätettiin paljon vanhoja ohjelmia. Maaliskuun 2001 alussa laadittiin tilannearvio, jossa eritellään kullakin ohjelmakaudella päätettyjen ohjelmien määrät. Siitä voidaan esittää seuraavat pääkohdat:

- vuotta 1989 aikaisemmista tukitoimista päättämättä olleiden ohjelmien määrä väheni 89:stä (30. kesäkuuta 2000) 35:een (helmikuun 2001 lopussa). Vastaavat määrärahat ovat 124 miljoonaa euroa. Kannattaa panna merkille, että Italia on saanut huomattavasti vähennettyä keskeneräisten ohjelmiansa määrää; suurin osa päättämättä olleista ohjelmista (vuoden 2000 puolivälissä 75 hanketta 89:stä) oli nimittäin Italian. Helmikuun lopussa Italian ohjelmista oli päättämättä enää 24.
- ohjelmakauden 1989–1993 ohjelmista on päätetty 30. kesäkuuta 2000 jälkeen 73 ohjelmaa, jotka vastaavat yhteensä 516 miljoonaa euroa. Helmikuun 2001 loppuun mennessä oli päättämättä vielä noin 101 hanketta, jotka vastaavat kaikkiaan 714 miljoonaa euroa. Huomattavaa edistystä tapahtui etenkin Italiassa (33 päätettyä hanketta) ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa (26 päätettyä hanketta). Ponnisteluja jatketaan, ja vuoden 2001 ensimmäisellä puoliskolla päätettäneen 17 Espanjan ja 11 Ranskan hanketta.
- tavoite 2 -ohjelmien (1994–1996) päättäminen aloitettiin suunnitelmien mukaisesti; päätettäviä hankkeita on 65, mikä vastaa 759 miljoonaa euroa. Ohjelmakauden 1994–1996 tavoite 2 -hankkeet saataneen päätökseen kesän 2001 loppuun mennessä, mikäli erityisiä vaikeuksia ei ilmene.

2. LUKU: OHJELMIEN TOTEUTUMINEN JÄSENVALTIOISSA

2.1. YLEISKATSAUS

Tässä luvussa tarkastellaan ainoastaan ohjelmakauden 2000–2006 uusia ohjelmia. Ohjelmakauden 1994–1999 ohjelmien edistymistä käsitellään lyhyesti jäsenvaltioittain luvussa 2.2, mikäli saavutukset antavat siihen aiheita. Innovatiiviset toimet esitellään tässä luvussa, koska niihin osoitettuja määrärahoja ei ole eritelty jäsenvaltioittain.

2.1.1. Tavoitteiden 1, 2 ja 3 toteutus

Vuoden 2000 aikana ohjelmakauden 2000–2006 tukitoimia pantiin asteittain täytäntöön. Samanaikaisesti suurin osa ohjelmakauden 1994–1999 ohjelmista oli käynnissä kentällä.

Rakennerahastojen maksusitoumusmäärärahat (milj. euroa, vuoden 1999 hintoina) ohjelmakaudeksi 2000–2006 lukuun ottamatta yhteisöaloitteita ja innovatiivisia toimia

Jäsen- valtio	Tavoitteet					KOR (tavoite 1 -alueiden ulko- puolella)	Yhteensä
	1	Siirtymä- kauden tuki, tavoite 1	2	Siirtymä- kauden tuki, tavoite 2	3		
Belgia	0	625	368	65	737	34	1 829
Tanska	0	0	156	27	365	197	745
Saksa	19 229	729	2 984	526	4 581	107	28 156
Kreikka	20 961	0	0	0	0	0	20 961
Espanja	37 744	352	2 553	98	2 140	200	43 087
Ranska	3 254	551	5 437	613	4 714	225	14 794
Irlanti (2)	1 315	1 773	0	0	0	0	3 088
Italia	21 935	187	2 145	377	3 744	96	28 484
Luxemb.	0	0	34	6	38	0	78
Alankom.	0	123	676	119	1 686	31	2 635
Itävalta	261	0	578	102	528	4	1 473
Portugali	16 124	2 905	0	0	0	0	19 029
Suomi	913	0	459	30	403	31	1 836
Ruotsi (3)	722	0	354	52	720	60	1 908
Yhd.kk. (2)	5 085	1 166	3 989	706	4 568	121	15 635
EUR15	127 543	8 411	19 733	2 721	24 224	1 106	183 738

(2) Mukaan lukien Peace-ohjelman määrärahat (2000–2004).

(3) Mukaan lukien Ruotsin rannikkoalueita koskevan erityisohjelman määrärahat.

Määrärahojen toteutuminen eri tavoitteissa

Vuoden 2000 aikana hyväksyttiin yhteensä 115 tukitoimea (toimenpideohjelmaa ja yhtenäistä ohjelma-asiakirjaa), joten eräitä toimia ehdittiin käynnistää kentällä jo tänä ohjelmakauden ensimmäisenä toteutusvuonna (tarkemmat tiedot jäsenvaltioittain luvussa 2.2.). Lisäksi suurimmassa osassa ohjelmista menot hyväksyttiin taannehtivasti tukikelpoisiksi 1. tammikuuta 2000 alkaen yleisasetuksen mukaisesti. Koska tavoitteessa 2 hyväksyttiin vain vähän ohjelmia, yleinen määrärahojen toteutumisaste ei kuitenkaan ollut tänä vuonna täysin tyydyttävä.

Kaikki tavoitteet yhteenlaskettuina **13 % ohjelmakauden 2000–2006 määrärahoista kohdennettiin ja 5 % maksettiin**. Toteutumisasteet ovat vastaavat kuin vuonna 1994, jolloin käynnistyi edellinen ohjelmakausi 1994–1999. Määrärahojen toteutuminen nopeutuu todennäköisesti huomattavasti vuonna 2001, koska silloin tavoite 2 -ohjelmat käynnistyvät kentällä. Myös 7 %:n ennakkomaksu ja vuosittaiset automaattiset maksusitoumukset helpottavat toimien täytäntöönpanoa.

Liitteessä 1 esitetään eri rakennerahastojen määrärahojen toteutuminen jäsenvaltioittain ja rahastoittain (toteutuneet maksusitoumukset ja maksut myönnettyihin kokonaismäärärahoihin verrattuna).

Liitteessä 3 esitetään lisäksi talousarvion toteutuminen (toisin sanoen toteutuneet maksusitoumukset ja maksut kyseisenä vuonna käytettävissä olleeseen budjettiin verrattuna).

Talousarvio toteutui siten, että vuonna 2000 käytettävissä olleista määrärahoista kohdennettiin yhteensä 51,8 % (kaikki tavoitteet, yhteisöaloitteet ja innovatiiviset toimet). Määrärahojen toteutuminen vaihteli suuresti budjettikohdasta riippuen: tavoitteessa 3 käytettiin 94,6 % käytettävissä olleista määrärahoista, kun tavoitteessa 2 vastaava osuus oli vain 4,6 % (ks. selitykset jäljempänä). Myös hyvin suuri osa tavoitteen 1 ulkopuolella käytettävissä olleista KOR:n maksusitoumusmäärärahoista saatiin käytettyä. Maksumäärärahoissa oli havaittavissa sama suuntaus, sillä tavoitteen 3 määrärahat ja tavoitteen 1 ulkopuolella käytettävissä olleet KOR:n määrärahat toteutuivat erittäin hyvin, mutta tavoitteen 2 maksumäärärahat heikosti, eikä yhteisöaloitteiden osalta suoritettu lainkaan maksuja. Koska osa vuoden 2000 määrärahoista jäi käyttämättä, tiettyjä määrärahoja oli siirrettävä myöhemmille varainhoitovuosille.

Vuodelta 2000 myöhemmille varainhoitovuosille siirretyt maksusitoumusmäärärahat

Koska tiettyjä tukitoimia ei ehditty hyväksyä tai panna täytäntöön vuonna 2000, komissio ehdotti vuoden 2000 maksusitoumusmäärärahojen siirtämistä vuosille 2002–2006. Parlamentti antoi suostumuksensa tähän toukokuussa 2001. Kyseessä ovat yhteensä 6,152 miljardin euron maksusitoumusmäärärahat, joista 3,589 miljoonaa euroa jäi käyttämättä tavoitteesta 1, 864 miljoonaa euroa tavoitteesta 2, 4,5 miljoonaa euroa KOR:sta (tavoite 1 -alueiden ulkopuolella) ja 1,695 miljardia euroa yhteisöaloitteista. Tämän tyyppinen siirto oli mahdollinen vain vuonna 2000, joka oli ohjelmakauden 2000–2006 ensimmäinen toteutusvuosi.

Tavoitteen 1 toteutus (kehityksessä jälkeen jääneet alueet)

Lähes kaikki yhtenäiset ohjelma-asiakirjat ja kaikki yhteisön tukikehykset hyväksyttiin vuonna 2000. Yhteisön tukikehyksiin kuuluvista toimenpideohjelmista hyväksyttiin noin puolet eli 46 ohjelmaa vuonna 2000 (51 ohjelmaa jäi hyväksyttäväksi vuonna 2001). Tilanne mahdollisti määrärahojen kohdentamisen ja useiden toimien käynnistämisen kentällä. Kaikki jäsenvaltiot Kreikkaa lukuun ottamatta ehdottivat aloittaa ohjelmansa jo vuonna 2000. Määrärahojen kohdentaminen ohjelmiin edistyi melko yhtenäisesti eri jäsenvaltioissa; kannattaa kuitenkin panna merkille, että Irlannin maksusitoumusten toteutumisaste oli selvästi yhteisön keskiarvoa parempi (21 %, kun yhteisön keskiarvo oli 9 %). Tämä johtui etenkin siitä, että Irlanti oli valmistellut ohjelmat paremmin kumppanuuksien osalta (se oli perustanut seurantakomitean ja konsultoinut sitä) ja sillä oli ennestään "varastossa" tukikelpoisia hankkeita odottamassa osarahoitusta. Maksuissa oli suurempia eroja: suurimmalla osalla jäsenvaltioista maksujen toteutumisaste oli noin 7 %, mikä vastaa ohjelman hyväksymisen yhteydessä maksettua ennakkoa, mutta kolmen jäsenvaltion (Saksan, Ranskan ja etenkin Espanjan) maksut viivästyivät hieman. Tämä johtui pääasiassa siitä, että ohjelmat hyväksyttiin aivan vuoden 2000 lopussa (eräät vasta joulukuun lopussa), jolloin vastaavia maksuja ei ehditty suorittaa samana vuonna. Ensimmäiset maksut suoritettiin vuoden 2001 alussa. Näin tavoitteen 1 keskimääräinen maksatusaste oli 3,3 %.

Tavoitteen 2 toteutus (rakenteellisissa vaikeuksissa olevien alueiden uudelleenjärjestely)

Vain kolmen jäsenvaltion (Tanskan, Suomen ja Ruotsin) yhtenäiset ohjelma-asiakirjat ehdittiin hyväksyä vuoden 2000 aikana. Sen vuoksi ainoastaan nämä jäsenvaltiot ehdottivat käynnistää ohjelmansa kentällä. Huomattakoon kuitenkin, että Ruotsin tavoitteen 2 YOA:t hyväksyttiin vasta joulukuun 2000 lopussa; siksi vuonna 2000 ei ehditty suorittaa lainkaan maksuja. Maksujen toteutumisaste oli sekä Tanskassa että Suomessa 7 %, mikä tavoitteen 1 tapaan vastaa ohjelmien hyväksymisen yhteydessä suoritettua ennakkomaksua. Komissio hyväksyi suurimman osan muiden jäsenvaltioiden ohjelmista vuoden 2001 ensimmäisellä neljänneksellä, joten suuri joukko ohjelmia voidaan panna täytäntöön kentällä, mikä enteilee toimien tyydyttävää edistymistä vuonna 2001. Maksusitoumusten yleinen toteutumisaste oli 16 % ja maksujen 4 %.

Tavoitteen 3 toteutus

Tavoitteessa 3 tuetaan henkilöresursseihin liittyviä toimia tavoitteen 1 ulkopuolisilla alueilla. Noin kolme neljäsosa ESR:n tavoitteen 3 määrärahoista osoitetaan yksinomaan seuraaville neljälle jäsenvaltiolle: Saksalle, Ranskalle, Italialle ja Yhdistyneelle kuningaskunnalle. ESR:n tuen monimuotoisuus jäsenvaltioissa näkyi selvästi sekä neuvotteluissa että ohjelmien sisällössä. Nykyisen aktiivisen työmarkkinapolitiikan puitteissa rahoitetaan tyypillisesti laajempia hankkeita, kun taas pienimuotoisemmissa ESR-ohjelmissa keskitytään yleensä suppeampaan valikoimaan (usein) innovatiivisempia toimia.

Vuoden 2000 aikana tavoitteessa 3 hyväksyttiin useita ohjelma-asiakirjoja. Niiden täytäntöönpano kentällä ehdittiinkin aloittaa jo tänä ohjelmakauden ensimmäisenä toteutusvuonna. Kolme jäsenvaltiota (Espanja, Italia ja Yhdistynyt kuningaskunta) valitsi kuitenkin ohjelma-asiakirjan sijasta yhteisön tukikehyksen, joka jakautuu

useisiin toimenpideohjelmiin (toisin kuin muut jäsenvaltiot, jotka valitsivat ohjelmatyönsä välineeksi yhtenäisen ohjelma-asiakirjan). Niiden YTK:t hyväksyttiin vuonna 2000, mutta vastaavat toimenpideohjelmat voitiin hyväksyä vasta 2001. Tämä selittää, miksi toteutumisaste oli tavoitteessa 3 heikompi kuin tavoitteissa 1 ja 2 etenkin maksusitoumusten kohdalla: maksusitoumusten yleinen toteutumisaste oli nimittäin 10 % ja maksujen 4,5 %.

2.1.2. Yhteisöaloitteiden toteutus

Interreg III

Interreg III -ohjelman suuntaviivojen antamisen jälkeen jäsenvaltioita pyydettiin esittämään yksityiskohtaiset ohjelmaehdotuksensa kuuden kuukauden kuluessa lopullisen tiedonannon julkaisemisesta *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.³

Vuoden 2000 lopussa komissiolle toimitettiin 46 rajat ylittävää ohjelmaa (ohjelmalohko A) ja seitsemän valtioiden välistä ohjelmaa (ohjelmalohko B). Komission yksiköt aloittivat tarkastelun ja neuvottelut kyseisten alueiden kanssa suuresta osasta näitä ohjelmia, jotta ne saataisiin hyväksytyä hyvissä ajoin. Niinpä ohjelmien konkreettinen täytäntöönpano kentällä alkoi vuonna 2001.

Urban II

Urban II -ohjelman suuntaviivojen julkaisemisen jälkeen komissio avusti ohjelmien vetäjiä uusien ohjelmien valmistelussa tätä tarkoitusta varten laaditun oppaan avulla. Opas on ollut saatavilla Internetissä Inforegio-palvelimella syyskuusta 2000 alkaen.

Jäsenvaltioiden komissiolle osoittamien hakemusten määrä ylitti reilusti alun perin arvioidut 55 hakemusta. Komissio hyväksyi Urban-ohjelmaan kaikkiaan 70 kaupunkia; 31. joulukuuta 2000 mennessä oli kuitenkin ehdotettu vain 28:aa ohjelmaa.

Equal

Equal-ohjelman suuntaviivat vahvistettiin Lissabonissa 14. huhtikuuta 2000 Portugalin toimiessa Euroopan unionin puheenjohtajavaltiona. Komission ja jäsenvaltioiden väliset neuvottelut aloitettiin, kun komissio oli saanut ohjelmaluonnokset syyskuussa 2000. Neuvotteluja käytiin koko syksyn ja talven ajan, ja niiden päätteeksi hyväksyttiin 17 ohjelmaa maaliskuussa 2001 (Belgia esitti kahta erillistä ohjelmaa, joista toinen koskee ranskan- ja saksankielistä ja toinen flaaminkielistä yhteisöä; Pohjois-Irlannilla on erityisohjelma Yhdistyneessä kuningaskunnassa).

Leader+

Leader+-yhteisöaloite pannaan täytäntöön 73 ohjelman kautta. Niistä 12 toteutetaan kansallisella ja 61 alueellisella tasolla. Ne hyväksyttiin vuoden 2001 ensimmäisellä puoliskolla.

³ EYVL C 143, 23.5.2000, s. 6.

2.1.3. Innovatiiviset toimet ja tekninen apu

Innovatiiviset toimet

Vuonna 2000 ei käynnistetty yhtään uutta innovatiivista toimea tai hanketta. Kaudella 1994–1999 hyväksytyjen "vanhojen" hankkeiden toteutusta ja päättämistä jatkettiin samalla, kun valmisteltiin uusia suuntaviivoja ohjelmakaudeksi 2000–2006. Alun perin 329 hankkeesta oli vuoden 2000 alussa käynnissä 295 hanketta. Vuoden 2000 loppuun mennessä määrä oli pudonnut 252:een; suuri osa näistä hankkeista päätetään vuonna 2001 ja loput vuonna 2002.

Näihin hankkeisiin liittyi vuonna 2000 joitakin erityisen kiinnostavia tapahtumia:

- Kymmenen toimintavuoden päätteeksi Palermossa (Sisilia) järjestettiin komission aloitteesta viimeinen Europartenariat-tapahtuma joulukuussa 2000. Alueet voivat vastedes järjestää tämän tyyppisiä tapahtumia tavoite 1- ja 2 -ohjelmien yhteydessä.
- Alueellisiin tietotekniikan alan innovaatiostrategioihin (RIS/RITTS) osallistuville alueille pidettiin seminaari Madridissa kesäkuussa 2000. Seminaariin osallistui yli 200 edustajaa lähes sadalta eurooppalaiselta alueelta, myös ehdokasvaltioista. Siellä osallistujilla oli tilaisuus esitellä hyviä toimintatapoja ja kehittää alueiden välistä yhteistyötä innovaatioiden edistämisen alalla.
- RINNO (teknisen avun turvin kehitetty tietokanta alueellisen innovaatiopolitiikan toimenpiteistä) on aluepolitiikan pääosaston ja yritystoiminnan pääosaston kaksivuotinen yhteishanke, joka käynnistyi tammikuussa 2000. Hankkeen budjetti on miljoona euroa. RINNO on alueiden käyttöön tarkoitettu tietokanta, jonka avulla on tarkoitus levittää hyviä toimintatapoja ja tiedottaa alueille muiden alueiden toiminnasta (teknologisten) innovaatioiden edistämisen alalla etenkin pk-yrityksissä.
- Alueellisiin innovaatiostrategioihin (RIS) liittyvien toimintasuunnitelmien täytäntöönpanoa jatkettiin vuonna 2000 kaikkiaan 30 alueella, ja kuuden alueiden välisen teknologiansiirto-ohjelman (RTTS) täytäntöönpano on loppusuoralla.
- RIS1/RIS2/RIS+ (*Regional Information Society Initiative*) -hankkeet: kuusi hanketta päättyi vuonna 2000; 22 hanketta on vielä käynnissä. Kaikkiaan 13 RIS+-hankkeessa onnistuttiin auttamaan alueita hyödyntämään pilottihankkeiden tuloksia tavoite 1- ja 2 -pääohjelmissä. Soviassa (Espanja) pidettiin heinäkuussa 2000 konferenssi, johon osallistui noin 50 aluetta. Tavoitteena oli perehdyttää alueet tietoyhteiskunnan kehittämistapoihin laajemmassa mitassa. Toimia tuettiin joko EAKR:sta tai ESR:sta.
- Ecos-Ouverture (alueiden välinen yhteistyö yhteisön ulkopuolisten maiden kanssa): ohjelmaan osallistuville alueille pidettiin seminaari Brysselissä tammikuussa 2000. Käynnissä on 63 hanketta.
- Napolissa pidettiin heinäkuussa 2000 alueellisia työllisyys sopimuksia koskeva seminaari, johon osallistui noin 400 henkilöä. Seminaarissa keskusteltiin pääohjelmiin sisällytetyistä alueellisista työllisyys sopimuksista saaduista kokemuksista. EAKR:sta annetun asetuksen 10 artiklan mukainen tekninen apu

työllisyys sopimuksille päättyy viimeistään joulukuussa 2001. Joidenkin työllisyys sopimusten jatkuvuus on jo turvattu ohjelmakauden 2000–2006 uusissa yhtenäisissä ohjelma-asiakirjoissa ja toimenpideohjelmissa.

- Kulttuuri 2000: useimmat 37 hankkeesta on nyt päätetty. Kolmen hankkeen loppuraportit ovat kuitenkin vielä toimittamatta ja 11:stä muusta hankkeesta tarvitaan lisätietoja. Yksi hanke jatkuu vuoden 2001 puoliväliin saakka.

Vuonna 1999 suoritettu ohjelmakauden 1994–1999 hankkeiden arviointi osoitti, että suuri osa hankkeista on tuottanut hyviä tuloksia. Niiden onnistumista voidaan myös mitata sen perusteella, että tämäntyppisistä toimista on nyt tullut erottamaton osa pääohjelmia. Tämän ansiosta komissio saattoi aloittaa uuden sukupolven innovatiivisia toimia. Ne perustuvat RIS- ja RISI-aloitteissa käytettyyn strategiseen lähestymistapaan, jossa keskitytään uuden talouden vaatimuksiin.

Myös henkilöresurssien alalla (ESR:sta annetun asetuksen 6 artikla) menestyttiin vuonna 2000:

- Uudet työllistämismahdollisuudet: Suurin osa alun perin vuosina 1996 ja 1997 valituista hankkeista päätettiin joulukuuhun 2000 mennessä. Koska hankkeet olivat sisällöllisesti lähellä "Kolmas järjestelmä ja työllisyys" -pilottihanketta⁴, osa niistä otettiin mukaan "kolmannen järjestelmän" hankkeiden yhteydessä käynnistettyyn tulosten hyödyntämisprosessiin. Hankkeen tähän mennessä tuottamat tulokset ovat olleet alakohtaisia (esimerkiksi kulttuuri- tai lähipalvelut), horisontaalisia (esimerkiksi uusia työpaikkoja, uutta tietotekniikkaa) tai välineellisiä (kehittämismateriaalit ja rahoitus).

Komissio julkaisi vuoden 2000 alussa hankeluettelon, jossa esitetään lyhyet kuvaukset ja yhteystiedot vuosien 1996 ja 1997 tarjouskilpailujen perusteella rahoitetuista 82 hankkeesta⁵. Luetteloa levitettiin monille erilaisille organisaatioille, myös jäsenvaltioissa sijaitseville ESR-toimistoille.

- Paikallista pääomaa sosiaalisiin tarkoituksiin: "Paikallista pääomaa sosiaalisiin tarkoituksiin" -pilottitoimi käsittää 30 hanketta, jotka käynnistyivät 12 jäsenvaltiossa 1. syyskuuta 1999. Pilottitoimessa on tarkoitus määritellä hyviä käytäntöjä uuden ESR:sta annetun asetuksen 4 artiklan 2 kohdan tavoite 1- ja 3 -ohjelmia koskevien säännösten täytäntöönpanemiseksi. "Paikallista pääomaa sosiaalisiin tarkoituksiin" -toimessa toimivat välittäjinä voittoa tavoittelemattomat organisaatiot, jotka tukevat taloudellisesti ja teknisesti sellaisia pienhankkeita, joiden tarkoituksena on edistää sosiaalista koheesiota ja vahvistaa sosiaalista integraatiota edistäviä paikallisia verkostoja ja ryhmiä sekä perustaa mikroyrityksiä ja osuuskuntia.

Belgiassa 8.–11. heinäkuuta 2000 pidettyyn kesäseminaariin kokoontui välittäjäorganisaatioiden, ulkopuolisten arvioijien ja Euroopan komission edustajia. Sähköisellä CIRCA-keskustelufoorumilla virinneisiin keskusteluihin pohjautuvassa seminaarissa keskityttiin tiettyihin käytännön asioihin, kuten pienhankkeiden

⁴ http://europa.eu.int/comm/employment_social/empl&esf/3syst/index_en.htm

⁵ ESR:sta annetun asetuksen 6 artiklan mukainen hankeluettelo "96/97 Project Directory – New Job Sources", ISBN 92-828-7728-0. Tiedot löytyvät myös Internet-osoitteesta: http://europa.eu.int/comm/employment_social/actions/index_en.htm.

valintaan ja seurantaan sekä kumppanuuksien hallinnointiin. Kesäseminaari tarjosi osallistujille myös tilaisuuden tavata muita hankkeiden vetäjiä ja vaihtaa tietoja ja kokemuksia.

Pilottitoimen yleisestä väli- ja jälkiarvioinnista vastaavat ulkopuoliset arvioijat esittivät marraskuussa 2000 ensimmäisen vuosiraporttinsa. Raportissa todettiin, että pilottitoimi on nyt yleisesti ottaen täysin vakiintunut ja toimintakunnossa (varainhoitojärjestelmät mukaan luettuina) ja että sen yhteydessä on käynnissä huomattava määrä pienhankkeita ja toimivia paikallisia kumppanuuksia. Raportti esitettiin Euroopan sosiaalirahaston komitealle 15. joulukuuta 2000 pidetyssä kokouksessa.

- Työvoiman liikkuvuus: ESR:sta myönnettiin tukea 13 hankkeelle, jotka liittyvät teollisuuden muutoksiin ja rakenneuudistukseen; niillä pyritään edistämään innovaatioita työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevan toimintasuunnitelman (KOM(97) 586) päämäärien mukaisesti. Hankkeissa keskitytään vapaan liikkuvuuden esteisiin ja/tai maantieteellisen ja ammatillisen liikkuvuuden tukemiseen. Nämä hankkeet ovat nyt loppusuoralla.
- Useita aloja edustavien ja alakohtaisten työmarkkinajärjestöjen vuoropuhelu: vuoden 1999 alussa eurooppalaisille työmarkkinaosapuolille suunnattu ehdotuspyyntö johti yhdeksän sellaisen hankkeen tukemiseen, jotka liittyvät työn uusiin organisointitapoihin, uusiin koulutusmenetelmiin ja uusiin vuoropuhelumuotoihin.

Tekninen apu

Yhteisön tukikehysten ja tukitoimien (toimenpideohjelmien ja yhtenäisten ohjelma-asiakirjojen) määrärahoista rahoitetun teknisen avun lisäksi komissio voi hyväksyä yhteisön edun mukaisia teknisen avun toimenpiteitä, jotka vastaavat rakennerahastojen täytäntöönpanossa ilmeneviin erityistarpeisiin. Komissiolle voi nimittäin tulla tehtäviä, joista se ei selviä ilman ulkopuolisten asiantuntijoiden apua. Tällaista teknistä apua voidaan myöntää sopimusten tai avustusten muodossa.

Komission aloitteesta myönnettävästä teknisestä avusta ohjelmakaudella 2000–2006 säädetään yleisasetuksen 23 artiklassa. Artiklan mukaan teknistä apua voidaan rahoittaa 0,25 %:in asti kunkin rahaston vuotuisista varoista.

Teknisen avun toimenpiteiden määrärahat toteutuivat vuonna 2000 seuraavasti (milj. euroa):

	EAKR	KOR	YHTEENSÄ
Maksu-sitoumukset	12,154	0,794	12,948
Maksut	3,762	0,418	3,762

Liitteessä 2 luetellaan toimenpidetyypit ja niihin kohdenneet määrärahat.

Yleisasetuksen 48 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti EAKR:n hallinnoinnista vastaava aluepolitiikan pääosasto pyytää varainhoitovuoden alussa aluekehityksen ja

alueellisen uudelleenjärjestelyn komitealta (joka muodostuu jäsenvaltioiden edustajista) lausunnon tulevan vuoden menoarvioista.

2.1.4. Täydentävyyden ennakkotarkastus

Rakennerahastoja koskevissa asetuksissa on vuodesta 1989 säädetty täydentävyydsperiaatteen soveltamisesta. Periaate velvoittaa jäsenvaltiot pitämään reaaliset julkiset rakennepoliittiset menonsa (EU:n rahoitusosuus pois luettuna) vähintään edellisen ohjelmakauden tasolla. Julkiset rakennepoliittiset menot käsittävät sekä rakennerahastoista osarahoitetut menot että menot, jotka tukikelpoisuutensa vuoksi olisi voitu osarahoittaa rakennerahastoista.

Täydentävyyden tarkastamista on yksinkertaistettu ohjelmakaudella 2000–2006. Aikaisempien jokavuotisten tarkastusten sijasta suoritetaan kolmivaiheinen tarkastus, johon sisältyvät ennakkotarkastus, välitarkastus (vuonna 2003) sekä lopputarkastus vuoden 2005 loppuun mennessä. Menotason on ohjelmakaudella 2000–2006 oltava sama kuin kaudella 1994–1999, ja se määritellään kussakin jäsenvaltiossa vallitsevien makrotaloudellisten olosuhteiden perusteella. Samalla otetaan huomioon tietyt erityistilanteet, kuten yksityistämiset, jäsenvaltion edellisen kauden rakennepoliittisten menojen poikkeuksellinen taso sekä rakennerahastojen tukimenojen väheneminen kaudella 2000–2006 kauteen 1994–1999 verrattuna.

Menot todetaan täydentäviksi, jos: 7

- ennakkotarkastuksen yhteydessä todetaan, että ohjelmakaudeksi 2000–2006 arvioitu menojen vuotuinen keskitaso on (lukuun ottamatta tiettyjä rakennerahastoja koskevan yleisasetuksen 11 artiklassa mainittuja tapauksia) vähintään sama kuin edellisellä ohjelmakaudella saavutettu menojen vuotuinen keskitaso;
- vuoden 2003 lopussa suoritettussa tarkastuksessa todetaan, että vuosien 2000–2002 menojen keskitaso on vähintään sama kuin ennakkotarkastuksessa ennakoitu ohjelmakauden 2000–2006 menojen keskitaso;
- vuoden 2005 lopussa suoritettussa tarkastuksessa todetaan, että vuosien 2000–2004 menojen vuotuinen taso on vähintään sama kuin ennakkotarkastushetkellä ennakoitu tai välitarkastuksessa tarkistettu ohjelmakauden 2000–2006 menojen keskitaso.

Jokaisen jäsenvaltion on täytettävä tämä edellytys, ja tavoitteessa 1 täydentävyyden tarkastaminen perustuu julkisten menojen tasoon kaikilla tavoite 1 -alueilla. Tavoitteissa 2 ja 3 otetaan huomioon vain kansallisella tasolla aiheutuneet menot.

Ohjelmatyön ja täydentävyyden välinen yhteys

Täydentävyys on sidoksissa ohjelmatyöhön ja rakennerahastojen ohjelmien eri arviointivaiheisiin (ennakko-, väli- ja loppuarviointiin), ja sitä kautta se vaikuttaa myös päätöksiin, joita komissio tekee ohjelmatyön yhteydessä, sillä:

- komissio ei yleisasetuksen 11 artiklan nojalla hyväksy yhteisön tukikehystä tai yhtenäistä ohjelma-asiakirjaa, jos täydentävyyden ennakkotarkastusta ei ole tehty;

- komissio on sisällyttänyt yhteisön tukikehyksiin ja yhtenäisiin ohjelma-asiakirjoihin lausekkeen, jonka mukaan se ei salli rahoituksen uudelleenjärjestelyjä ohjelman puolivälissä, jos jäsenvaltio ei vuoden 2003 loppuun mennessä ole toimittanut täydentävyyden välitarkistukseen tarvittavia tietoja. Poikkeuksellisissa ja perustelluissa tapauksissa ja ohjelmatyön kohtuuttoman viivästymisen välttämiseksi komissio voi sisällyttää välitarkastuspäätökseen lausekkeen, jonka mukaan uusien maksusitoumusten tekeminen keskeytetään, kunnes kaikki täydentävyyden välitarkistukseen tarvittavat tiedot on toimitettu.
- jos komissio vuoden 2005 lopussa käytettävissään olevien tietojen perusteella toteaa, että jäsenvaltio ei itse asiassa ole noudattanut täydentävyydsperiaattia (kyse ei siis ole enää tietojen toimittamisesta vaan siitä, ettei menoja ole pidetty sovitulla tasolla), se voi seuraavalla ohjelmakaudella vähentää kyseiselle jäsenvaltiolle rakennerahastoista myönnettäviä määrärahoja.

Ohjelmakauden 2000–2006 ennakkotarkastus

Ennen kuin uudeksi ohjelmakaudeksi voitiin hyväksyä ainuttakaan jäsenvaltioiden ohjelmaa, oli tehtävä täydentävyyden ennakkotarkastus. Se suoritettiin tavoite 1 -alueilla erikseen ja tavoite 2- ja 3 -alueilla yhteisesti. Täydentävyyden tarkastusmenetelmä on siis muuttunut perinpohjaisesti edelliseen ohjelmakauteen verrattuna.

Tavoite 1

Tuen täydentävyyden tarkastaminen perustuu tavoitteessa 1 julkisten tai niihin rinnastettavien rakennepoliittisten menojen tasoon kaikilla tavoite 1 -alueilla. Reaalisten menojen tavoitetason on oltava pääsääntöisesti vähintään sama kuin edellisellä ohjelmakaudella saavutettu taso. Jäljempänä olevassa taulukossa esitetään pääkohdittain jäsenvaltioiden toimittamat ja komission tarkastamat luvut.

Taulukkoa tulkittaessa jäsenvaltioita on vaikea verrata toisiinsa etenkin siksi, että tavoite 1 -alueiden väkiluku ja taloudellinen tilanne vaihtelevat eri jäsenvaltioissa. Lisäksi jäsenvaltioiden erilainen institutionaalinen rakenne vaatii menetelmien ja oletusarvojen mukauttamista, jotta täydentävyyden tarkastamisesta aiheutuvat hallinnolliset kustannukset pysyisivät kohtuullisina. Tästä syystä tietojen tarkastusmenetelmiä määritettäessä painotettiin pikemminkin jäsenvaltion sisäistä vertailukelpoisuutta kyseisellä aikavälillä kuin täydellistä jäsenvaltioiden välistä vertailukelpoisuutta.

Ratkaisuvia ovat sarakkeen 2000–2006 luvut. Sarakkeessa määritellään jäsenvaltioiden menojen vuotuinen keskitaso, jolla pysyminen tarkistetaan ennen vuoden 2003 loppua ja vielä vuoden 2005 lopussa. Ohjelmakauden 1994–1999 menot antoivat jonkin verran suuntaa ohjelmakauden 2000–2006 tavoitetasoa määritettäessä, tosin monet vuosien 1998 ja 1999 luvuista olivat vasta alustavia arvioita, mikä johtui ennakkotarkastuksen ajoituksesta: senhän oli määrä päättyä useimmissa jäsenvaltioissa vasta vuoden 1999 lopussa tai vuoden 2000 alussa. Seuraavat seikat kannattaa pitää mielessä, kun ohjelmakausien 1994–1999 ja 2000–2006 prosentiosuuksien muutoksia verrataan toisiinsa:

- Komissio katsoi, että 10 %:n vähennys Saksan menoissa täytti täydentävyysvaatimukset. Asetuksessahan säädetään, että ohjelmakaudella saavutettavaa menojen tasoa ennakoitaessa otetaan huomioon "jäsenvaltion edellisen ohjelmakauden julkisten rakenteellisten ja niihin rinnastettavien menojen poikkeuksellinen taso". Saksan uudelleenyhdistymisellä oli selkeästi tällainen jälkivaikutus.
- Koheesiomaiden menot kasvavat merkittävästi, mikä johtuu sekä osarahoitusvaatimuksista että ponnistuksista fyysisen ja inhimillisen pääoman kehityserojen vähentämiseksi muuhun EU:hun verrattuna. Irlannin tapauksessa ennakoituun lähes 100 %:n lisäykseen on syynä hyvin kunnianhimoinen kansallinen kehityssuunnitelma, jonka tavoitteena on vähentää kehityksen pullonkauloja, jotta voimakas kasvusuuntaus voisi jatkua.
- Italian menojen 20 %:n kasvun taustalla vaikuttaa ohjelmakauden 1994–1999 odotettua alhaisempi menotaso, ja kasvu perustuu hallituksen sitoumukseen lisätä pääomamenoja maan eteläosan talouskehityksen vauhdittamiseksi.
- Muissa maissa tavoite 1 -alueiden taloudelliset ja sosiaaliset ongelmat ovat usein lievempiä eivätkä ne välttämättä riitä perusteeksi huomattavalle menojen kasvulle edelliseen ohjelmakauteen verrattuna.

Taulukko: Jäsenvaltioiden julkisten tai niihin verrattavien rakennepoliittisten menojen vuotuiset keskiarvot tavoite 1 -alueilla ja tavoitteen 1 mukaista siirtymäkauden tukea saavilla alueilla (milj. euroa, vuoden 1999 hintoina)

	1994–1999	2000–2006	Muutos (%)
Belgia	906,3	939,3	+3,6
Saksa	27 146,1	24 474,5	-9,8
Kreikka	6 884,0	8 952,0	+30,0
Espanja	12 690,0	13 917,0	+9,7
Ranska	2 259,7	2 325,1	+2,9
Irlanti	2 258,2	4 464,6	+97,7
Italia	16 308,03	19 591,55	+20,1
Alankomaat	372,8	406,0	+8,9
Itävalta	138,0	138,2	+0,1
Portugali	4 496,0	5 109,0	+13,6
Suomi	893,0	899,0	+0,7
Ruotsi	2 776,2	2 776,2	0,0
Yhdist. kuning.	5 260,5	5 547,7	+5,5

Tavoitteet 2 ja 3 yhdessä

Jäsenvaltioiden on toimitettava tiedot aktiiviseen työmarkkinapolitiikkaan liittyvistä menoistaan sekä tarvittaessa (ja silloin kun se on perusteltua) muista tavoitteiden 2 ja 3 täytäntöönpanoon tarvittavista menoista. Tästä seuraa, että

- tavoitteista 2 ja 3 suoritetaan vain yksi ainoa tarkastus, joka perustuu samoihin tietoihin
- menot koskevat koko jäsenvaltiota, tavoite 1 -alueiden menot mukaan luettuina: tiedot saadaan siis suoraan kansallisista tilastoista.

Jotta julkisille menoille saataisiin avoin vertailuasteikko, komissio on kehottanut jäsenvaltioita käyttämään apuna OECD:n kokoamia tietoja aktiivisesta työmarkkinapolitiikasta. OECD on yli kymmenen vuoden ajan julkaissut vuosittain tiedot jäsenvaltioiden aktiivisen työmarkkinapolitiikan menoista. Tiedot ovat kansainvälisesti tunnustettuja, ne on ajan mittaan havaittu luotettaviksi ja jäsenvaltiot ovat itse toimittaneet tiedot sovittujen määritelmien mukaisesti. Useimmat jäsenvaltiot ovat päättäneet käyttää näitä tietoja lähtökohtana keskusteluissa menojen kehityssuuntauksista helpottaakseen täydentävyyden tarkastamista.

Vaikka komissio onkin suositellut yhteisten vertailutietojen käyttöä, täydentävyyden arviointijärjestelmästä ei ollut tarkoitus tehdä liian joustamatonta. Mikäli jäsenvaltiot ovat esittäneet vakuuttavat perustelut siitä, etteivät vertailutiedot täysin kuvastaneet niiden työmarkkinaohjelmien vaikutusaluetta (Ruotsi) tai taloudellisten olosuhteiden muutoksia (Suomi), täydentävyydestaulukoita on muutettu näiden tekijöiden huomioon ottamiseksi. OECD:n tiedot tarjoavat uudella ohjelmakaudella arvokkaan vertailukohdan arvioitaessa jäsenvaltioiden sitoutumista täydentävyyssperiaatteeseen rakennerahastojen tavoite 2- ja 3 -ohjelmissa.

2.2. OHJELMIEN TOTEUTUMINEN JÄSENVALTIOISSA

2.2.1. BELGIA

Ohjelmakausi 1994–1999

Hainaut'n tavoitteen 1 yhtenäinen ohjelma-asiakirja päätettiin vuoden 1999 lopussa, ja sitä koskevien maksusitoumusten toteutumisaste oli lopullisen taseen mukaan yli 98 %. Rakennerahastoista rahoitettiin pääasiassa yrityksille suunnattuja suoria tukitoimenpiteitä (investointi- ja tutkimustukia) ja epäsuoria tukitoimenpiteitä (teollisuusalueiden kunnostamista). Tutkimus- ja osaamiskeskusten kehittämistä ja varustamista jatkettiin. Työpaikkojen määrä on kehittynyt myönteisesti, sillä yhtenäisen ohjelma-asiakirjan ainoassa investointitukitoimessa on luotu jo peräti 6 692 uutta työpaikkaa alun perin arvioitujen 4 800 työpaikan sijasta. Käytettävissä olevien arvioiden mukaan tukitoimesta on kohtuullista odottaa 12 000:ta uutta työpaikkaa.

Opetuksen nykyaikaistamistoimia jatkettiin. Näihin toimiin on yhdistetty – ja niitä on ennen kaikkea edeltänyt – opettajien perehdyttäminen uuteen tekniikkaan ja sen käyttöön opetustyössä. Toimia ei rajoitettu vain kouluopetukseen, vaan tavoitteeksi otettiin myös työnhakijoiden ja pk-yritysten työntekijöiden perehdyttäminen uuteen

tieto- ja viestintäteknikkaan. Toimenpiteen ansiosta on perustettu uusia rakenteita, kuten teollisuuslaitosten huoltopalveluihin erikoistunut koulutuskeskus (CEMI), kehittyneen teknologian keskus (Centre de technologies avancées) ja CEQUAL.

Meuse-Vesdren tavoitteen 2 yhtenäisessä ohjelma-asiakirjassa määritellyt toimet ovat edelleen käynnissä. Kesäkuun puolivälissä oli perustettu jo 906 uutta työpaikkaa ja tuettu 63:a tutkimushanketta. Suurin osa infrastruktuurihankkeiden töistä (kulkuyhteyksien parannustyöt, vastaanottoinfrastruktuurit, T&K, matkailuhankkeet, teollisuusalueiden kunnostus) on käynnissä tai saatu valmiiksi. Aubangen YOA:ssa mainitun telematiikkapalvelujen keskuksen rakentaminen kolmen maan rajaseutualueella sijaitsevalle toimintavyöhykkeelle on aloitettu, ja elinkeinoelämän kehittämishankkeet jatkuvat.

Flanderissa kaikki käytettävissä olevat varat saatiin kohdennettua vuonna 1999 tehtyjen viimeisten muutospäätösten jälkeen. Maksujen toteutumisvauhdin perusteella näyttää siltä, että kaksi tavoite 2 -ohjelmaa ovat pysyneet aikataulussa. Ohjelmat keskittyvät kummallakin alueella (Limburgissa ja Turnhoutissa) palvelualan kannustamiseen varsinkin aloilla, joiden odotetaan luovan lisätyöpaikkoja naisille.

Henkilöressurssien alalla ovat onnistuneet erityisen hyvin toimenpiteet, joissa tarjotaan työntekijöille ja työnhakijoille lyhytaikaista koulutusta, sekä uuden teknologian alalla toteutetut koulutustoimenpiteet. ESR:n ja EAKR:n yhdenmetyt toimet tutkimuskeskusten tukemiseksi tuottivat tyydyttäviä tuloksia. Osuus- ja yhteisötalouden kehittämistoimet saatiin varsinaisesti käynnistettyä vasta vuonna 2000. Tuloksia voitaneen pitää tyydyttävinä, mutta ne ovat selvästi toivottuja tavoitteita heikompia.

Tavoite 3: Flanderissa käytettävissä olleet varat käytettiin pääasiassa pitkäaikaistyöttömien, vapautuneiden vankien, siirtolaisten, vammaisten ja koulunkäyntinsä keskeyttäneiden auttamiseen.

Belgian ranskankielisessä kieliyhteisössä (Vallonia ja Bryssel) toteutetut "työllistymispolkuihin" liittyvät järjestelyt ovat alkaneet tuottaa tulosta. Koulutusalan tietokeskukset ("carrefours de formation") tarjoavat täysipainoisesti tiedotus- ja neuvontapalvelujaan, joiden avulla pyritään turvaamaan tarjonnan avoimuus ja tiedon levittäminen kohderyhmään kuuluville henkilöille ja toimijoille.

Brysselissä suurin osa tavoite 3 -ohjelman varoista käytettiin tuki- ja liitännäistoimenpiteiden sekä sosiaalikeskusten (paikallistoimistojen) kehittämiseen.

Tavoite 4: Flanderissa toteutettiin lisätoimia koulutuksen alalla. Toimialakohtaiset koulutusrahastot palkkasivat konsultteja, joiden tehtävänä oli tarjota ja suunnitella yrityksille koulutusohjelmia. Suunnitelmat toteutuivat vuonna 2000 koulutushankkeina.

Alkuvaikeuksista huolimatta ranskankielisen yhteisön kokonaismäärärahat käytettiin lähes kokonaan vuoden 2000 loppuun mennessä. Valloniaan tavoitteen 4 yhteydessä perustettu työllisyyden seurantakeskus tekee tutkimuksia ja kyselyjä rakennemuutoksista kärsivillä tai taantuvilla teollisuudenaloilla, uusilla aloilla ja muulla kuin kaupallisella alalla. Eri toimenpiteet pk-yritysten ja erittäin pienten yritysten tukemiseksi jatkuivat. Esimerkkinä mainittakoon Plato-hanke, jossa pk-

yrittäjille tarjottava johdon koulutusohjelma yhdistetään suuryritysten johtajien ohjaukseen. Tarkoituksena on täydentää pk-yritysten johtajien ammattitaitoa ja antaa heille tilaisuus kokemusten ja taitotiedon vaihtoon.

Ohjelmakausi 2000–2006

Komissio hyväksyi 15. toukokuuta 2000 Hainaut'n (siirtymäkauden tukea saava alue) **tavoitetta 1** koskevan yhtenäisen ohjelma-asiakirjan. Rakennerahastojen tukiosuus on 645 miljoonaa euroa.

YOA:ssa on seuraavat kuusi toimintalinjaa:

- kasvun polarisointi kehittämällä tuotantopohjaa,
- Hainaut'n mahdollisuuksien kehittäminen ja hyödyntäminen tutkimuksen ja teknologisten innovaatioiden alalla,
- maatalouden, metsätalouden, vesiviljelyn ja maaseudun kehitysmahdollisuuksien hyödyntäminen,
- alueen vetovoiman vahvistaminen kunnostustöillä ja kohottamalla alueen imagoa,
- työttömyyden torjunta ja
- työvoiman ammattitaidon kehittäminen ja työelämään paluun helpottaminen.

Hainautiin perustettiin työryhmä arvioimaan, vastaavatko toimijoiden esittämät hankkeet yhtenäisen ohjelma-asiakirjan toimintalinjoja. Se on aloittanut työnsä ja toimittaa analyysinsä tulokset vuoden 2001 alussa Vallonian aluehallitukselle, joka valitsee rakennerahastoista tuettavat hankkeet.

Meuse-Vesdren alueen (EAKR:n ja ESR:n tukiosuus 158 miljoonaa euroa) ja Dinant-Philippevillen maaseutualueen (EAKR:n ja ESR:n tukiosuus 58 miljoonaa euroa) **tavoitetta 2** koskevan yhtenäisen ohjelma-asiakirjan hankkeet esitettiin komissiolle ja hyväksyttiin heinäkuussa 2000. Vuoden 2000 jälkipuolisko käytettiin näitä kahta YOA:ta koskeviin neuvotteluihin.

Sama koskee Brysselin pääkaupunkialueen tavoitteen 2 yhtenäistä ohjelma-asiakirjaa (EAKR:n tukiosuus 43 miljoonaa euroa), joka toimitettiin komissiolle ja hyväksyttiin toukokuussa 2000.

Flanderin ehdotti neljää tavoite 2 -ohjelmaa, joihin kaikkiin sisältyy myös siirtymätoimenpiteitä. Ohjelmat koskevat Limburgia, Antwerpeniä, Länsi-Flanderia ja Itä-Flanderia. EAKR:sta ja ESR:sta myönnetty kokonaistuki on uusilla tavoite 2 -alueilla 148,2 miljoonaa euroa ja siirtymäkauden tukea saavilla alueilla 38,2 miljoonaa euroa. Ohjelmissa keskitytään maaseutumatkailun kehittämiseen, teollistuneiden lähiöiden vetovoiman lisäämiseen mahdollisten asukkaiden ja yritysten houkuttelemiseksi, entisten kaivosalueiden uudelleenkäyttöön ja paikallisen työvoiman mahdollisuuksia parantaviin toimenpiteisiin. Neuvottelut neljästä ohjelmasta päättyvät pian, ja ohjelmat on tarkoitus hyväksyä huhti- ja toukokuussa 2001.

Belgiassa komissio hyväksyi **tavoitteeseen 3** viisi ammatillista koulutusta ja työllisyyttä edistävää ohjelmaa, joita tuetaan yhteensä 737 miljoonalla eurolla, sekä yhden Hainaut'ssa toteutettavan siirtymäkauden tuella rahoitetun ohjelman, jota koskeva ESR:n rahoitusosuus on 192 miljoonaa euroa.

Liittovaltion työministeriön YOA: 69,1 miljoonaa euroa. Puolet määrärahoista osoitetaan toimenpiteisiin, joilla edistetään muita heikommassa asemassa olevien kohderyhmien sijoittumista työmarkkinoille. Muilla toimenpiteillä turvataan työpaikkoja ja edistetään miesten ja naisten tasa-arvoa työelämässä.

Flanderin YOA: 376,2 miljoonaa euroa. Flanderin työmarkkinoilla on pula ammattitaitoisesta työvoimasta, iäkkäämpien työntekijöiden työllisyysaste on heikko, ja nuorten, naisten ja siirtolaisten keskuudessa on paljon työttömyyttä.

Vallonian/Brysselin YOA: 285,5 miljoonaa euroa. Ensisijaisena tavoitteena on yhä työttömyyden torjunta. Lisäksi monet naiset ja miehet ovat syrjäytyneet sosiaalisesti ja ammatillisesti.

Brysselin pääkaupunkiseudun YOA: 23,7 miljoonaa euroa. Vaikka pääkaupunkiseutu on maan tärkein työssäkäyntialue, sen työttömyysaste on Belgian korkein. Hyväksytyillä toimenpiteillä pyritään helpottamaan työnhakijoiden sosiaalista ja ammatillista integroitumista.

Saksankielisen yhteisön YOA: 10,7 miljoonaa euroa. Tuella on tarkoitus vähentää pitkäaikaistyöttömyyttä, kannustaa muita heikommassa asemassa olevien henkilöiden pääsyä työmarkkinoille, edistää ammatillista ja yleissivistävää koulutusta, kehittää työntekijöiden sopeutumiskykyä ja yrittäjähänkeä sekä edistää miesten ja naisten tasa-arvoa.

Hainautin YOA: 191,9 miljoonaa euroa. Näitä varoja käytetään pääasiassa toimintalinjojen "Ennalta ehkäisevä lähestymistapa työmarkkinoilla" ja "Työelämään palaamisen ja sosiaalisen integraation helpottaminen" kuuluviin hankkeisiin, jotka saavat rahoitusta vain ESR:sta.

KOR (tavoitteen 1 ulkopuolella): Ohjelmaan on varattu 35,3 miljoonan euron määrärahat kalanjalostusta sekä kalastuslaivaston uudistamista ja nykyaikaistamista varten.

2.2.2 TANSKA

Ohjelmakausi 1994–1999

Lollandin ja Pohjois-Jyllannin vuosien 1997–1999 tavoite 2 -ohjelmien täytäntöönpano on loppuvaiheessa.

Kumpikin ohjelma edistyi hyvin vuosina 1997–1999 sekä rahoituksen että käytännön toteutuksen osalta. Esimerkiksi luotujen työpaikkojen määrä ylitti ohjelmissa asetetut tavoitteet. Suurien rahoitustarpeiden vuoksi käytettävissä olleet määrärahat saatiin kohdennettua vuoden 1999 loppuun mennessä.

Kalatalousalan ohjelma edistyi suunnitelmien mukaan vuonna 2000. Komissio on suorittanut tähän ohjelmaan liittyvät kaikki maksut lukuun ottamatta loppumaksua, joka suoritetaan vasta ohjelman päätyttyä.

Ohjelmakausi 2000–2006

Komissio teki 9. marraskuuta 2000 lopullisen päätöksen Tanskan **tavoite 2** -ohjelmasta kaudeksi 2000–2006. Ohjelman menot ovat yhteensä 617 miljoonaa euroa, josta 189 miljoonaa euroa maksetaan EU:n varoista. Näistä 27 miljoonaa euroa osoitetaan siirtymävaiheessa oleville alueille.

Ohjelmaehdotus oli komission mielestä yleisesti ottaen korkealaatuinen. Komissio kuitenkin ehdotti siihen joitakin muutoksia, jotka koskivat lähinnä SWOT-analyysiiä ja strategian painopistettä. Tanskan viranomaiset suostuivat näihin muutoksiin ja tarkistivat ohjelmaa.

Ohjelman tavoitteena on luoda edellytykset jatkuvalle kasvulle rakenneongelmista kärsivillä Tanskan alueilla. Mikä tärkeintä, ohjelmassa luodaan ja turvataan – ympäristöä säästävasti – yli 6 000 työpaikkaa, kavennetaan tuloeroja, lisätään uusien ja vanhojen pienyritysten innovaatiokapasiteettia ja parannetaan (etenkin naisten) koulutustasoa tarjoamalla koulutusta tuhansille henkilöille.

Ohjelmassa yhdistetään Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR) ja Euroopan sosiaalirahastosta (ESR) rahoitettavia toimia. Näiden rahastojen osuudet yhteisön myöntämistä varoista ovat vastaavasti 71 % ja 29 %.

Tavoitteen toteuttamiseksi valittiin seuraavat kolme toimintalinjaa: 1) aluekehitys, jossa keskitytään kasvun edellytyksiin (infrastruktuuri, neuvonta, tutkimukset jne.), 2) yritystoiminnan, ensisijaisesti pk-yritysten kehittäminen (investointituet, neuvonta, kehittämissuunnitelmat jne.) ja 3) ammattitaidon/henkilöresurssien kehittäminen (työntekijöiden ammattitaidon kehittäminen yrityksissä, strategisten infrastruktuurien kehittäminen ja ESR:n varojen mahdollisimman tehokas käyttö). Lisäksi rahoitusta myönnetään tekniseen apuun (seurantaan, arviointiin, tiedotuskampanjoihin, seminaareihin jne.).

Tavoite 2 -ohjelmien seurantakomitean ensimmäinen kokous pidettiin 6. maaliskuuta 2001. Ohjelma-asiakirjan täydennys esitettiin tässä kokouksessa.

Tavoite 3: Komissio hyväksyi vuonna 2000 seitsenvuotisen 379 miljoonan euron ohjelman, jolla tuetaan yleissivistävää ja ammatillista koulutusta sekä työllisyyttä Tanskassa.

Ohjelmassa on seuraavat **viisi toimintalinjaa**, jotka tukevat Tanskan työllisyyttä koskevan kansallisen toimintasuunnitelman 1999 tavoitteita:

- aktiivista työmarkkinapolitiikkaa lujittaminen pitkäaikaistyöttömyyden ehkäisemiseksi ja työmarkkinarakenteiden parantamiseksi,
- kaikkien yhtäläiset mahdollisuudet työmarkkinoille pääsyyn,
- ammattitaidon ja koulutuksen kehittäminen,
- yrittäjyyden ja innovatiivisuuden kannustaminen,
- talousarviosta varataan 3 %:n (12 miljoonan euron) määrärahat tekniseen apuun, jota tarvitaan ohjelman hallinnoinnissa, täytäntöönpanossa ja tulosten arvioinnissa.

Tanskan ohjelman kokonaisbudjetti on 758 miljoonaa euroa, josta 285 miljoonaa euroa maksetaan julkisen sektorin varoista, 379 miljoonaa EU:n varoista ja 94 miljoonaa euroa muista lähteistä.

Yhtenäisen ohjelma-asiakirjan käytännön koordinoinnista, hallinnoinnista ja seurannasta vastaavat työministeriön alaisuudessa toimivat kansalliset työmarkkinaviranomaiset. Myös kuntien alueellisilla sosiaalirahastokomiteoilla on omat tehtävänsä toimenpiteiden ja hankkeiden täytäntöönpanossa. Asianomaisten ministeriöiden, Euroopan komission, alueellisten ja paikallisten hallintoelinten, työmarkkinaosapuolten ja eri eturyhmien edustajista kootaan vielä seurantakomitea.

KOR:sta on käytettävissä 205 miljoonaa euroa **kalatalousalan ohjelmaan**. Ohjelmassa painotetaan erityisesti kalanjalostusta, satamalaitteita sekä laivastoa, jota on tarpeen nykyaikaistaa työolojen ja pyydysten valikoivuuden parantamiseksi.

2.2.3. SAKSA

Ohjelmakausi 1994–1999

Edelliskauden 1994–1999 ohjelmien viimeiset maksusitoumukset saatiin tehtyä vuoden 1999 loppuun mennessä. Viimeisten edelliskaudella valittujen hankkeiden täytäntöönpano jatkui koko vuoden, ja ne on tarkoitus päättää vuoden 2001 loppuun mennessä. Eri ohjelmissa toteutuneiden menojen perusteella komissio sai kohdennettua kaikki saatavilla olevat määrärahat lukuun ottamatta kahta ohjelmaa (Saarlandin ja Nordrhein-Westfalenin tavoite 5b -ohjelmat). Yhteisöaloitteissa saatiin kohdennettua kaikki määrärahat.

Komission suorittamien maksujen tilanne on paras tavoitteessa 1, jossa keskimäärin 93 % käytettävissä olleista EAKR:n määrärahoista on jo maksettu Saksalle. Joidenkin tavoite 2 -ohjelmien (ohjelmakausi 1997–1999) ja joidenkin yhteisöaloiteohjelmien maksut ovat jäljessä aikataulusta. Tähän on syytä kiinnittää huomiota vuonna 2001, joka on viimeinen maksatusvuosi.

Ohjelmakausi 2000–2006

Tavoite 1: Neuvottelut yhteisön tukikehyksestä päättyivät vuonna 2000. Kymmenen vuotta Saksojen yhdistymisen jälkeen uudet osavaltiot ovat joutuneet rakennemuutoksessa kriittiseen vaiheeseen, sillä kehityksen kiinniottoprosessi on käytännössä pysähtynyt. Euroopan unioni on myöntänyt uusille osavaltioille huomattavan tukipaketin auttaakseen niitä kehittämään ja hyödyntämään käytettävissään olevia mahdollisuuksia taloudellisten ja sosiaalisten ongelmien ratkaisemiseksi. Liittovaltio ja osavaltiot panevat täytäntöön yhdeksän toimenpideohjelmaa (joista yksi on Itä-Berliinin siirtymäkauden ohjelma) uusia osavaltioita ja Itä-Berliiniä koskevan yhteisön tukikehyksen puitteissa.

Kussakin osavaltiossa toteutetaan useista rahastoista tuettu alueellinen ohjelma, jossa EAKR:n, ESR:n ja EMOTR:n tukiosastosta maksetut varat on koordinoitu.

Seuraavat kolme alakohtaista ohjelmaa, joista kukin rahoitetaan vain yhdestä rahastosta, koskevat koko tukikelpoista aluetta: alueiden väliset merkittävät liikenneinfrastruktuuritoimet (EAKR), työllisyyden kehittämistä koskeva liittovaltiotason ohjelma (ESR) ja kalatalousalan rakenneuudistusohjelma (KOR).

EU:n rahoitusosuus on yhteensä 20,7 miljardia euroa. Tärkein muutos edelliseen yhteisön tukikehykseen verrattuna on painopisteen siirtyminen (suhteellisesti) tuotantoinvestoinneista infrastruktuureihin (jotka käsittävät perusinfrastruktuurien lisäksi T&K:n, koulutuksen ja kaupunkien infrastruktuurit). YTK:n tärkeimmät painopisteet ovat infrastruktuuri (27,7 % tuesta) ja henkilöresurssit (27,1 %). Seuraavina tulevat tuotantoinvestoinnit (19,3 %), maatalous ja kalastus (17 %), ympäristö (7,2 %) ja tekninen apu (1,8 %).

Yhteisön tukikehyksen pitäisi tuottaa 370 000 uutta ja turvattua työpaikkaa ja 265 000 tilapäistä työpaikkaa (kokoaikaisiksi muutettuina). ESR:sta tuetuissa ohjelmissa annetaan koulutusta noin 1,35 miljoonalle henkilölle. Yksi henkilöresursseihin liittyvien toimenpiteiden tärkeimmistä tavoitteista on vähentää pitkäaikaistyöttömien määrää (osuus työttömien kokonaismäärästä on nykyisin 31 %).

Maataloudessa ja maaseudun kehittämisessä ovat etusijalla maatilainvestoinnit, metsänhoitotoimet, maa-alueiden uusjako, kylien uudistaminen ja kehittäminen sekä maaseutuperinnön suojeleminen ja säilyttäminen. Varhaiseläkkeelle siirtymisen ja uusien rahoitusjärjestelyjen tukeminen eivät näissä ohjelmissa ole yhtä tärkeässä asemassa.

Kalatalouden ohjelmassa keskitytään erityisesti kalastussatamien investointeihin.

Hyväksytyn yhteisön tukikehyksen mukaisesti jatkettiin eri toimenpideohjelmaa koskevia neuvotteluja, jotka päätettiin vuoden 2000 lopussa kahta ohjelmaa lukuun ottamatta. Neuvottelut liikenneinfrastruktuuria koskevasta toimenpideohjelmasta saatiin kokonaan ja henkilöresurssia koskevasta toimenpideohjelmasta lähes kokonaan päätökseen ennen vuoden loppua. Ohjelmat hyväksyttiin vuoden 2001 alussa.

Uusien ohjelmien seurantakomiteat kokoontuivat ensimmäisen kerran jo vuonna 2000 keskustelemaan työjärjestyksestä ja ohjelma-asiakirjojen täydennysten luonnoksista. Vuoden lopussa yhteisön tukikehykseen oli tehtävä ensimmäinen muutos sen varmistamiseksi, että YTK:n rahoitustaulukko vastaa täysin siihen sisältyvien yhdeksän ohjelman rahoitustaulukoita.

Tavoite 2: Saksan tavoite 2 -alueet saavat 3,096 miljoonaa euroa ja siirtymävaiheessa olevat alueet (jotka ovat tukikelpoisia vuoden 2005 loppuun asti) 530 miljoonaa euroa ohjelmakaudella 2000–2006.

Komissio sai vuoden 2000 ensimmäisellä puoliskolla 11 ehdotusta tavoite 2 -ohjelmiksi. 30. huhtikuuta 2000 mennessä oli jätetty kahdeksan ohjelmaehdotusta, jotka komissio hyväksyi neuvottelujen pohjaksi. Näiden ohjelmien menot ovat näin ollen tukikelpoisia 1. tammikuuta 2000 alkaen. Baden-Württembergin, Hampurin ja Berliinin ohjelmaluonnoksia ei ollut toimitettu 30. huhtikuuta mennessä ja/tai ne arvioitiin puutteellisiksi. Näiden ohjelmien menot ovat tukikelpoisia siitä päivästä lähtien, jolloin viimeinen ohjelmaluonnoksesta puuttuvista asiakirjoista saapuu komissioon.

Komissio hyväksyi kuusi ohjelmaa periaatteessa vasta vuoden 2001 alussa. Näille ohjelmille varainhoitovuonna 2000 kohdennetut määrärahat päätettiin siirtää vuodelle 2001. Neuvottelut viidestä muusta ohjelmasta (Hessen, Hampuri, Schleswig-Holstein, Länsi-Berliini ja Baijeri) olivat vuoden 2001 alussa vielä

kesken. Näiden ohjelmien osalta varainhoitovuoden 2000 määrärahat oli jaettava uudestaan ja siirrettävä myöhemmille varainhoitovuosille.

Komission ja Saksan viranomaisten väliset neuvottelut tavoite 2 -ohjelmista keskittyivät (tavoitteessa 1 mainittujen lisäksi) seuraaviin aiheisiin:

- useista rahastoista rahoitettavien toimintalinjojen toteuttaminen ohjelmassa siten, että ESR:n ja EAKR:n toimenpiteet yhdistetään samaan toimintalinjaan ja ESR:n toimenpiteet räätälöidään tavoite 2 -strategiaan sopiviksi (päinvastoin kuin tavoitteen 3 laajemmissa horisontaalisissa toimenpiteissä),
- kumppanuusperiaate: eri yhteistyökumppaneiden tehtävät ennen ohjelmien hyväksymistä ja sen jälkeen,
- uusien rahoitusvälineiden käyttöönotto ohjelmissa,
- keskittyminen pk-yrityksiin yritysten kehittämiseen liittyvissä toimintalinjoissa,
- strategioiden eriyttäminen tavoite 2 -alueiden ja siirtymäkauden tukea saavien alueiden välillä samassa ohjelmassa,
- strategioiden eriyttäminen seuraavanlaisten osavaltioiden välillä: osavaltiot, joiden alueella on jokin suurkaupunki (Hampuri, Bremen), osavaltiot, joissa on paljon tavoite 2 -kaupunkialueita, ja osavaltiot, joissa on suurempi osuus tavoite 2 -maaseutualueita; kaupunkien ongelma-alueisiin on kiinnitetty erityistä huomiota.

Saksan viranomaiset esittivät **tavoitteeseen 3** yhtä yhtenäistä ohjelma-asiakirjaa, johon on koottu kaikki liittohallituksen ja 11 osavaltion tätä tavoitetta koskevat toimet. Jo vuoden 1999 lopussa aloitetut neuvottelut jatkuivat kesään 2000 asti, ja niissä keskityttiin seuraaviin asioihin:

- pitkäaikaistyöttömyyttä ehkäisevien toimien tehostaminen liittovaltion ja osavaltioiden tasolla,
- iäkkäämpien työntekijöiden ammattitaidon kehittäminen,
- palvelujen vahvistaminen,
- koulunkäynnin keskeyttämisriskin vähentäminen,
- seuranta- ja arviointijärjestelmän parantaminen.

Ensimmäinen aihe (pitkäaikaistyöttömyyttä ehkäisevien toimien tehostaminen) hallitsi neuvotteluja, koska se on merkityksellinen eurooppalaisen työllisyysstrategian kannalta. Neuvottelujen tuloksena komissio tunnusti Saksan työmarkkinapoliittiset ponnistukset ennalta ehkäisevien toimien tehostamiseksi, ja Saksan liittohallituksen ja osavaltioiden viranomaiset sitoutuivat lisäämään lyhytaikaistyöttömien osuutta ESR:sta tuetuissa hankkeissa ohjelman aikana.

Toinen tärkeä neuvottelutulos oli seuranta- ja arviointijärjestelmän parantaminen. Neuvotteluissa nimittäin sovittiin, että seurantaprosessin aikana kerätään "yhteinen vähimmäismäärä" tulostietoja. Lisäksi tietoja päätettiin kerätä jokaisesta

tuensajaista, yrityksestä ja kouluttajasta (Stamtblattverfahren). Seuranta- ja arviointitöitä koordinoi pilottityöryhmä, joka muodostuu liittohallituksen, osavaltioiden ja komission yksiköiden edustajien lisäksi tavoite 1 -alueiden hallintoviranomaisten edustajista.

Yhtenäinen ohjelma-asiakirja hyväksyttiin lopulta 10. lokakuuta 2000. ESR:n tuki on yhteensä 4,756 miljoonaa euroa, josta 95 % osoitetaan ESR-asetuksessa määriteltyjen viiden painopistealueen rahoitukseen. Lisäksi 1 % tuesta varataan pienhankkeisiin, joilla edistetään työllistettävyyttä ja paikallistason sosiaalista kehitystä. Loput 4 % osoitetaan tekniseen apuun. Yhtenäisessä ohjelma-asiakirjassa kuvaillaan myös, miten horisontaaliset teemat – paikalliset työllisyysaloitteet, tietoyhteiskunta ja tasa-arvon valtavirtaistaminen – on otettu huomioon tavoite 3 -strategian kehittämisessä ja toimintalinjojen valinnassa.

Kalatalousalan toimenpiteiden (tavoitteen 1 ulkopuolella) varat ovat 111,1 miljoonaa euroa. Toimenpiteissä keskitytään kalastustuotteiden jalostukseen ja kaupan pitämiseen sekä kalastuslaivaston uudistamiseen ja nykyaikaistamiseen.

2.2.4. KREIKKA

Vuosi 2000 muodostui lähinnä neuvottelujaksoksi, jonka aikana käytiin neuvotteluja Kreikkaa koskevasta ohjelmakauden 2000–2006 yhteisön tukikehyksestä ja siihen sisältyvistä 24 toimenpideohjelmasta (11 kansallisesta alakohtaisesta toimenpideohjelmasta ja 13 alueellisesta toimenpideohjelmasta, joita on yksi kutakin Kreikan aluetta kohti).

Kun neuvottelut yhteisön tukikehyksestä olivat päättyneet, komissio hyväksyi sen marraskuussa 2000. YTK:ssa esitetään kokonaisvaltainen kehitysstrategia rakennerahastoista myönnetyn 22,71 miljardin euron (ja koheesiorahastosta myönnetyn 3,32 miljardin euron) käyttöä varten. Investointisuunnitelman kokonaisbudjetti, johon sisältyvät myös jäsenvaltion rahoitusosuus ja yksityiset varat, on yli 50 miljardia euroa.

Kreikan YTK:ssa ohjelmakaudeksi 2000–2006 esitetyn kehitysstrategian painopisteet ovat seuraavat:

- ammattitaidon parantaminen (noin 10 % yhteisön tukikehyksen kokonaisinvestoinneista),
- toimien jatkaminen tietoliikenneinfrastruktuurin loppuun saattamiseksi (noin 27 %),
- tuotantosektorin kilpailukyvyyn lisääminen (noin 18 %),
- maaseutualueiden ja maatalouden kehittäminen (noin 8,5 %),
- kansalaisten elämänlaadun parantaminen (noin 4 %),
- tietoyhteiskunnan tekniikan saatavuus ja käyttö (noin 4 %),
- toimenpiteet, joilla edistetään alueiden tasapainoista kehitystä (26 %).

Sekä komissio että Kreikan viranomaiset ovat täysin tietoisia siitä, että tämä kunnianhimoinen YTK on suuri haaste täytäntöönpanosta vastaavien organisaatioiden hallintokapasiteetille. Rakennerahastoista annetussa asetuksessa edellytetään, että Kreikka ottaa käyttöön uudet hallintorakenteet yhteisön tukikehyksen hallinnointia ja toimenpideohjelmien seurantaan varten. Ohjelmien onnistuminen riippuu pitkälti niiden tehokkuudesta ja erityisesti hankkeen kehitys- ja valintavaiheen laadusta.

Kreikan parlamentti äänesti 31. lokakuuta 2000 yhteisön tukikehyksen hallinnoinnin järjestämistä koskevasta laista. Laki on tärkeä edistysaskel, ja sen muodostama uusi oikeudellinen kehys on tarpeen YTK:n ja siihen sisältyvien toimenpideohjelmien tehokkaan ja avoimen hallinnon varmistamiseksi.

Vuoden 2000 loppuun mennessä neuvottelut toimenpideohjelmissa olivat edistyneet huomattavasti. Useimmat toimenpideohjelmat hyväksyttiin vuoden 2001 ensimmäisellä neljänneksellä ja pieni määrä ohjelmia vielä huhtikuussa 2001. Samalla Kreikan viranomaisten odotetaan edistyneen huomattavasti uusien hallintoelinten ja -rakenteiden perustamisessa ja käyttöönotossa uudessa laissa säädettyjen menettelyjen mukaisesti. Myös uuden atk-järjestelmän, joka kattaa kaikki yhteisön tukikehyksen ja koheesiorahaston hankkeet ja toimet, pitäisi tähän mennessä olla toimintakunnossa. Yhteisön tukikehyksen täytäntöönpano Kreikassa aloitetaan terveeltä pohjalta, ja nämä toimintaedellytykset ovat paras tae tämän valtavan investointi- ja kehitysponnistuksen onnistumiselle.

ESR:n toimenpiteet keskittyvät etenkin kahteen toimenpideohjelmaan ("työllisyyden edistäminen ja jatkokoulutus" ja "yleissivistävä koulutus ja ammatillinen peruskoulutus"). Näiden toimenpiteiden päätavoitteena on torjua pitkäaikaistyöttömyyttä aktiivisilla, ennalta ehkäisevillä ja yksilökohtaisilla tukitoimilla, edistää kaikkien kansalaisten yhtäläisiä mahdollisuuksia päästä työmarkkinoille, edistää ja parantaa ammatillista ja yleissivistävää koulutusta, edistää yrittäjyyttä ja työvoiman sopeutumista- ja suorituskykyä sekä helpottaa naisten pääsyä työmarkkinoille.

Maatalouden ja maaseudun kehittämisen alalla EMOTR:n ohjausosasto osallistuu maatalouden toimintalinjan ja aluekehityksen toimintalinjan osarahoitukseen yhteensä 2 260,3 miljoonalla eurolla ohjelmakaudella 2000–2006.

Maatalouden toimintalinjan täytäntöönpanoa tuetaan ainoastaan EMOTR:n ohjausosastosta. Sen rahoitusosuus on 1 233,4 miljoonaa euroa. Lisäksi se osallistuu yhdessä muiden rahastojen kanssa aluekehityksen toimintalinjan toteutukseen 1 026,9 miljoonalla eurolla. Tärkeimpien toimenpiteiden tavoitteena on:

- maatalouden kilpailukykyyn parantaminen maatilojen integroiduilla tukitoimilla, maa- ja metsätaloustuotteiden jalostusta, standardointia ja kaupan pitämistä koskevilla tukitoimilla sekä maataloustuotteita koskevilla tukitoimilla,
- maaseutualueiden kestävä ja yhdenmety kehitys ja yhteiskunnallisen tasapainon palauttaminen, maaseudun väestöön suunnatun tiedotus- ja valistustyön tukimekanismien parantaminen sekä integroidut maaseudun kehittämissuunnitelmat,

- ympäristön ja sosiaalisen koheesion säilyttäminen kehittämällä ja suojelemalla luonnonvaroja ja ympäristöä.

Vuonna 2000 yhdestäkään menoarviosta ei tehty maksusitoumuksia.

Kalatalouden ohjelman (KOR:n rahoitusosuus 211,1 miljoonaa euroa) toimintalinjat ovat pitkälti samat kuin edellisellä kaudella, mutta siinä painotetaan enemmän kalastustuotteiden laadun ja työolojen parantamista sekä ympäristösaasteiden torjuntaa.

2.2.5. *ESPAÑA*

Ohjelmakausi 1994–1999

Tavoite 1: Ohjelmakauden 1994–1999 ohjelmissa kaikki varat saatiin kohdennettua ja jäljellä ovat vain loppumaksut, jotka suoritetaan sen jälkeen, kun ohjelmat on päätetty. Komissiolla on jo käytettävissään ensimmäinen yleiskatsaus EAKR:n toiminnasta tällä ohjelmakaudella. Sen on laatinut riippumaton arvioija Espanjan viranomaisten toimeksiannosta.

Raportin mukaan kokonaistilanne on selvästi myönteinen. Raportissa esitetään saavutetut tulokset, arvioidaan tulosten johdonmukaisuutta suhteessa lähtötarpeisiin, verrataan toiminnan tehokkuutta asetettuihin tavoitteisiin sekä arvioidaan resurssien käytön tehokkuutta ja yhteisön toimintalinjojen ja periaatteiden noudattamista.

Yleiskatsauksessa osoitetaan kuitenkin useita heikkouksia, jotka liittyvät lähinnä järjestelmän monimutkaisuuteen, elinten väliseen koordinointiin ja tukitoimien liian "klassiseen" luonteeseen. Lisäksi huomautetaan, että yritysten aineettomiin investointeihin on osoitettu liian vähän varoja ja että hankkeiden hallinnosta vastaavat viranomaiset eivät ole huomioineet riittävästi miesten ja naisten tasa-arvon periaatetta. Kaikki nämä näkökohdat otettiin huomioon neuvotteluissa nykyisestä yhteisön tukikehyksestä.

Tavoite 2: Ohjelmakauden 1997–1999 ohjelmissa tehtiin päätökset rahoituksen uudelleenjärjestelystä toukokuussa (Baleaarien, La Riojan ja Navarran toimenpideohjelmat), kesäkuussa (Aragonian toimenpideohjelma) ja lokakuussa (Baskimaan toimenpideohjelma); loput kaksi päätöstä allekirjoitettiin vuonna 2001 (Katalonian ja Madridin toimenpideohjelmat).

EAKR:sta vuoden 2000 loppuun mennessä seitsemälle tukitoimelle suoritetuista maksuista 50 % koski Baskimaata ja 84 % Aragoniaa.

Ohjelmakauden 1994–1996 ohjelmissa kaikki maksut saatiin suoritettua vuoden 2000 loppuun mennessä sen jälkeen, kun EAKR:n tukitoimien loppuraportit olivat valmistuneet (lukuun ottamatta Madridin toimenpideohjelmaa, jonka loppumaksu suoritettiin vuonna 2001). Neljässä tapauksessa (Aragonia, Katalonia, Navarra ja Baskimaa) käytettävissä olleet yhteisön määrärahat saatiin käytettyä kokonaan ja kahdessa tapauksessa (Baleaarit ja La Rioja) lähes kokonaan.

Ohjelmakausi 2000–2006

Tavoite 1: Komissio hyväksyi 19. lokakuuta 2000 Espanjaa koskevan yhteisön tukikehyksen ohjelmakaudeksi 2000–2006. Siihen osoitetut yhteisön määrärahat ovat

käyminä hintoina ja suoritusvarausta lukuun ottamatta 39,548 miljardia euroa, mikä vastaa lähes 28 % tavoitteeseen 1 myönneistä rakennerahastovaroista. YTK:n kokonaisinvestoinnit ovat 84,754 miljardia euroa. Se rahoitetaan unionin neljästä rakennerahastosta (61,2 % kokonaistuesta on EAKR:sta, 22,4 % ESR:sta, 12,6 % EMOTR:sta ja 3,8 % KOR:sta) ja on ohjelmakauden 2000–2006 suurin rakennetukierä. Tavoitteesta 1 tuetaan samoja Espanjan alueita kuin edelliselläkin ohjelmakaudella (Andalusiaa, Asturiaa, Kanariansaaria, Kantabriaa, Kastilia ja Leónia, Kastilia- La Manchaa, Extremaduraa, Galiciaa, Murciaa, Valenciaa sekä Ceutaa ja Melillaa). Kantabrian autonomiseen alueeseen sovelletaan kuitenkin tavoitteen 1 siirtymäjärjestelyjä.

Ohjelman toimintalinjat ovat seuraavat: kilpailukyvyn ja tuotantorakenteiden parantaminen, innovaatio, T&K, tietoyhteiskunta, ympäristö, luonto ja vesivarat, henkilöresurssien, työllisyyden ja tasa-arvon kehittäminen, paikallinen ja kaupunkialueiden kehittäminen, liikenne- ja energiaverkot, maatalous ja maaseudun kehittäminen sekä kalatalouden ja vesiviljelyalan rakenteet.

Yhteisön tukikehys sisältää muun muassa seuraavat merkittävät uudistukset edelliseen kauteen verrattuna:

- Kumppanuusperiaatetta on vahvistettu niin ohjelmatyössä kuin varainhoidossakin. Alueellisissa toimenpideohjelmissä tämä näkyy siten, että keskushallinnon viranomaiset ja alueviranomaiset hoitavat yhdessä ohjelmien hallinnointiviranomaisen tehtäviä. Lisäksi taloudelliset ja sosiaaliset toimijat osallistuivat YTK:n ja eri toimenpideohjelmien seurantakomiteoiden kokouksiin ensimmäisen kerran rakennerahastojen tukitoimien koko täytäntöönpanon aikana Espanjassa.
- Eri rahastojen (EAKR:n, ESR:n ja EMOTR:n) tukitoimet on integroitu aluetasolla "yhdenmukaiseksi toimenpideohjelmiin", mikä paitsi tehostaa niiden koordinoitua myös lisää niiden tehokkuutta ja joustavuutta käytännön toteuttamisen osalta.
- Tästä syystä tukimuotoja on vähennetty merkittävästi nykyisessä YTK:ssa (niitä on vain 23, kun niitä edellisellä kaudella oli 73). Tämä yksinkertaistaa hallinnointivälineitä ja auttaa kohdentamaan resurssit paremmin sekä alueellisesti että alakohtaisesti.
- Alakohtaisesti tarkasteltuna kehitystavoitteissa on painotettu tietoyhteiskunta- ja ympäristötoimia lähinnä liikenne- ja energiaverkkojen kustannuksella.

Yhteisön tukikehityksen ennakoarvioinnissa ennustetaan BKT:n vuosikasvuksi keskimäärin 0,34 %, jolloin Espanjan tukikelpoisten alueiden BKT:n pitäisi ohjelmakauden lopussa olla 2,4 % parempi kuin mitä se olisi ollut ilman yhteisön tukikehystä. Saman ennusteen mukaan YTK:n ansiosta pitäisi vuosittain syntyä tai säilyä keskimäärin 219 000 työpaikkaa ohjelmakaudella 2000–2006.

YTK toteutetaan 23 toimenpideohjelman kautta. Niistä 12 on alueellisia ohjelmia, joista kukin koskee yhtä tavoite 1 -aluetta, ja loput 11 ovat monialueohjelmia. Komissio hyväksyi 29. joulukuuta 2000 Andalusian, Extremaduran, Murcian, Ceutan ja Melillan toimenpideohjelmat. Teknisistä syistä komissio ei voinut hyväksyä samana päivänä muita ohjelmia, vaikka niitä koskevat neuvottelut oli saatu päätökseen. Ne hyväksyttiin vasta vuoden 2001 ensimmäisellä neljänneksellä lukuun

ottamatta tietoyhteiskuntaohjelmaa, jonka Espanjan viranomaiset toimittivat myöhemmin erikseen.

Tavoite 2: Espanjan viranomaiset valitsivat jälleen YTK:n, joka jakautuu maan seitsemällä tavoite 2 -alueella toteutettaviin seitsemään toimenpideohjelmaan. Komissio teki niistä kaikista periaatepäätöksen 29. joulukuuta 2000 Madridin ohjelmaa lukuun ottamatta.

Tukikelpoisille alueille myönnetty yhteisön tuki on 2 649 miljoonaa euroa. Nämä määrärahat ovat 12,93 % unionin kokonaistuesta tavoite 2 -alueille. Prosenttiosuus on sama kuin Espanjan tukikelpoisen väestön osuus yhteisön väestöstä. Määrärahat jaetaan seitsemän toimenpideohjelman kesken suhteessa kunkin alueen väestömäärään Espanjan kokonaisväestöstä.

Siirtymävaiheessa oleville alueille myönnettiin 99 miljoonaa euroa yhteisön tukea.

Seitsemän toimenpideohjelmaa perustuvat seuraaviin viiteen toimintalinjaan: kilpailukyvyyn ja työllisyyden parantaminen sekä tuotantorakenteen kehittäminen; ympäristö, luonto ja vesivarat; osaamisyhteiskunta (innovaatiot, T&K, tietoyhteiskunta); tietoliikenne- ja energiaverkkojen kehittäminen; paikallinen ja kaupunkialueiden kehittäminen. Kuudes toimintalinja koskee teknistä apua.

ESR:sta osarahoitetaan kuutta toimenpideohjelmaa, joista viidessä ESR:n rahoitusosuus on 5 % ja kuudennessa eli Madridin toimenpideohjelmassa 7 % rahastojen kokonaistuesta. Nämä tukitoimet kuuluvat keskushallinnon toimivaltaan. ESR:n rahoitusosuus Katalonian toimenpideohjelma on yli 21 %. ESR:n toimissa on kolme toimintalinjaa: yrittäjyyden kannustaminen, työpaikkojen pysyvyyden ja työvoiman sopeutumiskyvyn vahvistaminen sekä työpaikkoja luovien paikallisaloitteiden tukeminen.

Komissio hyväksyi 27. syyskuuta 2000 Espanjan **tavoitteen 3** YTK:n. Yhteisön tukikehys toteutetaan 12 toimenpideohjelman kautta. Niistä kahdeksan hyväksyttiin 9. marraskuuta 2000. Espanjan 12:sta toimenpideohjelma on alueellisia ohjelmia (yksi kutakin autonomista aluetta kohti), jotka toimivaltaiset alueviranomaiset panevat täytäntöön Aragoniassa, Baleaareilla, Kataloniassa, Madridissa, Navarrassa, Baskimaassa ja La Riojassa. Viisi muuta ohjelmaa ovat temaattisia monialueohjelmia, joiden tavoitteena on edistää työllisyyttä, ammattikoulutusjärjestelmiä, yrittäjäheneä, elinikäistä oppimista, sosiaalista integraatiota ja teknistä apua.

Euroopan sosiaalirahasto osallistuu tavoitteen 3 rahoitukseen 2 221,8 miljoonalla eurolla. Eniten tukea saaneet kaksi toimenpideohjelmaa ovat monialueohjelmat "Työllisyyden edistäminen" (36,2 %) ja "Yrityksen perustaminen ja jatkokoulutus" (20,4 %).

Tavoitteen 3 toimintalinjat ovat seuraavat: työttömien työmarkkinoille pääsyn helpottaminen, yrittäjien taitojen parantaminen sekä itsenäisen ammatin harjoittamisen ja pk-yritysten perustamisen edistäminen, työntekijöiden sopeutumiskyvyn parantaminen ja työpaikkojen pysyvyyden parantaminen sellaisten henkilöiden osalta, joiden työpaikat ovat epävarmimpia, ammatillisen koulutuksen parantaminen, tutkijaresursseiden hyödyntäminen tutkimuksessa, tieteessä ja teknologiassa painottaen erityisesti tulosten parempaa siirtoa teollisuuteen, naisten

aseman parantaminen työmarkkinoilla, muita heikommassa asemassa olevien kohderyhmien työmarkkinoille pääsyn helpottaminen ja paikallisen elinkeinoelämän edistäminen.

Kalatalouden toimenpiteet (tavoitteen 1 ulkopuolella) saavat KOR:stä 207,5 miljoonan euron tuen. Investoinnit suunnataan ensisijaisesti kalastustuotteiden jalostukseen ja kaupan pitämiseen sekä laivaston saneeraukseen ja uudistamiseen.

2.2.6. RANSKA

Ohjelmakausi 1994–1999

Tavoite 2: Komissio päätti 12 ohjelmakauden 1997–1999 19:stä yhtenäisestä ohjelma-asiakirjasta. Vuosien 1997–1999 yhtenäisiin ohjelma-asiakirjoihin liittyvien loppumaksujen maksatuspyynnöt on määrä toimittaa 30. kesäkuuta 2001.

Ohjelmakausi 2000–2006

Komissio hyväksyi lokakuun ja joulukuun 2000 välisenä aikana kuusi yhtenäistä ohjelma-asiakirjaa, jotka koskivat tavoite 1 -alueita ja siirtymäkauden tukea saavia tavoite 1 -alueita. Kyseessä olivat neljä merentakaista aluetta (Martinique, Guadeloupe, Guyana ja Réunion), jotka ovat kokonaan tukikelpoisia tavoitteessa 1, sekä kaksi siirtymäkauden tukeen oikeutettua Ranskan Euroopassa sijaitsevaa aluetta, nimittäin Korsika ja osa Nord-Pas-de-Calais'ta (Douain, Avesnesin ja Valenciennesin seutukunnat). Rakennerahastojen kokonaistuki näille kuudelle ohjelmalle on noin 4 miljardia euroa.

Näiden yhtenäisten ohjelma-asiakirjojen avulla luodaan yli 55 000 nettotyöpaikkaa, annetaan suoraa tukea noin 10 000 pk-yritykselle ja rahoitetaan yli 560 000 yksittäistä koulutushanketta.

Maatalousalalla tärkeimmät toimet koskevat maatalouden nykyaikaistamista ja monipuolistamista. Merentakaisilla alueilla painotetaan toimintaolosuhteiden helpottamista sellaisilla maatalouden aloilla, joilla on sovittu yhteisestä markkinajärjestelystä (banaaniala sekä sokeriruoko-, sokeri- ja rommiala).

Merentakaisien departementtien kalatalousalan ohjelmissa painotetaan satamalaitteiden parantamista, tuotteiden tehokkaampaa kaupan pitämistä sekä vesiviljelyn kehittämistä. Korsikan toimintalinjat ovat työllisyyden säilyttäminen, pyyntiponnistuksen rationalisointi ja vesiviljelykapasiteetin lisääminen.

Komissio teki 28. joulukuuta 2000 periaatepäätöksen myös Ranskan viranomaisten esittämästä tietotekniikan monitavoite- (tavoitteet 1 ja 2) ja monialueohjelmasta (Présage). Ohjelma saa 19,3 miljoonaa euroa yhteisön varoja, ja sen kokonaisinvestoinnit ovat lähes 34,7 miljoonaa euroa. Présage-ohjelma mahdollistaa yli 10 miljardin euron tukien hallinnoinnin, seurannan ja arvioinnin ainutlaatuisella tietokoneohjelmistolla, jota käytetään 26 alueella Ranskassa. Tässä kansallisessa tietotekniikkaohjelmassa on tarkoitus kehittää viranomaisille suorituskykyinen työkalu, auttaa ratkaisemaan aiemmin havaittuja vaikeuksia ja lujittaa kumppanuutta avoimen hallinnoinnin, seurannan, arvioinnin ja valvonnan kautta.

Tavoite 2: Yhtenäisten ohjelma-asiakirjojen luonnokset toimitettiin komissioon huhtikuun lopussa, yhteistyökumppaneiden kanssa pidettiin viimeinen kokous

syyskuun lopussa ja komissio teki luonnoksista periaatepäätöksen 28. joulukuuta 2000. Nämä YOA:t koskevat 21:tä Ranskan Euroopassa sijaitsevaa aluetta (tavoite 2 ei koske Korsikaa, koska sen koko alue on oikeutettu tavoitteen 1 siirtymäkauden tukeen).

Tukikelpoisten alueiden väkiluku on noin 19 miljoonaa, mikä vastaa 31,3 % Ranskan väestöstä. Edellisellä ohjelmakaudella 1994–1999 tämä osuus oli 41,3 %.

Ranskan viranomaiset ehdottivat komissiolle, että 15 % EMOTR:n tukiosastosta myönnettyistä määrärahoista siirretään tavoitteen 2 yhtenäiseen ohjelma-asiakirjaan.

Rakennerahastojen (EAKR + ESR) ja EMOTR:n tukiosaston kokonaistuki näille 21 alueelliselle ohjelmalle ja Présage-tietotekniikkaohjelmalle on yhteensä 7 miljardia euroa ohjelmakaudeksi 2000–2006.

Näiden yhtenäisten ohjelma-asiakirjojen kautta luodaan tai säilytetään satoja tuhansia työpaikkoja, tarjotaan suoraa tukea kymmenille tuhansille pk-yrityksille ja rahoitetaan satoja tuhansia yksittäisiä koulutushankkeita.

Yhtenäiseen ohjelma-asiakirjaan valituista toimintalinjoista on mainittava erityisesti tieto- ja viestintätekniikan levittämistoimet, ympäristönsuojelua ja miesten ja naisten tasa-arvoa koskevat toimenpiteet sekä poliittinen tahto tukea työpaikkojen luomista ja säilyttämistä sekä henkilöresurssien yleistä hyödyntämistä yhdistämällä nämä toimet tiiviisti eurooppalaiseen työllisyysstrategiaan aidon yhdenmetyksen lähestymistavan mukaisesti.

Henkilöresursseja koskevia ESR:n toimenpiteitä ei koottu yhteen ainoaan toimintalinjaan, vaan ne hajautettiin yhtenäisen ohjelma-asiakirjan eri toimintakokonaisuuksiin, koska näin voidaan varmistaa parempi integraatio ja täydentävyys muiden rahastojen kanssa. Ranskan toivomuksesta ensisijaisiksi toimintalinjoiksi otettiin pienyritystoimintaa edistävät toimet sekä kaupunkipolitiikan puitteissa toteutettavat toimet. Tässä yhteydessä myös tarkastettiin, täydentävätkö toimet tavoitteesta 3 rahoitettuja toimia ja ovatko ne tarkoituksenmukaisia työllisyyttä koskevan kansallisen toimintasuunnitelman kannalta. Lisäksi YOA:n kolme monialaista toimintalinjaa – miesten ja naisten tasa-arvo, koulutustoimet ja paikallisoitteet – on otettu tarkkaan huomioon muissa toimintalinjoissa.

Toteutuksen osalta on syytä mainita, että kumppanuutta on laajennettu kaikkiin institutionaalisiin, taloudellisiin ja yhteiskunnallisiin toimijoihin. Kumppanuuden vahvistaminen näkyy myös siinä, että alueen prefekti ja alueneuvoston puheenjohtaja toimivat yhdessä seuranta- ja ohjelmakomiteoiden puheenjohtajina.

Tavoite 3: Vuoden 2000 päätapahtumia olivat neuvottelut ja yhtenäisen ohjelma-asiakirjan hyväksyminen.

Tavoitteessa 3 Ranskalle myönnettiin 4 713,56 miljoonan euron tuki ohjelmakaudeksi 2000–2006.

Tavoitteen 3 yhtenäisessä ohjelma-asiakirjassa painotetaan ennalta ehkäisevää toimintamallia. YOA jakautuu seuraaviin kuuteen toimintalinjaan:

- Toimintalinjan 1 "Aktiiviset työmarkkinapolitiikat" osuus kokonaismäärärahoista on 20,5 %. Tavoitteena on tarjota nuorille ja työttömille aikuisille uusi alku, torjua

työttömyyttä parantamalla ammatinvalinnanohjausta ja työnhakijoiden koulutushankkeiden suunnittelua sekä kehittää ammattiin pätevöittävää koulutusta kohderyhmille, jotka tarvitsevat "uuden alun".

- Toimintalinja 2 "Tasa-arvo ja sosiaalinen integraatio" koskee kauimmin työttöminä olleita henkilöitä, joille kasautuu monenlaisia työelämästä vieraannuttavia ongelmia. Toimintalinjan osuus kokonaistuesta on 26 %.
- Toimintalinjaan 3 "Elinikäinen yleissivistävä ja ammatillinen koulutus" on osoitettu 23 % kokonaistuesta, ja sen tavoitteena on helpottaa nuorten osallistumista vuorottelukoulutukseen, kehittää mahdollisuuksia ammatillisen koulutuksen ja työkokemuksen validointiin sekä edistää sellaisten koulutusohjelmien suunnittelua, joissa työsuoritusten validoinnista on huolehdittu järjestelmällisesti ennakolta.
- Toimintalinja 4 "Työntekijöiden sopeutumiskyky, yrittäjähengi, tutkimus, innovaatio ja teknologia" sai 22,5 % kokonaistuesta. Toimintalinjan tavoitteena on nykyaikaistaa työn organisointia ja kehittää työntekijöiden ammattitaitoa, edistää yrittäjähengeä kaikilla toimialoilla sekä tukea innovaatioita, tutkimusta ja teknologiaa, luovuutta sekä kansainvälistä toimintaa panostamalla enemmän ammattitaitoon.
- Toimintalinjassa 5 "Naisten työmarkkinoille pääsyn helpottaminen" toteutetaan erityistoimenpiteitä, joilla on tarkoitus poistaa miesten ja naisten välistä epätasa-arvoa työmarkkinoilla. Tämä poikittainen toimintalinja täydentää neljää ensimmäistä toimintalinjaa yhdenmukaisesti lähestymistavan mukaisesti. Toimintalinjat 5 ja 6 ("Paikalliset aloitteet tasa-arvon edistämiseksi") saavat yhdessä 5 % kokonaistuesta.

Tieto- ja viestintäteknikan kehittämisellä ja käytöllä on ohjelmassa tärkeä asema. Näiden toimien pitäisi tukea ja täydentää työllisyyttä koskevassa kansallisessa toimintasuunnitelmassa määriteltyjä toimia.

Miesten ja naisten tasa-arvoa koskevan periaatteen soveltaminen kaikkiin toimiin on ohjelman toinen vahva painopiste. Poikittaisuuteen on kiinnitetty erityistä huomiota. Neljän ensimmäisen toimintalinjan eri hankkeissa on nimittäin asetettu naisten osuudelle määrälliset tavoitteet.

Paikallisten työllisyysaloitteiden edistäminen tukee alueellisen lähestymistavan jatkokehittelyä. Toimissa hyödynnetään paikallisten hallintoviranomaisten erityisosaamista alueensa työllisyyteen ja koulutukseen liittyvissä asioissa.

Ranskaan perustettiin ensimmäiset **alueelliset ohjauskomiteat**, joiden puheenjohtajina toimivat alueen pefekti ja alueneuvoston puheenjohtaja tai heidän edustajansa yhdessä. Komiteoiden kokoonpano on samanlainen kuin kansallisen seurantakomitean. Alueellisiin ohjauskomiteoihin osallistuvat valtion hajautettujen hallintoelinten, alueen, muiden paikallisyhteisöjen, työmarkkinaosapuolten, talouselämän toimijoiden ja järjestösektorin edustajat.

Kalatalouden toimenpiteisiin (tavoitteen 1 ulkopuolella) myönnettiin 233,7 miljoonaa euroa. Niissä keskitytään kalavarojen hoitoon pitkällä aikavälillä, yritysten

nykyaikaistamiseen tuotteiden jalostusarvon lisäämiseksi sekä kalastuksesta riippuvaisten alueiden sosioekonomisen toimintaympäristön parantamiseen.

2.2.7. IRLANTI

Ohjelmakausi 1994–1999

Ohjelmakauden 1994–1999 ohjelmiin tehtiin viimeiset mukautukset vuoden 1999 lopussa. Edellisen kauden ohjelmien toteutus jatkui läpi vuoden 2000, ja ne on tarkoitus päättää vuoden 2001 aikana. Komissio myönsi monissa tapauksissa ohjelmille hieman lisääaikaa, jotta maksut ehdittäisiin suorittaa loppuun. Useimpien ohjelmien täytäntöönpanokertomukset vuodelta 1999 toimitettiin komissiolle vuoden 2000 aikana.

Ohjelmakausi 2000–2006

Border, Midlands ja Länsi-Irlanti, joiden väestö on yhteensä 26,6 % koko maan väestöstä, saavat **tavoitteen 1** rahoitusta myös ohjelmakaudella 2000–2006. Muut alueet (Etelä- ja Itä-Irlanti), jotka aikaisemmin olivat tavoitteen 1 kohdealueita, saavat tällä ohjelmakaudella asteittain vähenevää siirtymäkauden tukea.

Kansallinen kehittämissuunnitelma (NDP) toimitettiin komissiolle marraskuussa 1999, ja se koskee koko Irlantia. Suunnitelman budjettiin sisältyy tukirahoitteisen osuuden lisäksi huomattava Irlannin viranomaisten omarahoitusosuus. Ohjelmaa tuetaan 7 miljardilla eurolla, josta rakennerahastojen osuus on 3,2 miljardia. Ohjelman kokonaisbudjetti on noin 57 miljardia euroa.

Yhdennetyn lähestymistavan ansiosta ohjelmatyön etuja voidaan nyt hyödyntää muillakin julkisista varoista rahoitetuilla toiminta-aloilla. Monet yhteisön tuen ulkopuolelle jäävistä toiminta-aloista täydentävät rakennerahastojen tukitoimia ja liittyvät niihin läheisesti; jotkin niistä saattavat jopa olla tukikelpoisia rakennerahastoasetusten nojalla, mutta jäädä silti ilman osarahoitusta, koska EU:n tukea on käytettävissä niin niukasti.

Yhteisön tukikehyksen pääkohdat

Komissio siirsi yhteisön tukikehystä koskevat neuvotteluvaltuudet Irlannin viranomaisille tammikuun 2000 lopussa. Neuvotteluohjeissa määriteltiin, mitä seikkoja komissio haluaa neuvotteluissa korostaa, kuten tarvetta välttää Irlannin talouden ylikuumenemista NDP:n sisältämien erittäin kunnianhimoisten rahoitusohjelmien takia, "tasapainoisen aluekehityksen" painottamista alueellisissa ohjelmissa ja ehdotetussa valtakunnallisessa aluekehitysstrategiassa ja tarvetta poistaa kehityksen pullonkauloja kaikilla talouden aloilla (etenkin infrastruktuureissa ja työmarkkinoilla) sekä investoinneilla että horisontaalisilla toimenpiteillä, joiden tavoitteena on parantaa toimialojen suorituskykyä. Komissio piti keskeisinä myös ympäristökysymyksiä ja etenkin Natura 2000 -alueiden suojelua.

Muodolliset neuvottelut yhteisön tukikehyksen sisällöstä käytiin helmi- ja maaliskuussa 2000. Irlannin alkuperäisiin ehdotuksiin tehtiin niiden pohjalta joitakin muutoksia. YTK:n rakennetta muutettiin siirtämällä maatalouden ja maaseudun kehityksen tuki kansalliselta tasolta alueelliselle tasolle. Koska ohjelmissa on muitakin kuin tuettuja menoja, menot eriteltiin tarkkaan laatimalla tuetuille menoilta ja yleismenoille erilliset rahoitustaulukot. Ehdotuksia muutettiin sisällöllisesti siten,

että tuetut menot keskitettiin tutkimuksen ja kehityksen alalla tiettyihin avaintoimiin. Myös aluetason tutkimus- ja kehitystoimia vahvistettiin.

Seitsemästä ohjelmasta kuusi hyväksyttiin vuonna 2000.

NDP:n/YTK:n seurantakomitean ensimmäinen kokous pidettiin lokakuussa 2000. Kokouksessa esitettiin lyhyt katsaus tähänastisesta kehityksestä ja sovittiin yhteisen mallin valmistelusta seurantakomiteoiden tuleviin kokouksiin tehtäviä raportteja varten. Seurantakomitea päätti myös perustaa neljä horisontaalista koordinoitukomiteaa, joiden vastuualueet ovat ympäristö, tasa-arvo ja sosiaalinen integraatio, maaseudun kehitys sekä työllisyys ja henkilöresurssit.

Henkilöresursseja koskevien tukitoimien poliittiset painopisteet: Irlannissa viimeisten kuuden vuoden aikana tapahtuneet työmarkkinamuutokset vaativat politiikan painopisteiden ratkaisevaa siirtämistä. Tämä johti joihinkin merkittäviin muutoksiin ESR:n toimintalinjoissa. Työllisyyttä koskevissa kansallisissa toimintasuunnitelmissa on tähän asti ollut vallitsevana työttömyyttä ennalta ehkäisevä lähestymistapa, mutta nyt politiikan painopisteeksi on asetettu työvoiman tarjonnan hyödyntäminen. Tähän lähestymistapaan yhdistetään lujemmat ponnistelut työllistävyyden parantamiseksi yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen sekä elinikäisen oppimisen kautta. Toisena painopisteenä ovat laajemmat toimenpiteet työpaikkakoulutuksen määrän ja laadun parantamiseksi sekä voimakas tuki elinikäisen oppimisen toimintakehityksen toteuttamiselle. Lisäksi tarve lisätä kaikkien kohderyhmien, etenkin naisten osallistumista työmarkkinoille on noussut uuteen arvoon. ESR tukee yhdessä EAKR:n kanssa huomattavia investointeja lastenhoitopalveluihin (115 miljoonaa euroa alueellisten toimintasuunnitelmien kautta), joiden puutetta pidetään esteenä etenkin naisten pääsylle työhön ja koulutukseen.

Tuki jakautuu Euroopan työllisyysstrategian neljän pilarin kesken seuraavasti: yli 50 % ESR:n tuesta osoitetaan työllistävyyden tukemiseen ja yli 17 % yrittäjyyden ja sopeutumiskyvyn edistämiseen. Noin 12 % tuesta käytetään sukupuolten välisen tasa-arvon edistämiseen ja lastenhoitopalveluihin Irlannissa. Ohjelmakauden 2000–2006 yhteisön tukikehyksessä ESR:n määrärahat Irlannille ovat hieman yli miljardi euroa, mikä vastaa noin 34 % käytettävissä olevasta rakennerahastojen kokonaistuesta (osuus on suurempi kuin muilla tavoite 1 -alueilla). Lisäksi ESR:sta myönnetään 32 miljoonaa euroa Equal-yhteisöaloitteen kautta.

Maataloutta ja maaseudun kehittämistä koskevia toimenpiteitä toteutetaan toimintalinjan "Tasapainoinen aluekehitys" kautta. Lisäksi toimenpiteitä toteutetaan kahdessa alueellisessa toimenpideohjelmassa (Border, Midlands ja Länsi-Irlanti sekä Etelä- ja Itä-Irlanti) toimintalinjojen "Paikallisen yritystoiminnan kehittäminen" (metsätalous) ja "Maatalous ja maaseudun kehittäminen" kautta sekä Peace-toimenpideohjelmassa. EMOTR:n ohjausosaston osuus Irlannin YTK:lle (2000–2006) myönnetystä tuesta on 182 miljoonaa euroa.

Osarahoitetut toimenpiteet ovat osa laajempaa toimenpidepakettia, joka on määrä rahoittaa asianomaisissa ohjelmissa kansallisista varoista. Kaikki vuodeksi 2000 varatut EMOTR:n ohjausosaston määrärahat saatiin kohdennettua.

Vuoden 2000 aikana Irlanti ja Yhdistynyt kuningaskunta toimittivat yhteisen suunnitelman Peace-ohjelmaksi.

Kalatalousalalla KOR:sta on myönnetty määrärahoja kahdelle alueelliselle ohjelmalle ja horisontaaliselle "Tuotantosektori"-ohjelmalle. KOR:n kokonaistuki on 67,6 miljoonaa euroa. Ohjelmissa painotetaan lähinnä vesiviljelyn kehittämistä, satamien nykyaikaistamista sekä kalastuslaivaston laadun ja turvallisuuden parantamista

2.2.8. *ITALIA*

Ohjelmakausi 1994–1999 ja sitä edeltäneet ohjelmakaudet

Italiassa on ollut selvästi eniten viivästyksiä rakennerahastoista (etenkin EAKR:sta) ennen vuotta 1989 ja ohjelmakaudella 1989–1993 osarahoitettujen tukitoimien päättämässä.

Vuoden 2000 alussa oli päättämättä vielä 88 tukitoimea, joista 35 saatiin päätettyä vuoden aikana. Loput tukitoimista on määrä päättää vuonna 2001.

Italian hallituksen komissiolle lähettämien uusimpien rahoitustietojen mukaan rakennerahastojen ohjelmien täytäntöönpanossa ohjelmakaudella 1994–1999 tapahtuneet viivästykset on suurelta osin kurottu umpeen lukuun ottamatta yhteisöaloitteita: ohjelmien hallinnoinnista vastaavat viranomaiset saivat kohdennettua lähes kaikki käytettävissä olleet varat määräaikaan (31.12.1999) mennessä. Kesken olevat hankkeet on kuitenkin vielä päätettävä ja menot maksettava 31. joulukuuta 2001 mennessä, mikä vaatii menojen toteutumismuutosten nopeuttamista.

Ohjelmakausi 2000–2006

Komissio hyväksyi 1. elokuuta 2000 **tavoitetta 1** koskevan yhteisön tukikehyksen ohjelmakaudeksi 2000–2006. Italian tavoite 1 -alueille myönnetty varat ovat 23 758 miljoonaa euroa. Kun tähän lisätään 201 miljoonaa euroa siirtymäkauden tukea, saadaan kokonaistueksi 23 959 miljoonaa euroa.

YTK perustuu seuraaviin kuuteen toimintalinjaan: 1) luonnonvarat, 2) kulttuuriperintö, 3) henkilöresurssit, 4) paikalliset kehittämissuunnitelmat, 5) kaupungit sekä 6) palveluverkot ja -keskukset. Siinä määritellään joukko erityistavoitteita, joihin pyritään seuraavien 14 toimenpideohjelman kautta: seitsemän alueellista ohjelmaa (Campania, Puglia, Basilicata, Calabria, Sisilia, Sardinia sekä Molise, joka saa siirtymäkauden tukea) ja seitsemän monialueohjelmaa. Komissio hyväksyi 12 toimenpideohjelman (seitsemän alueellista ohjelmaa ja seuraavat viisi monialueohjelmaa: "Paikallinen kehittäminen", "Tutkimus, teknologinen kehittäminen ja korkeakoulutus", "Yleisen turvallisuuden parantaminen Mezzogiornossa", "Koulutus" ja "Kalastus") vuoden 2000 kuluessa.

Tämä on merkittävä saavutus, johon päästiin pitkien ja hedelmällisten neuvottelujen jälkeen. Tukistrategia edellyttää varojen uudelleenjärjestelyä toimintaympäristön parannustoimien ja suorien yritystukijärjestelmien välillä. Uudelleenjärjestely tehdään seuraavasti:

- a) tukimäärärahoja vähennetään asteittain ja tuenhausta käytetään enemmän kilpailumenettelyjä,

- b) toteutetaan yhtenäistettyjä elinkeinoelämän tukitoimia rakenteeltaan samankaltaisissa alueellisissa järjestelmissä,
- c) käytetään tarkkaan kohdistettuja, ei yleisluontoisia tukia.

Hyväksytyjä toimenpideohjelmaa alettiin toteuttaa vuoden 2000 viimeisinä kuukausina, jolloin pidettiin ensimmäiset seurantakomitean kokoukset ja esitettiin ohjelma-asiakirjan täydennykset.

Vuosi 2000 oli käännekohta **ESR:n tukistrategiassa** Italian tavoite 1 -alueilla. Ohjelmatyössä voitiin ensimmäisen kerran ottaa huomioon eurooppalaisen työllisyysstrategian neljä pilaria ja soveltaa niitä käytännössä. Uudella ohjelmakaudella yhteisön tukikehykseen ja toimenpideohjelmiin on nimittäin sisällytetty neuvoston Italialle antamat suositukset työllisyyspolitiikasta.

Vuoden 2000 alkupuoliskolla neuvotelluista uutuuksista, jotka komissio sittemmin hyväksyi ohjelmaan, on mainittava ensinnäkin ennalta ehkäisevän lähestymistavan painottaminen. Sitä on tosin vaikea toteuttaa käytännössä alueilla, joilla on erittäin korkea työttömyysaste ja erityisen paljon pitkäaikaistyöttömiä. Tasa-arvon edistämiseen ja epäsäännöllisten työsuhteiden yleistymiseen on kiinnitetty erityistä huomiota. Nämä erityispiirteet liittyvät läheisesti myös Mezzogiornon työmarkkinoihin. Muita uutuuksia ovat julkisten työvoimapalvelujen uudistustuki ja oppilaitosten akkreditointijärjestelmän käyttöönotto. Vuonna 2000 koko ohjelmakaudeksi hyväksytyille ohjelmille myönnettiin ESR:sta yhteensä 4 092 miljoonan euron tuet. Kyse on seitsemästä alueellisesta ohjelmasta (yhteensä 2 931 miljoonaa euroa) sekä viidestä keskushallinnon hallinnoimasta ohjelmasta (yhteensä 1 161 miljoonaa euroa).

Maatalouden ja maaseudun kehittämisen alalla EMOTR:n ohjausosasto osallistui muiden rahastojen tapaan 2 983 miljoonalla eurolla toimintalinjojen "Luonnonvarat", "Kulttuuriperintö" ja "Paikalliset kehittämissuunnitelmat" rahoitukseen. Keskeisten toimenpiteiden tavoitteena on nykyaikaistaa maatiloja ja elintarviketeollisuusyrityksiä sekä parantaa niiden kilpailukykyä ottaen samalla huomioon ympäristörajoitteet. Toimintalinjoihin sisältyy myös toiminnan monipuolistamista koskevia tukitoimia, joilla varmistetaan yrityksille täydentäviä tai vaihtoehtoisia tuloja. Muut toimenpiteet kohdistuvat maaseudun väestöön ja elinpiiriin, ja pyrkimyksenä on hyödyntää maatalousresurssien lisäksi ympäristöresursseja sekä historiallista ja kulttuuriperintöä. Tukitoimien pitäisi luoda uusia työllisyysmahdollisuuksia esimerkiksi matkailu- tai metsätalouseläällä ja parantaa sitä kautta kohdeväestön tulotasoa. Rahoitussuunnitelmissa vuodeksi 2000 varatut määrärahat saatiin kohdennettua kuudella alueella seitsemästä. Calabrian määrärahat siirrettiin vuoden 2001 ensimmäiselle neljännekselle.

Kalatalousalan toimenpideohjelma sai KOR:sta 122 miljoonan euron määrärahat, jotka on tarkoitettu laivastoa koskeviin toimenpiteisiin. Strategisia painopisteitä ovat pyyntiponnistuksen suhteuttaminen käytettävissä oleviin kalavaroihin, laivaston uudistaminen ja nykyaikaistaminen sekä tekninen apu. Muut tavoite 1 -alueiden kalatalouden toimenpiteet on sisällytetty erillisiin alueohjelmiin.

Komissio sai Italian viranomaisten ehdotuksen **tavoite 2** -alueista vasta 21. kesäkuuta 2000 ja hyväksyi sen (edellistä 1. lokakuuta 1999 toimitettua ehdotustahan ei hyväksytty, koska se ei täyttänyt yleisasetuksen vaatimusta, jonka mukaan

vähintään 50 prosenttia alueen väestöstä on oltava tukikelpoista). Komissio aloitti heti nopeutetun menettelyn voidakseen käsitellä uuden ehdotuksen ja hyväksyi tavoite 2 -alueiden luettelon kolmen viikon kuluttua ehdotuksen saapumisesta.

Edelliseen ohjelmakauteen verrattuna tavoitteen 2 tukikelpoinen väestö väheni 11,150 miljoonasta 7,402 miljoonaan (tukikelpoisen kohdeväestön osuus voi suojalausekkeen nojalla vähetä enintään yhden kolmasosan edelliskauteen verrattuna). Italian keski- ja pohjoisosien 14 aluetta ovat osittain tukikelpoisia tavoitteessa 2.

Italialle tavoitteessa 2 myönnettyt varat ovat 2 228 miljoonaa euroa. Kun tähän lisätään 377 miljoonaa euroa siirtymäkauden tukea, saadaan kokonaistueksi 2 605 miljoonaa euroa.

Tavoite 2 -alueiden luettelon hyväksymisvaiheessa sattuneesta viivästyksestä huolimatta alueet aloittivat uusien YOA-luonnosten valmistelun, jotta toteutusvaiheen alku ei enää viivästyisi. Ehdotukset yhtenäisiksi ohjelma-asiakirjoiksi toimitettiin virallisesti komissioon asetuksessa säädetyssä määräajassa.

Tavoite 3: Eurooppalainen työllisyysstrategia oli perussyy ESR:n tukitoimille Italiassa. Neuvoston suositukset jäsenvaltioille antoivat suuntaa ongelmien ratkaisemiseksi ja selkeän tavoitteen, johon pyrkiä. Periaatteena on tehdä ESR:n tukitoimista eurooppalaisen työllisyysstrategian taloudellinen tukijalka. Toiminnan kannalta tämä tarkoittaa sitä, että työllisyysstrategia pannaan täytäntöön aluetasolla. Eräs Italian kansallisen toimintasuunnitelman heikkouksista piilee juuri sen täytäntöönpanossa. Tämä johtuu osittain toimivallan jakautumisesta eri hallintoelimille: työllisyyspolitiikasta vastaavat alueet, mutta kansallisen toimintasuunnitelman laatii työministeriö keskushallinnon tasolla. ESR:n kokonaismäärärahat ovatkin hyödyllinen väline, jolla Italian alueita kannustetaan panemaan Euroopan työllisyysstrategia täytäntöön paikallistasolla.

ESR:n tukitoimissa ohjelmakaudella 2000–2006 on suuri ero ohjelmakauteen 1994–1999 verrattuna. Tämä näkyy ensinnäkin ohjelmien määrässä: tavoite 3 -alueilla (tavoitteet 2, 3, 4 ja 5b yhdessä) toteutettiin 54 ohjelmaa kaudella 1994–1999. Nyt tavoite 3 -alueilla toteutetaan 15 ohjelmaa (14 alueellista ja yksi kansallinen ohjelma). Toiseksi alueiden painoarvo on kasvanut: 83 % ESR:n kokonaistuesta hallinnoitiin alueilla ohjelmakaudella 1994–1999. Ohjelmakaudella 2000–2006 alueet hallinnoivat 95 % varoista. Kansalliset viranomaiset vastaavat nyt koordinoinnista ja järjestelmän rakentamisesta, kun ohjelmakaudella 1994–1999 näistä toimista huolehtivat pitkälti alueet. Kolmanneksi ohjelmat ovat entistä laajempia: maan keski- ja pohjoisosien alueille myönnettiin 2 243 miljoonaa euroa vuoden 1999 hintoina, mutta ohjelmakaudella 2000–2006 määrärahat ovat nousseet 3 887 miljoonaan euroon. Neljänneksi ohjelmien tavoitteet ovat muuttuneet: edelliskaudella suurin osa tukitoimista koski koulutusta, mutta nyt ESR:sta on tullut väline, jolla edistetään pääsyä työmarkkinoille erilaisten mekanismien (koulutuksen, neuvonnan, yrittäjyyden, työllisyystukien, julkisten työvoimapalvelujen tukemisen, tutkimuksen ja kehityksen, yliopistojen kurssien jne.) kautta.

ESR:n tukitoimet toteutetaan tavoite 3 -alueella yhden YTK:n ja 15 toimenpideohjelman kautta; toimenpideohjelmista yksi on kansallinen ja 14 on alueellisia (yksi kutakin aluetta kohti).

Tärkeimmät ongelmat, joihin ESR:n tukitoimilla puututaan, johtuvat työllisyystilanteen kolmesta kehitysvaiheesta 1990-luvulla. 1990-luvun alussa työllisyydessä oli vakava taantuma, puolivälissä tilanne oli vakaa ja loppupuolella alkoi näkyä elpymisen merkkejä. Nämä ilmiöt liittyvät vain osittain talouden yleiseen tilaan. Työllisyystilanteeseen vaikuttivat laajalti tuotantosektorilla tapahtuneet muutokset (palvelualan kasvu, suuryritysten uudelleenjärjestelyt, tuotantosuunnan muutokset jne.) ja työvoiman tarjonnan muutokset (väestövaikutukset jne.). Aktiivisella työmarkkinapolitiikalla oli tärkeä rooli, sillä se hillitsi huomattavasti työpaikkojen nettomenetystä ja on viime vuosina edistänyt työllisyystilanteen elpymistä.

Yhteisön tukikehyksessä asetetaan kaksi tavoitetta:

- (a) talouskasvun työllistämisaikutusten lisääminen etenkin alueilla, joilla on enemmän työttömyyttä,
- (b) muita huonommassa asemassa olevien kohderyhmien työelämään integroitumisen lisääminen.

Tämä auttaa parantamaan sosiaalista koheesiota alueilla ja kohderyhmissä.

KOR:sta myönnettiin Italialle 99,6 miljoonaa euroa **kalatalouden toimenpiteisiin tavoitteen 1 ulkopuolella**. Tärkeimpänä toimintalinjana on kalastuslaivaston uudistaminen ja vähentäminen.

2.2.9. LUXEMBURG

Ohjelmakausi 1994–1999

Tavoite 2: Teollisuusalueista tehdyn tutkimuksen perusteella määriteltiin neljä ensisijaisesti kunnostettavaa aluetta, joilla tehtiin valmistelutöitä. Belvalin joutomaan kunnostustyöt ovat käynnissä.

Kasvua tukevat henkilöresurssien kehittämistoimet herättivät paljon kiinnostusta, ja käytävissä olleet kokonaismäärärahat käytettiin loppuun. Määrärahojen nykyisen toteutumismuodon perusteella on kuitenkin syytä uskoa, ettei tiettyihin toimenpiteisiin käytävissä olevia varoja saada kokonaan kulutettua; tämä koskee esimerkiksi valistusta ja teknistä apua sekä tuotantoinvestointien edistämistä.

Tavoitteet 3 ja 4: Kaikki ohjelmakauden 1994–1999 hankkeet päätettiin vuoden 1999 loppuun mennessä, ja ESR:sta myönnettyt noin 23 miljoonan euron määrärahat saatiin kokonaan käytettyä. Ohjelmakauden 1994–1999 lopussa Luxemburgin työmarkkinat voivat hyvin. Maan työllisyys on kasvanut teollisuuden toiminnan elpymisen ansiosta ja työttömyys on vähentynyt (2,3 % vuonna 1999). Nuorten työttömyysaste oli vain 2,3 % ja naisten 3,3 %.

Ohjelmakausi 2000–2006

Komissio hyväksyi 25. helmikuuta 2000 tehdyllä päätöksellä luettelon Luxemburgin tukikelpoisista **tavoite 2** -alueista ohjelmakaudeksi 2000–2006. Komissiolle toimitettiin 13. joulukuuta 2000 yhtenäisen ohjelma-asiakirjan luonnos, jossa esitetään kolmella hyväksytyllä alueella ja siirtymäkauden tukea saavilla alueilla toteutettavat toimet, ja komissio hyväksyi sen.

Komissio hyväksyi yleissivistävää ja ammatillista koulutusta sekä työllisyyttä koskevan ohjelman, jossa Luxemburgin tukiosuus oli 39 miljoonaa euroa. Ohjelma rahoitetaan Euroopan sosiaalirahastosta **tavoitteessa 3**. Työllisyyden voimakkaasta kasvusta huolimatta useat ongelmat vaivaavat sitkeästi Luxemburgin työmarkkinoita. Ongelmana on etenkin iäkkäiden henkilöiden heikko työllisyysaste ja se, että suuri määrä työkäisiä on riippuvaisia työkyvyttömyyseläkkeestä ja toimeentulotuesta.

Luxemburgin ohjelmassa on neljä painopistealuetta: 1) ennaltaehkäistään työttömyyttä ja vähennetään "passiivisista" järjestelmistä, kuten varhais- ja työkyvyttömyyseläkkeestä, riippuvaisten henkilöiden määrää (28 %), 2) edistetään sosiaalista integraatiota (35 %) (mahdollisuuksien mukaan tietotekniikan alan) koulutuksella ja integraatiotuella sekä osuus- ja yhteisötaloudessa että avoimilla työmarkkinoilla, 3) edistetään elinikäistä oppimista yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen alalla sekä yrittäjyyttä (30 %) ja 4) lujitetaan miesten ja naisten tasa-arvoa työmarkkinoilla (5%).

2.2.10. ALANKOMAAT

Ohjelmakausi 1994–1999

Tavoite 1: Vielä on liian aikaista esittää lopullisia johtopäätöksiä kauden 1994–1999 ohjelmasta, mutta voidaan silti todeta, että suurin osa tavoiteindikaattoreista on jo saavutettu. Esimerkkejä tästä ovat uusien yritysten määrä (tavoite: 10 % olemassa olevista yrityksistä, toteutui: noin 17 %) ja koulutuskurssien osallistujamäärä (tavoite: 11 353, toteutui: 19 591).

Edellisellä ohjelmakaudella tavoite 2 -alueita oli viisi: Zuid-Limburg, Zuid-Oost-Brabant, Arnhem-Nijmegen, Twente ja Groningen-Drenthe.

Useimmille näistä ohjelmista on pyydetty maksukauden pidennystä ohjelmakauden 1994–1996 osalta. Näiden ohjelmien loppuraportit ja loppumaksua koskevat pyynnöt toimitettiin komissiolle vuosina 1999 (Zuid-Oost-Brabant ja Groningen Drenthe) ja 2000 (Zuid-Limburg, Arnhem-Nijmegen ja Twente).

Ohjelmakauden 1997–1999 maksusitoumusten tukikelpoisuusjakso päättyi 31.12.1999. Vuodesta 2000 muodostuikin toiminnallinen vuosi, jonka aikana aiempina vuosina hyväksytyjen hankkeiden seuranta viimeisteltiin ja hankkeet päätettiin.

Tavoite 3: Joissakin ESR:n hankkeissa vuonna 1999 havaitut sääntöjenvastaisuudet aiheuttivat suuria ongelmia myös vuonna 2000. Alankomaiden viranomaiset tekivät suuren määrän tarkastuksia, joissa havaittiin lisää sääntöjenvastaisuuksia. Edelliseltä kaudelta palautettava kokonaissumma voidaan määrittää vasta, kun kaikki tarkastukset on saatu tehtyä. Alankomaiden viranomaiset perustivat myös erityisen riippumattoman tutkintakomitean, jota johtaa Alankomaiden tilintarkastustuomioistuimen entinen presidentti Koning. Hän toimittaa selontekonsa kesäkuussa 2001.

Tavoite 5a – kalastus: Noin 80 % KOR:n määrärahoista on saatu kohdennettua. Huomattavasta määrästä hankkeista tehtiin maksusitoumukset vasta vuoden 1999 lopussa. Lopullisille tuensaajille maksettujen KOR:n menojen osuus oli vuoden 2000

loppuun mennessä vain noin 20 % kokonaissitoumuksista. Vuoden 2001 "loppukirin" odotetaan kuitenkin aiheuttavan suuria menoja.

Ohjelmakausi 2000–2006

Vuoden 2000 tärkein tapahtuma oli tietenkin uuden **tavoite 1**–siirtymäkauden ohjelman käynnistäminen vuosiksi 2000–2006. Suunnitelma toimitettiin komissioon marraskuussa 1999. Neuvottelut pidettiin helmi- ja maaliskuussa 2000.

Tämän Flevolandin uuden ohjelman suunnittelussa otettiin huomioon Alankomaiden erittäin hyvä taloudellinen tilanne, joka on alentanut maan työttömyysasteen hyväksyttävälle tasolle. Vaikka maan taloudellisesta noususuhdanteesta on hyötyä myös Flevolandille, alueen elinkeinorakenne on yhä kehittymätön. Tämä näkyy etenkin siinä, että suurin osa päivittäisestä työmatkaliikenteestä suuntautuu sieltä pois. Ohjelman osuus yhteisön tuesta on 126 miljoonaa euroa.

Yhtenäiseen ohjelma-asiakirjaan hyväksyttiin neljä laajaa toiminta-aluetta tai painopistettä: kaupunkialueiden kehittäminen (39,1 miljoonaa euroa), maaseutualueiden kehittäminen (23,7 miljoonaa euroa), tuotantorakenteiden vahvistaminen (39,5 miljoonaa euroa) sekä sosiaalinen koheesio ja työmarkkinat (20,2 miljoonaa euroa).

Flevolandin ohjelman tavoitteena on myös edistää investointeja sellaisiin yrityksiin tai yrityksiä tukeviin toimintoihin, joilla on voimakas kasvupotentiaali maaseutualueilla. Pieniin ja keskisuuriin yrityksiin kiinnitetään erityistä huomiota tukemalla tutkimusta ja kehitystä, sähköisen kaupankäynnin kehittämistä ja toiminnan kansainvälistämistä. Ohjelman mielenkiintoisena puolena on esikaupunkialueiden kehittäminen edistämällä matkailua ja virkistystoimintaa.

EMOTR:n ohjausosaston tukiosuus on 10 miljoonaa euroa. Tällä ohjelmalla jatketaan Flevolandin aktiivista uudistuspolitiikkaa ja tuetaan maaseutua vahvistavia johdonmukaisia toimia. Maatalouselinkeinon jatkuminen on elintärkeää aluetaloudelle, kuten on maaseutumaiseman suojelukin. Virkistyksestä ja matkailusta on tulossa yhä tärkeämpiä elinkeinoja kaupunki- ja maaseutualueen välimaastossa sijaitseville esikaupunkialueille. Toisena tavoitteena on parantaa maaseutualueen elinkelpoisuutta ja luonnonympäristöä.

Kalatalouden toimenpiteille on myönnetty 6 miljoonan euron tuki. Suunnitellut investoinnit koskevat pääasiassa pyyntiponnistuksen mukauttamista sekä kalan jalostusta ja kaupan pitämistä.

Komissio hyväksyi Alankomaiden tukikelpoisten tavoite 2 -alueiden luettelon virallisesti 22. joulukuuta 1999. Alankomaiden viranomaiset ilmoittivat komissiolle huhtikuussa 2000 yhdeksän **tavoite 2** -ohjelmaa kaudeksi 2000–2006. Komission pyynnöstä tavoite 2 -ohjelmien määrää vähennettiin; alueellisia ohjelmia yhdistettiin ja toimenpideohjelmien määrää vähennettiin neljään.

Kaikista neljästä ohjelmasta käytiin neuvottelut vuoden 2000 aikana, ja ne on määrä hyväksyä vuoden 2001 alkupuoliskolla.

Merkittävä osa (46 %) Alankomaille myönnettyistä tavoite 2 -määrärahoista on osoitettu "Noord-Nederland"-ohjelmaan. Ohjelma saa EU:lta 329 miljoonan euron tuen. Ohjelma rahoitetaan yksinomaan EAKR:sta ja sillä pyritään vauhdittamaan

alueen teollista ja taloudellista uudelleenjärjestelyä. Toiminnan painopisteinä ovat markkinasektorin vahvistaminen, kaupunkien keskustojen kehittäminen ja työmarkkinoiden toiminta.

Toinen ohjelma on nimeltään "Alankomaiden kaupunkialueet", ja siitä EU:n rahoitusosuus on lähes 200 miljoonaa euroa. Ohjelma koskee vaikeuksissa olevia kaupunkialueita, ja yhtenäiseen ohjelma-asiakirjaan on koottu eri kaupunkien kaupunginosia. Ohjelma kuvastaa paitsi kaupunkialueiden ongelmien saamaa painoarvoa Alankomaissa myös tämän teeman sisällyttämistä EU:n rakennerahastojen yleiseen politiikkaan. Ohjelma kattaa 11 kaupunginosaa yhdeksässä kaupungissa; mukana ovat maan neljä suurinta kaupunkia (Amsterdam, Rotterdam, Utrecht ja Haag) ja viisi keskisuurta kaupunkia (Eindhoven, Maastricht, Arnhem, Nijmegen ja Enschede). Alankomaiden sisäministeriö on valinnut alueet köyhyystason ja pitkäaikaistyöttömien määrän perusteella.

Loput kaksi ohjelmaa, "Zuid-Nederland" ja "Oost-Nederland", suuntautuvat enemmän maaseudulle. EU:n rahoitusosuudet ovat vastaavasti 152 ja 122 miljoonaa euroa. "Zuid-Nederlandin" yhtenäinen ohjelma-asiakirja koskee eri alueiden seutukuntia; maaseutuohjelman ydinalueeseen kuuluu Noord-Brabantin ja Limburgin alueiden osia. Ohjelmaan sisältyvät myös Zuid-Oost-Brabantin, Zuid-Limburgin ja Zeelandin siirtymävaiheessa olevat alueet. "Oost-Nederlandin" YOA:n ydinalueeseen sisältyy Gelderlandin ja Overijsselin alueiden osia ja hyvin pieni osa Utrechtia. Ohjelmaan sisältyvät myös tavoitteen 2 siirtymävaiheen alueet Twente ja Arnhem-Nijmegen. Kumpikin ohjelma saa tukea yksinomaan EAKR:sta. Toiminnan painopisteet ovat seuraavat: aluekehitys, talouden elvyttäminen ja sosiaalinen koheesio.

Tavoite 3: Sääntöjenvastaisuuksien välttämiseksi uudella ohjelmakaudella toteutettiin monia toimenpiteitä valinnan, seurannan ja valvonnan parantamiseksi. Sosiaali- ja työllisyysministeri päätti siirtää ESR:n täytäntöönpanoyksikön (ESF-Nederland) Arbeidsvoorzieningista oman ministeriönsä virastoksi.

Komissio hyväksyi uuden tavoitetta 3 koskevan yhtenäisen ohjelma-asiakirjan 8. elokuuta 2000. Määrärahat ovat yhteensä 1 750,4 miljoonaa euroa. Komissio maksoi myös uuden ohjelmakauden 2000–2006 ennakot. Edelliskauden ongelmien vuoksi Alankomaiden viranomaiset eivät kuitenkaan vielä ole käynnistäneet uusia hankkeita. Suunniteltu aloituspäivä on 1. huhtikuuta 2001.

KOR (tavoitteen 1 ulkopuolella): Komissiolle toimitettiin 29. joulukuuta 2000 tavoitteen 1 ulkopuolisilla alueilla toteutettava kalatalouden rakennepoliittinen ohjelma, johon haettiin KOR:stä 32,1 miljoonan euron määrärahoja. Ohjelmaehdotus käsitellään vuonna 2001.

2.2.11. ITÄVALTA

Ohjelmakausi 1995–1999

Itävallan ainoan tavoite 1 -ohjelman, Burgenlandin ohjelman toteutusta jatkettiin vuonna 2000. Kaikki EAKR:n ja ESR:n määrärahat kohdennettiin hankkeisiin. Teollisuutta, liiketoimintaa ja T&K:ta (tietoliikenneinvestointeja) koskevat toimenpiteet vaikuttivat eniten ohjelman hyvään tulokseen kauden lopussa.

Ohjelman alkuperäisenä tavoitteena oli luoda 7 300 uutta työpaikkaa; tätä tavoitetta muutettiin väliarviointien perusteella realistisemmaksi eli 1 200 uuteen työpaikkaan (nettovaikutus). Tulosten mukaan ohjelmassa on tuettu tai turvattu 173 uutta yritystä, luotu 2 400 uutta työpaikkaa ja turvattu yli 6 200 työpaikkaa. Investointitukea on annettu yli tuhannelle yksittäiselle yritykselle.

Itävallan neljä tavoite 2 -ohjelmaa edistyivät tyydyttävästi vuonna 2000. Rahoitussuunnitelman muutokset kauden lopussa koskivat pääasiassa varojen siirtoja parhaiten edistyneisiin toimenpiteisiin.

Steiermarkin ohjelma on laajin tavoite 2 -ohjelma, ja sen kautta odotetaan hyväksytyjen hankkeiden perusteella 2 338:a uutta ja 21 551:tä turvattua työpaikkaa. Niederösterreichin ohjelman ennuste on 1 474 uutta ja 9 840 turvattua työpaikkaa. Pienimuotoisemmalta Oberösterreichin ohjelmalta odotetaan vuoden 1999 loppuun mennessä kohdennettujen määrärahojen perusteella 490:tä uutta työpaikkaa (ja yli 2 960:tä turvattua työpaikkaa) ja Vorarlbergin ohjelmalta 752:tä uutta työpaikkaa (4 742:tä turvattua työpaikkaa). Tavoite 2 -ohjelmien yleisenä tavoitteena on 5 054 uutta työpaikkaa.

EAKR:n toimenpiteistä toteutuivat parhaiten yritysten tuotantoinvestointeja ja suoria investointeja koskevien toimenpiteiden määrärahat. Matkailua, innovaatiota ja teknologian siirtoa sekä yrityksille suunnattua "pehmeää tukea" (konsultointiapua) koskevat toimenpiteet ovat jäljessä toivotuista tavoitteista.

Ohjelmakausi 2000–2006

Burgenland saa tavoite 1 -tukea myös ohjelmakaudella 2000–2006. Rakennerahastojen kokonaistuki on 271 miljoonaa euroa. Tuella edistetään 853 miljoonan euron kokonaisinvestointeja, joista yksityisen rahoituksen osuudeksi arvioidaan yli 490 miljoonaa euroa. Euroopan komissio hyväksyi ohjelman 7. huhtikuuta 2000.

Eisenstadtissa 22. toukokuuta pidetyssä seurantakomitean kokouksessa hyväksyttiin komitean työjärjestys ja ohjelma-asiakirjan täydennys.

Ensimmäinen maksu, joka vastasi 3,5 %:a EU:n rahoitusosuudesta (6,8 miljoonaa euroa), suoritettiin elokuussa 2000.

Burgenlandin uudella tavoite 1 -ohjelmalla on seuraavat kolme perustavoitetta:

kehittää Burgenlandista nykyaikainen keskieurooppalainen alue;

valmistella Burgenlandia EU:n laajentumiseen (etenkin yhteistyöhön Unkarin kanssa);

vähentää Burgenlandin sisäisiä kehityseroja.

ESR:sta rahoitettu ohjelmaosuus on suunniteltu yhteistyössä alueen julkisten työlläisyyspalvelujen, Itävallan ammattijärjestöjen liiton, Itävallan työnantajien keskusjärjestön, Eisenstadtin elinkeinoelämän edistämiskeskuksen ja muiden organisaatioiden kanssa. ESR:sta rahoitettuun ohjelmaosuuteen on sisällytetty joitakin uusia lähestymistapoja edelliskauden pääohjelmaan verrattuna. Eräällä uudella toimenpiteellä edistetään elinikäistä oppimista hyödyntämällä uuden ESR:sta

annetun asetuksen mahdollisuuksia. Toimenpiteellä edistetään tietotekniikka-alan koulutusta, koulutuskeskusten ja yritysten verkottumista sekä kouluttajien koulutushankkeita.

YOA:n mukaan EMOTR:n ohjausosaston tuki ohjelmakaudeksi 2000–2006 on yhteensä 41,345 471 miljoonaa euroa. Toimenpiteiden tärkeimmät painopisteet ovat maatalouden nykyaikaistaminen, maatalousalan koulutus, maataloustuotteiden jalostus ja kaupan pitäminen, metsätalouden toimenpiteet ja maaseudun kehittäminen sekä luonnon suojelu. Noin 27 % määrärahoista on varattu maaseudun kehittämiseen (monipuolistaminen, laatutuotteet, kylien kunnostaminen, maaseudun pieninfrastruktuurit), 23 % maataloustuotteiden jalostukseen ja kaupan pitämiseen, 18 % maatalouden nykyaikaistamiseen (maatilojen investoinnit, nuorten viljelijöiden aloitustuet), 13 % metsätalouden toimenpiteisiin, 13 % luonnonympäristön suojeluun ja 6 % koulutukseen (maatalousalan koulutus, kouluttaminen uusiin ammatteihin, etenkin maataloutta sivuaville palvelualoille, luonnonsuojelutoimet ja koulutusverkostojen kehittäminen maaseudulle). Kaikki vuodeksi 2000 varatut määrärahat kohdennettiin (yhteisön tasolla).

Kahdeksan osavaltiota ("Länderiä") – Kärnten, Niederösterreich, Oberösterreich, Steiermark Salzburg, Vorarlberg, Tirol ja Wien – saa osittain tukea **tavoitteesta 2** ohjelmakaudella 2000–2006. Rakennerahastojen kokonaistuki on 703 miljoonaa euroa, ja siitä 600 miljoonaa euroa on osoitettu tavoite 2 -alueille ja 103 miljoonaa euroa siirtymävaiheessa oleville alueille. Itävallan kohdeväestön enimmäismäärä on tavoite 2 -alueilla noin 1 994 853 asukasta ja siirtymäkauden tukea saavilla alueilla 1 098 794 asukasta.

Kärntenin, Niederösterreichin, Oberösterreichin, Steiermark Salzburgin, Vorarlbergin ja Tirolin alueiden uudet tavoite 2 -ohjelmat lähetettiin komissioon huhtikuussa 2000. Kaikki seitsemän ohjelmaa hyväksyttiin huhtikuun lopussa tai toukokuun alussa. Wienin kaupungin ohjelma toimitettiin komissiolle kesäkuussa ja hyväksyttiin heinäkuussa 2000.

Kärntenin, Wienin ja Steiermarkin ohjelmiin myönnettiin rahoitusta myös ESR:sta.

Neuvottelut näiden alueiden kanssa päätettiin heinäkuussa 2000 Wieniä lukuun ottamatta.

Tavoite 3: Itävallan työmarkkinapolitiikassa on jouduttu joidenkin vanhojen ja samalla uusienkin haasteiden eteen. Työttömyyden keskittyminen tiettyihin kohderyhmiin ja työmarkkinoiden eriytyminen miesten ja naisten kesken ovat viime vuosina olleet selvästi havaittavia ilmiöitä. Uusia ongelmia aiheuttavat työmarkkinarakenteiden joustavoittaminen, uudet työn organisointitavat, uudet pätevyysvaatimukset ja elinkeinotoiminnan siirtyminen alojen ja alueiden välillä. Kansallinen toimintasuunnitelma vuodeksi 2000 sisältää kaikki käytettävissä olevat poliittiset välineet näiden haasteiden ratkaisemiseksi.

Itävallan viranomaiset ja komissio aloittivat 8. joulukuuta 1999 neuvottelut uudesta ESR:sta tuetusta tavoite 3 -ohjelmasta, jonka komissio hyväksyi 8. elokuuta. Ohjelma on EU:n tärkein rahoitusväline Itävallan työmarkkinastrategian tukemiseksi.

Ohjelma perustuu edelliskauden 1995–1999 kokemuksiin. Tukivälineitä olisi kehitettävä vielä pidemmälle ja optimoitava. Ohjelmakauden 2000–2006 uutuutena

on ensinnäkin elinikäisen oppimisen toimintalinja, jonka opetus-, tiede- ja kulttuuriministeriö toteuttavat. Lisäksi tasa-arvon valtavirtaistamista koskevaa lähestymistapaa on tarkoitus edistää ESR:n kautta, mikä merkitsee, että sukupuolista syrjintää on pyrittävä vähentämään kaikilla Itävallan työllisyyspolitiikan aloilla.

Yhtenäisen ohjelma-asiakirjan osassa 3 esitetään, miten ESR:n tukitoimilla edistetään Euroopan työllisyysstrategian neljän pilarin täytäntöönpanoa:

- Työllistettävyyden pilariin on osoitettu eniten varoja. Periaatteena on ennaltaehkäisevä lähestymistapa, jolla tarkoitetaan työttömiksi joutuneiden auttamista jo varhaisessa vaiheessa.
- Yrittäjyys: 1 %:lla tavoitteen 3 varoista tuetaan alueellisia työllisyys sopimuksia, jotka on suunniteltu paikallistason työllisyysmahdollisuuksien hyödyntämiseen.
- Sopeutumiskyky: edellisestä tavoitteen 4 YOA:sta saatujen kokemusten vuoksi toimissa keskitytään rakennemuutoksen eniten uhkaamiin kohderyhmiin, tuetaan henkilöstön kehittämissuunnitelmia ja ennakoitaan työmarkkinasuuntauksia.
- Yhtäläiset mahdollisuudet: kehitetään naisten työllisyyttä ei-perinteisillä ja uusilla ammattialoilla ja parannetaan urakehitysmahdollisuuksia etenkin tieteen ja tekniikan alalla.

Kumppanuusperiaate on olennainen osa täytäntöönpanoprosessia. Seurantakomitean jäsenistö muodostuu työmarkkinaosapuolten, alueviranomaisten ja kansalaisjärjestöjen edustajista. Seurantakomitea piti 26. heinäkuuta ensimmäisen kokouksensa, jossa sovittiin tulevien vuosien toiminnallisista järjestelyistä.

2.2.12. PORTUGALI

Ohjelmakausi 1994–1999

Kaikki varat saatiin kohdennettua ja ohjelman toteutumismuutos oli hyvä. Vuoden 2000 lopussa 95 % määrärahoista oli toteutunut. Jäljellä ovat enää loppumaksut ja ohjelmien päättäminen, joka tietyissä ohjelmissa tapahtuu vuonna 2001.

Väliarvioinnin yhteydessä laadittu ensimmäinen tilannekatsaus osoitti, että rakennerahastoilla on ollut merkittävä vaikutus sekä Portugalin makrotaloudelliseen tilanteeseen että maan työllisyyteen ja alueellisten erojen kaventamiseen.

Parhaat tulokset saatiin infrastruktuureissa ja ympäristöalalla; sen sijaan innovaatioiden, tutkimuksen ja kehityksen alalla tulokset näkyivät heikoimmin. Tähän alaan kiinnitettiin erityistä huomiota neuvotteluissa yhteisön tukikehyksestä ohjelmakaudella 2000–2006.

Ohjelmakausi 2000–2006

Komissio hyväksyi 30. maaliskuuta 2000 Portugalia koskevan yhteisön tukikehyksen ohjelmakaudeksi 2000–2006, ja se sai (käypinä hintoina) 20 535 miljoonaa euroa yhteisön määrärahoja, mikä vastaa noin 15 %:tä rakennerahastoista tavoitteeseen 1 myönnettyistä varoista. Portugalin YTK:ssa arvioidut kokonaisinvestoinnit ovat 42 199 miljoonaa euroa.

Rakenerahastojen tukitoimet jakautuvat seuraavasti: EAKR 64,8 %, ESR 23 %, EMOTR:n ohjausosasto 11,1 % ja KOR 1,1 %.

Portugalin tavoite 1 -alueet ovat samat kuin ohjelmakaudella 1994–1999 (eli koko maa); Lissabonin ja Vale do Tejon alue saavat siirtymäkauden tukea.

Yhteisön tukikehyksen strategia perustuu neljään toimintalinjaan: (1) parannetaan portugalilaisten koulutustasoa ja edistetään työllisyyttä ja sosiaalista koheesiota, (2) keskitetään tuotantokapasiteetti tulevaisuuden aloihin, (3) vahvistetaan alueen merkitystä ja maan talousmaantieteellistä asemaa sekä (4) edistetään alueiden kestävä kehitystä ja kansallista yhteenkuuluvuutta.

Suoraan henkilöresurssien kehittämiseen liittyvissä tukitoimissa ESR:n osuus yhteisön tuesta on 23 %, eli lähes sama kuin ohjelmakauden 1994–1999 YTK:ssa.

Maatalouden ja maaseudun kehittämisen aloilla EMOTR:n ohjausosaston osuus on 2 284 miljoonaa euroa. Tärkeimpien toimenpiteiden tavoitteena on edistää maatalouden kestävä kehitystä ja tukea maaseudun sekä maa- ja metsätalouden tuotantoketjuihin liittyvää elinkeinotoimintaa.

Kalatalousalalla KOR:n tuki kohdealueille on yhteensä 217,5 miljoonaa euroa. Rahoitetut toimenpiteet koskevat lähinnä kalavarojen suojelua ja kehittämistä, satamalaitteita, laivaston nykyaikaistamista ja kalastustuotteiden jalostusta.

Nykyiseen yhteisön tukikehykseen sisältyvät seuraavat uutuudet:

- yhteisön määrärahojen alueellinen hajauttaminen: noin 47 % varoista on jaettu alueellisiin ohjelmiin,
- neljän rahaston yhdistäminen alueellisissa ohjelmissa, jolloin toimet voidaan koordinoida paremmin aluetasolla ja ongelmien ratkaiseminen kentällä on tehokkaampaa,
- YTK:n alakohtaisiksi painopisteiksi otettiin tietoyhteiskunta, tutkimus ja innovaatio, kun taas energia-alan tukea vähennettiin,
- alueellisille ja paikallisille viranomaisille on yleisasetuksen mukaisesti annettu entistä enemmän vastuuta tukitoimien hallinnoinnista ja seurannasta; tämä merkitsee seuranta-, hallinnointi-, arviointi- ja valvontajärjestelmien vahvistamista.

Työllisyyden edistämiseksi yhteisön tukikehyksen tavoitteena on luoda tai säilyttää vuosittain 68 000 työpaikkaa.

Portugalin YTK toteutetaan 19 toimenpideohjelman (seitsemän alueellisen ohjelman ja 12 monialueohjelman) kautta. Teknisen avun ohjelmasta neuvoteltiin vuoden 2000 viimeisellä neljänneksellä ja se hyväksyttiin vuoden 2001 alussa.

Vuoden 2000 viimeisellä neljänneksellä eri seurantakomiteat pitivät kokouksen, jossa ne hyväksyivät työjärjestyksensä ja ohjelma-asiakirjan täydennyksen.

2.2.13. SUOMI

Ohjelmakausi 1995–1999

Edelliskauden 1995–1999 viimeiset maksusitoumukset saatiin tehtyä vuoden 1999 loppuun mennessä. Viimeisten hankkeiden toteutus jatkui koko vuoden 2000, ja ne on tarkoitus päättää vuoden 2001 loppuun mennessä. Vuoden 1999 täytäntöönpanokertomukset toimitettiin komissiolle kesäkuussa 2000.

Väliarvioinnissa tavoite 6 -alueelle valittu aluekehitysstrategia todettiin asianmukaiseksi. Ohjelman lähtötavoitteet osoittautuivat kuitenkin liian kunnianhimoisiksi ohjelman resursseihin verrattuna, joten niitä on mukautettu. Myös rahoitussuunnitelmaa korjattiin hieman vuoden 1999 lopussa, ja komissio vahvisti sen huhtikuussa 2000 tehdyllä päätöksellä.

Täytäntöönpanokertomuksen 1999 mukaan hankkeille oli maksettu vuoden 1999 loppuun mennessä 79,8 % julkisesta rahoituksesta. Ohjelman puitteissa on luotu yli 19 000 uutta työpaikkaa ja perustettu 2 600 yritystä. Koko ohjelmakauden ajan kestänyt tavoite 6 (sekä 2 ja 5b) -alueilta pois suuntautuva epäedullinen muuttoliike kuitenkin jatkui.

Tavoite 2 -ohjelmat toteutettiin kahden yhtenäisen ohjelma-asiakirjan kautta vuosina 1995–1996 ja 1997–1999. Komissio suoritti 1995-1996 ohjelman loppumaksun keväällä 2000, kun ohjelman tilinpäätökseen tarvittavat lisätiedot oli toimitettu vuoden 1999 lopussa ja vuoden 2000 alkupuolella. Vuoden 1999 loppuun mennessä 50,5 % vuosien 1997–1999 ohjelmalle myönnetystä julkisesta kokonaisrahoituksesta oli maksettu hankkeille.

Väliarvioinnin mukaan Suomen tavoite 2 -ohjelmalla on ollut merkittävä vaikutus yritysten ja työpaikkojen määrän kasvuun ohjelman kohdealueella, jolla perustettiin uusia yrityksiä yhtä vilkkaasti kuin Etelä- ja Keski-Suomen vertailualueillakin. Arvion mukaan ohjelman kautta oli vuoden 1999 loppuun mennessä syntynyt lähes 15 000 uutta työpaikkaa ja yli 1 400 uutta yritystä. Uusia yrityksiä perustettiin lähinnä palvelualalla, etenkin yrityspalvelujen sekä sosiaali-, terveys- ja muiden palvelujen alalla. Arvioinnissa kuitenkin huomautettiin, että hankkeiden vaikutukset ovat enimmäkseen laadullisia. Väliarvioinnissa esitetyt huomiot ja suositukset otettiin huomioon uusien tavoite 2 -ohjelmien valmistelussa ohjelmakaudeksi 2000–2006.

Ohjelmakausi 2000–2006

Suomen viranomaiset ja rakennerahastoista vastaavat pääosastot neuvottelivat uusista tavoite 1- ja 2 -ohjelmista vuoden 1999 lopussa ja vuoden 2000 alussa Helsingissä. Tärkeimmät neuvotteluaiheet olivat toivottujen tulosten ja vaikutusten esittäminen määrällisesti, indikaattorit, seuranta- ja valvontajärjestelmät, täydentävyys, suoritusvaraus, alueiden väliset hankkeet, Finnveran (valtion omistaman riskirahoitusyhtiön) luottojärjestelyt, ympäristö / Natura 2000 sekä tietoyhteiskunta. Komissio toivoi erityisesti, että pk-yritysten kehittämistoimet kohdennetaan tarkemmin, henkilöresurssien kehittämisessä painotetaan tarkkaan määriteltyjä pätevyyden ja ammattitaidon puutteita ja maaseudun kehittämiseen panostetaan enemmän (tavoitteessa 1). Nämä tarkistukset otettiin huomioon lopullisissa yhtenäisissä ohjelma-asiakirjoissa.

Komissio hyväksyi 31. maaliskuuta 2000 Suomen molemmat **tavoite 1** -ohjelmat (Itä-Suomi ja Pohjois-Suomi) uuden ohjelmakauden 2000–2006 ensimmäisinä alueellisina ohjelmina. EU:n kokonaistuki on 913 miljoonaa euroa (vuoden 1999 hintoina). Kehityssuunnat ovat taitotieto, uusi teknologia ja tietoyhteiskunta. Ohjelman toimenpiteillä pyritään lisäämään yritysten kilpailukykyä ja talouskasvua sekä uusien työpaikkojen ja yritysten määrää, vähentämään työttömyyttä ja hidastamaan maaseudun ja koko kohdealueen autioitumista.

Henkilöresursseja koskevat toimenpiteet todettiin ESR:n rakennepoliittisen viitekehyksen mukaisiksi. ESR:n tuki näille kahdelle ohjelmalle on yhteensä 273 miljoonaa euroa. ESR:n painotuskohteita ovat työvoiman pätevyyden, ammattitaidon ja työllistettävyyden vahvistaminen sekä yritystoiminnan kehittäminen.

Maatalouden ja maaseudun kehittämisen alalla EMOTR:n ohjausosastosta rahoitetaan 197,1 miljoonan euron tukitoimet. Tärkeimmät toimenpiteet ovat maaseudun kehittäminen, metsätalous, koulutus ja nuorten viljelijöiden aloitustuki.

Kalatalousalalla KOR:n rahoitusosuus on 6,85 miljoonaa euroa, ja toimenpiteet keskittyvät pääasiassa jalostukseen, kalastussatamiin ja vesiviljelyyn.

Seurantakomitean ensimmäiset kokoukset pidettiin toukokuussa Oulussa ja Mikkelissä. Uusi ohjelmakausi aloitettiin hyväksymällä työjärjestys, hankkeiden valintaperusteet, ohjelma-asiakirjojen täydennykset ja tiedotussuunnitelma. Seurantakomitean seuraavat kokoukset järjestettiin marraskuussa Kajaanissa. Kokouksissa viimeisteltiin ohjelma-asiakirjojen täydennykset ja keskusteltiin täytäntöönpanon kulusta ja nykytilanteesta, seurantajärjestelmästä, tiedottamisesta ja julkisuudesta sekä uusista lainajärjestelyistä EAKR:n osarahoitusta varten. Seurantakomitean kokousten yhteydessä järjestettiin lehdistötilaisuuksia ja vierailuja hankekohteisiin.

Komission 30. kesäkuuta 2000 hyväksymät Länsi- ja Etelä-Suomen yhtenäiset ohjelma-asiakirjat olivat uuden ohjelmakauden ensimmäiset **tavoite 2** -ohjelmat. Lokakuun alussa pidettyjä ensimmäisiä seurantakomitean kokouksia edelsi kesäkuussa järjestetty valmistelukokous. Jyväskylässä joulukuussa pidetyssä kokouksessa seurantakomiteat keskustelivat tavoite 1 -kokouksissa käsitellyistä aiheista ja totesivat ohjelmien täytäntöönpanon käynnistyneen tyydyttävästi.

Ahvenanmaan tavoite 2 -ohjelma, joka toimitettiin komissioon erikseen, hyväksyttiin 20. joulukuuta 2000. Ruotsinkielinen Ahvenanmaa on Suomen autonominen lääni, ja se muodostuu yli 6 500 saaresta ja luodosta, joista 65 on asuttuja. Ohjelman tavoitteena on lisätä yritysten kilpailukykyä, saada aikaan myönteistä väestökehitystä saaristoalueilla, integroida alueen väestö tietoyhteiskuntaan ja lisätä ympäristötietoisuutta.

EU:n kokonaistuki Suomen tavoite 2 -ohjelmille on 489 miljoonaa euroa (vuoden 1999 hintoina). Etelä- ja Länsi-Suomen yhtenäiset ohjelma-asiakirjat on suunniteltu edistämään yrittäjyyttä ja työllisyyttä lisäämällä aluetalouden kilpailukykyä ja monipuolistamalla sen elinkeinorakennetta. Siksi niissä keskitytään voimakkaasti kasvaviin aloihin, osaamiskeskittymiin (klustereihin) ja taitotietoon perustuvaan kilpailukykyyn. Kummassakin ohjelmassa panostetaan huomattavasti tietoyhteiskuntaan ja painotetaan pk-yritysten kehittämistä.

ESR:n tuki keskittyy Länsi-Suomessa seuraaville aloille: yritystoiminnan kehittäminen ja tuotantorakenteen uudistaminen, osaavan työvoiman ja uuden teknologian kehittäminen sekä aluerakenteen ja elinympäristön kehittäminen. Etelä-Suomessa ESR:n toimenpiteissä painotetaan yritysten kilpailukykyä ja toimintaympäristön vetovoimaa, osaamisen tason ja henkilöresurssien kehittämistä sekä seutukuntien kehittämistä, kaupunkialueita ja paikallisyhdyskuntien vetovoimaa.

Komissio hyväksyi 1. elokuuta 2000 **tavoitteen 3** yhtenäisen ohjelma-asiakirjan, joka toteutetaan tavoite 1 -alueiden ulkopuolella. ESR:n rahoitusosuus tälle ohjelmalle on 416 miljoonaa euroa. Yhtenäisessä ohjelma-asiakirjassa määritellään seuraavat neljä poliittista toimintalinjaa ESR:n rakennepoliittisen viitekehyksen mukaisesti:

1. Hyödynnetään työvoiman kysyntää ja edistetään työllistettävyyttä (29 % ESR:n tukiosuudesta).
2. Edistetään tasa-arvoa ja yhtäläisiä mahdollisuuksia työelämässä (19 % ESR:n tukiosuudesta).
3. Parannetaan yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen laatua ja vaikuttavuutta, edistetään ammatillista liikkuvuutta ja vahvistetaan koulutuksen ja työelämän yhteensovittamista (19 % ESR:n tukiosuudesta).
4. Kehitetään osaamispääomaa tukemaan yrittäjyyttä ja työelämän laatua sekä tutkimuksen ja teknologian hyödyntämistä (29 % ESR:n tukiosuudesta).

Toimintalinjoihin kuuluu myös tekninen apu (4 % ESR:n tukiosuudesta).

Työministeriön toiminta-alalla maksusitoumusten toteutumisaste vuodeksi 2000 osoitetuista määrärahoista oli 80 %. Tukea myönnettiin noin 350 hankkeeseen, joihin osallistuu 9 000 henkilöä.

Ahvenanmaan autonomisen läänin erillinen tavoite 3 -ohjelma, joka sai ESR:sta 2,6 miljoonan euron rahoituksen, hyväksyttiin 27. syyskuuta 2000.

ESR:n tuella pyritään vaikuttamaan pääasiassa seuraaviin työmarkkinaongelmiin: korkea työttömyysaste, tiettyjen kohderyhmien (esimerkiksi pitkäaikaistyöttömien, työttömien nuorten, ikääntyneiden ja vammaisten) vaara syrjäytyä työmarkkinoilta, työmarkkinoiden pullonkaulojen lisääntyminen, yrittäjien suhteellisen pieni määrä, ammattitaidon puutteet (etenkin ikääntyneillä työntekijöillä, joilla on alhainen koulutustaso ja vanhentunut ammattitaito), työmarkkinoiden ja koulutuksen eriytyminen sukupuolen mukaan sekä tarve parantaa tutkimuksen, yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen ja työelämän välisiä yhteyksiä ja lisätä elinikäisen oppimisen mahdollisuuksia ja käytäntöjä.

Työministeriö vastaa entiseen tapaan ESR:n tukitoimien hallinnoinnista ja maksuista Suomessa myös uudella ohjelmakaudella. Ohjelmien täytäntöönpano on hajautettu pääasiassa alueellisella tasolla. Sosiaalirahaston ohjelmien täytäntöönpanemiseksi Suomessa on valmisteltu uutta kansallista lainsäädäntöä.

Kalatalous (tavoitteen 1 ulkopuolella): KOR:n kokonaistuki on 32 miljoonaa euroa. Siitä 55 % osoitetaan kalavarojen suojeluun ja kehittämiseen, vesiviljelyyn, kalastussatamien laitteisiin, kalan jalostukseen ja kaupan pitämiseen sekä sisävesikalastukseen; 11 % tuesta on varattu Ahvenanmaalle, jolla on erillinen ohjelma.

2.2.14. RUOTSI

Ohjelmakausi 1995–1999

Edelliskauden viimeiset maksusitoumukset viidelle tavoite 2- ja tavoite 6 -ohjelmalle ja kahdeksalle Interreg IIA -ohjelmalle tehtiin vuoden 1999 loppuun mennessä. Viimeisten hankkeiden toteutus jatkui vuonna 2000, ja ne on tarkoitus päättää vuoden 2001 loppuun mennessä. Vuoden 1999 täytäntöönpanokertomukset toimitettiin kesäkuussa 2000.

Ohjelmakausi 2000–2006

Norra Norrlandin ja Södra Skogslänin alueiden **tavoitteen 1** yhtenäisten ohjelma-asiakirjojen täydelliset versiot toimitettiin komissioon 23. marraskuuta 1999. Periaatepäätökset tehtiin vastaavasti 12. ja 17. toukokuuta, ja ohjelmat hyväksyttiin lopulta 24. toukokuuta 2000.

Ohjelmakaudella 2000–2006 rakennerahastojen rahoitusosuus on 748 miljoonaa euroa, josta 52 % Norra Norrlandille ja 48 % Södra Skogslänille. Kun kansallinen julkinen ja yksityinen rahoitus lasketaan mukaan, investoinnit nousevat yli 2 miljardiin euroon. Sisämaalle ja rannikkoalueille (erityisohjelma) on kussakin ohjelmassa erilliset määrärahat.

Kaksi tavoite 1 -ohjelmaa toteutetaan laajoilla ja harvaanasutuilla alueilla, joilla on karu ilmasto ja jotka sijaitsevat kaukana elinkeinoelämän pääkeskuksista. Päättävöitteena on luoda 20 000 työpaikkaa ja 3 500 uutta yritystä kehittämällä osaamispainotteinen ja kilpailukykyinen liiketoiminta-alue. Tämä saadaan aikaan hyödyntämällä nykyteknologian etuja ja parantamalla alueen vetovoimaa asuin- ja työssäkäyntialueena, mikä merkitsee pilaantumattoman luonnon suojelua, korkean koulutustason varmistamista ja kulttuuriperinnön vahvistamista, jotta alueelle saadaan houkutelua yrityksiä. Koulutustoimintaan osallistuu 4 000 yritystä ja 40 000 henkilöä. Kuhunkin ohjelmaan sisältyy erityistoimenpiteitä saamelaiskulttuurin ja saamelaisten perinteisten elinkeinojen kehittämiseksi.

Vuonna 2000 kummassakin ohjelmassa pidettiin kaksi seurantakomitean kokousta, Luleåssa ja Östersundissa kesäkuun puolivälissä ja Umeåssa ja Höga Kustenissa lokakuussa. Kokouksissa käsitellyt pääkohdat olivat seurantakomiteoiden työjärjestyksen ja ohjelma-asiakirjojen täydennysten (myös valintaperusteiden, seurantaindikaattorien sekä tiedotus- ja viestintäsuunnitelmien) hyväksyminen. Ohjelmat käynnistyivät kesällä ja ensimmäiset hankevalinnat tehtiin syksyllä. Vuoden loppuun mennessä valittiin noin 250 hanketta. Kysyntä on ollut suuri ohjelmien alusta alkaen, joten tilanne on parantunut merkittävästi edelliskauteen verrattuna.

Vuonna 2000 komissio painotti erityisesti tiedottamista ja julkisuutta. Seurantakomitean kokousten yhteydessä on järjestetty lehdistötilaisuuksia ja vierailuja kentälle.

EMOTR:n ohjausosastosta myönnettiin yhteensä 115,3 miljoonaa euroa maatalouteen ja maaseudun kehittämiseen. Tärkeimmät toimenpiteet koskevat maatalouden investointeja, puutarhaviljelyä ja porotiloja, maaseutualueiden kestävä kehitystä monipuolistamisen, pidemmälle viedyn jalostuksen ja markkinoinnin kautta sekä maatilamatkailua ja maaseutuperinnön suojelua.

KOR:n tuki kalatalousalalle on 11,5 miljoonaa euroa ja tukitoimet keskittyvät vesiviljely- ja kalanjalostusalan investointeihin sekä vesistöjen luonnonvarojen suojeluun ja kehittämiseen.

Ruotsin neljän **tavoite 2** -alueen (Norra, Västra, Södra ja Öarna) yhtenäisten ohjelma-asiakirjojen luonnokset hyväksyttiin 26. huhtikuuta 2000, ja 19. kesäkuuta pidettiin neuvottelukokous, johon osallistuivat alueellisten kumppanuuksien ja Ruotsin hallituksen sekä komission aluepolitiikan ja työllisyyden pääosastojen edustajat. Neuvottelut päätettiin myöhemmin kirjeenvaihtoon. Kaikista neljästä ohjelmasta tehtiin periaatepäätökset lokakuussa. Lopulliset päätökset yhtenäisistä ohjelma-asiakirjoista tehtiin 15. ja 20. joulukuuta, ja kunkin neljän ohjelman seurantakomiteat pitivät ensimmäiset kokouksensa joulukuussa 2000 Karlskogassa, Gävlessä ja Jönköpingissä.

Rakennerahastojen maksusitoumukset ohjelmakaudella 2000–2006 ovat 423 miljoonaa euroa, joista 87 % myönnetään Euroopan aluekehitysrahastosta ja 13 % Euroopan sosiaalirahastosta. Tämän EU-rahoituksen ansiosta saadaan käyttöön kaikkiaan 1,5 miljoonaa euroa EU:n, valtion ja yksityisten rahoittajien varoja.

Neljän yhtenäisen ohjelma-asiakirjan kattamien alueiden ongelmat ovat paljolti samanlaisia: keskimääräistä korkeampi työttömyysaste, alhainen koulutustaso ja paljon vanhaa teollisuutta, jolla on rakenteellisia vaikeuksia. Ohjelmien päätavoitteena onkin luoda suotuisa liiketoimintaympäristö, kannustaa yrittäjyyttä, kehittää yritystoimintaa ja parantaa koulutus-/pätevyystasoa. Näin lisätään työllistettävyyttä ja autetaan teollisuutta muuttamaan osaamispainotteisemmaksi ja kilpailukykyisemmäksi. Kilpailukykyä lisätään myös edistämällä teollisuuden ja korkeakoulujen välistä yhteistyötä. Asuinympäristön houkuttelevuutta pyritään parantamaan jokseenkin kaikissa ohjelmissa toimenpiteillä, joilla edistetään kulttuuria ja parannetaan palveluja ja paikallistason osallistumista (vaikutusmahdollisuuksia). Paikallisia aloitteita kannustetaan ja tuetaan.

Kaikissa ohjelmissa kiinnitetään erityistä huomiota nuorisoon ja naisiin, ja niiden horisontaalisia toimintalinjoja ovat kestävä kehitys, tasa-arvo ja siirtolaisten integraatio. Ohjelmien tavoitteena on 29 400 uutta tai säilytettyä työpaikkaa ja 5 900 uutta yritystä, ja lisäksi on tarkoitus tarjota koulutusta tuhansille ihmisille työllistettävyyden parantamiseksi.

Tavoitteen 3 yhtenäinen ohjelma-asiakirja, joka oli Ruotsin viranomaisten ja komission välisten seitsemän kuukautta kestäneiden neuvottelujen tulos, hyväksyttiin 27. syyskuuta 2000. Jos tavoite 1 -alueita ei lueta mukaan, Ruotsi saa ohjelmalleen 747 miljoonan euron tuet ESR:n varoista. Ohjelman kokonaisbudjetti on 2 780 miljoonaa euroa, josta 729 miljoonaa euroa on valtion julkisia varoja ja 1 303

miljoonaa euroa yksityisiä varoja. Vuoden lopussa valmistunut ohjelma-asiakirjan täydennys täydentää yhtenäistä ohjelma-asiakirjaa ja siinä esitetään yksityiskohtaisemmat tiedot toteutettavista toimenpiteistä. Ohjelman viisi keskeistä toimintalinjaa ovat seuraavat:

1. Työntekijöiden ammattitaidon parantaminen. Toimintalinja toteutetaan työnantajien ja työntekijöiden välisten sopimusten pohjalta. Ruotsissa panostetaan työntekijöiden ammattitaitoon enemmän kuin missään muussa EU:n jäsenvaltiossa. Toimintalinjan kohderyhmänä ovat julkisen ja yksityisen sektorin työntekijät ja painopisteenä alle 50 työntekijän pk-yritykset.
2. Työllistettävyyden ja yrittäjyyden lisääminen. Kohderyhmiin kuuluu sekä työssäkäyviä että työttömiä (budjetti: 258 miljoonaa euroa, joka vastaa 34,5 %:a ESR:n tuesta).
3. Integraatio, monimuotoisuus ja yhtäläiset mahdollisuudet.
4. Paikallinen kehittäminen.
5. Tekninen apu.

Ruotsin hallitus on perustanut ESR-neuvoston, joka vastaa ohjelman hallinnoinnista. Maksuviranomaisena toimii kansallinen työmarkkinahallitus (AMS). Seurantakomitea on laaja kumppanuus, joka perustettiin tarkkailemaan yhtenäisen ohjelma-asiakirjan toteutusta. Se piti vuonna 2000 kaksi kokousta, joissa hyväksyttiin ohjelma-asiakirjan täydennys, perustettiin seurantarakenteet ja käynnistettiin ohjelma.

Ohjelman myöhäisestä aloituksesta huolimatta vuoden 2000 loppuun mennessä hyväksyttiin kaikkiaan 1 100 hanketta, joissa on 30 000 osallistujaa.

Kalatalous (tavoitteen 1 ulkopuolella): KOR:n määrärahat ovat 62 miljoonaa euroa ja ne keskitetään jalostusteollisuuden rakenneuudistukseen ja laivaston nykyaikaistamiseen.

2.2.15. YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Ohjelmakausi 1994–1999

Tavoite 1: Vuoden 1999 loppuun mennessä sovittiin viimeisistä mukautuksista ohjelmakauden 1994–1999 ohjelmiin asianomaisten viranomaisten kanssa. Viimeisten hankkeiden toteutus jatkui vuonna 2000, ja ne on tarkoitus päättää 31. joulukuuta 2001.

Kaikki tavoite 3 ja 4 -ohjelmille kaudeksi 1994–1999 myönnetty määrärahat kohdennettiin. Loppumaksuja koskevia pyyntöjä ei vielä ole toimitettu.

Ohjelmakausi 2000–2006

Yhdistyneessä kuningaskunnassa on kuusi tavoite 1 -aluetta: Merseysiden alue säilyttää ohjelmakaudella 1994–1999 saamansa tavoite 1 -aseman, kolme aluetta (Cornwall ja Isles of Scilly, South Yorkshire & West Wales sekä Valleys) hyväksyttiin ensimmäistä kertaa tavoitteen 1 piiriin ja loput kaksi aluetta (Pohjois-

Irlanti sekä Highlands and Islands) menettävät tavoite 1 -asemansa, mutta saavat siirtymäkauden tukea vuoteen 2005.

Ison-Britannian viidellä tavoite 1 -alueella rakennerahastojen tukitoimet toteutetaan yhtenäisten ohjelma-asiakirjojen kautta. Aluekehityssuunnitelmat toimitettiin YOA-luonnosten muodossa. Pohjois-Irlannin tapauksessa rahastojen tukitoimet toteutetaan aluekehityssuunnitelmaan perustuvien yhteisön tukikehysten ja toimenpideohjelmien kautta.

Ison-Britannian tavoitetta 1 koskevasta yhtenäisestä ohjelma-asiakirjasta neuvoteltiin joulukuusta 1999 huhtikuuhun 2000. Pohjois-Irlannin alueellinen suunnitelma toimitettiin vuoden 1999 lopussa, mutta YTK hyväksyttiin vasta joulukuussa 2000 ja viimeiset toimenpideohjelmat vuoden 2001 alussa. Prosessin pitkittyminen johtui Pohjois-Irlannissa vuoden 2000 aikana tapahtuneista poliittisista ja hallinnollisista muutoksista ja etenkin toimivallan siirrosta Pohjois-Irlannin edustajainkokoukselle (Northern Ireland Assemblylle).

Ison-Britannian tavoitetta 1 koskevissa yhtenäisissä ohjelma-asiakirjoissa on kussakin 4–6 toimintalinjaa, jotka voidaan ryhmitellä seuraavasti: pienten ja keskisuurten yritysten tuki, yritysten nykyaikaistamistuki, paikallistalouden elvyttäminen, henkilöresurssien kehittäminen ja strategisen infrastruktuurin kehittäminen. Lisäksi yhdessä ohjelmassa keskitytään nimenomaan maaseutualueiden ongelmiin; toisessa käsitellään alueellisen omaleimaisuuden käsitettä.

Pohjois-Irlannin YTK pannaan täytäntöön kahden toimenpideohjelman kautta. Ne ovat tavoitteen 1 siirtymäkauden ohjelma ("Kohti kestäväää vaurautta") ja EU:n ohjelma rauhan ja sovinnon aikaansaamiseksi Pohjois-Irlannissa ja Irlannin raja-alueen kreivikunnissa (PEACE II) 2000–2004. Yhteisön tukikehys pannaan täytäntöön seuraavien toimintalinjojen kautta: talouskasvu ja kilpailu, työllisyys, henkilöresurssien kehittäminen ja sosiaalinen integraatio, kaupunkien taloudellinen ja sosiaalinen elvyttäminen, maatalous, maaseudun kehittäminen sekä kalastus ja ympäristö.

EU:n ohjelma rauhan ja sovinnon aikaansaamiseksi Pohjois-Irlannissa ja Irlannin raja-alueen kreivikunnissa (PEACE II) 2000–2004 on jatkoa rauhan ja sovittelun tukemiseen tähdänneelle erityisohjelmalle (PEACE I) 1995–1999. Ohjelma on tarkoitus rakentaa PEACE I -ohjelman saavutusten varaan, ja se toteutetaan monien erilaisten toimien kautta, joiden painopistealueet ovat seuraavat: talouden elvyttäminen, sosiaalinen integraatio, sosiaalinen osallisuus ja sovinto, paikalliset uudistus- ja kehitysstrategiat sekä ulos- ja eteenpäin suuntautuva alueellinen ja rajat ylittävä yhteistyö.

Tavoitteen 1 siirtymäkauden ohjelma ("Kohti kestäväää vaurautta") on Pohjois-Irlannin YTK:n suurin ohjelma, johon osoitetaan arviolta kaksi kolmasosaa rakennerahastojen kokonaismäärärahoista. Ohjelma onkin tärkein väline yhteisön tukikehityksessä määritellyn taloudellisen ja sosiaalisen siirtymävaiheen läpiviemiseksi. Siihen hyväksyttiin seuraavat toimintalinjat: talouskasvu ja kilpailukyky, työllisyys, kaupunkien elvyttäminen ja sosiaalinen elvyttäminen, maatalous, maaseudun kehittäminen, metsätalous, kalastus ja ympäristö.

Maatalouden ja maaseudun kehittämisen alalla EMOTR:n ohjausosastosta myönnettiin viidelle tukikelpoiselle alueelle yhteensä 388 miljoonan euron määrärahat. Toimintalinjat ovat kullakin alueella erilaiset: Cornwallissa ne ovat pk-yritysten ja mikroyritysten tukeminen ja maaseudun rakennemuutos, Highlands and Islandsin alueella maaseutuyhteisöjen tukeminen, Merseysidessä kapeita markkinasektoreja hyödyntävän liiketoiminnan kehittäminen, South Yorkshiressa yritysten nykyaikaistaminen ja yhteisöjen auttaminen talouden elvyttämisessä, West Walesissa luonnonvarojen kestävä käyttö ja Pohjois-Irlannissa kaupunkien ja maaseudun tasapainoinen kehitys, talouden kasvu ja elpyminen.

Kalatalousalalla KOR:n tukitoimiin myönnettiin 60,3 miljoonaa euroa.

Yhdistyneessä kuningaskunnassa on 14 **tavoite 2** -aluetta: Gibraltar, West Midlands, Yorkshire ja Humberside, East Midlands, North East of England, North West England, East of England, South East England, London, South West of England, South of Scotland, East of Scotland, Western Scotland ja East Wales. Kahta lukuun ottamatta kaikilla alueilla on myös siirtymävaiheessa olevia seutukuntia. Tavoitteen 2 yhtenäisiin ohjelma-asiakirjoihin liittyviä neuvotteluja käytiin heinäkuusta joulukuuhun 2000.

Kaikissa ohjelmissa keskitytään kuuteen teemaan tai aihepiiriin: pk-yritykset, strategiset kehitysmahdollisuudet, ammattitaito, maaseutualueet ja kalatalousalueet, paikallistalouden elvyttäminen sekä työllisyyden kasvu. Näitä teemoja ja aihepiirejä toteutettaessa kiinnitetään huomiota ympäristön kestäväan kehitykseen ja yhtäläisiin mahdollisuuksiin. Nämä kaksi näkökohtaa sisällytetään kaikkiin toimiin ja niihin kiinnitetään huomiota arvioitaessa hankkeita ja ohjelman edistymistä.

Yhdistyneen kuningaskunnan 14:stä tavoite 2 -alueesta kuusi päätti olla sisällyttämättä ESR:n toimia ohjelmiinsa. Nämä alueet huolehtivat henkilöresurssitoimistaan luomalla suorat yhteydet tavoite 3 -ohjelmiin. Muihin kahdeksaan tavoite 2 -suunnitelmaan sisältyy ESR:n toimia, joiden osuus on 10–20 % rakennerahastojen kokonaistuesta näille ohjelmille. ESR:n toimenpiteet keskittyvät erityisesti kaikkien kansalaisten sosiaaliseen osallisuuteen sekä sopeutumiskyvyn ja yrittäjyyden toimintalinjoihin. Neuvottelujen aikana komissio varmisti, että tavoite 2 -alueilla suunnitellut ESR:n toimet integroidaan paikalliseen/alueelliseen kehitysstrategiaan ja yhtensovitetään kyseisellä alueella toteutettavien EAKR:n tukitoimien kanssa ja että ne eivät ole päällekkäisiä tavoite 3 -toimien kanssa.

Edellisen ohjelmakerroksen tavoite 2 -ohjelmien kaikki ESR-määrärahat on kokonaan kohdennettu, ja maksusitoumuksista on tähän mennessä maksettu 64 %.

Toimivallan hajautus on muuttanut Yhdistyneen kuningaskunnan **tavoite 3** -ohjelman rakennetta ohjelmakaudella 2000–2006. Kauden 1994–1999 ohjelmakerroksella esitettiin vain yksi koko maan kattava yhtenäinen ohjelma-asiakirja. Uudella kierroksella toimitettiin Yhdistyneen kuningaskunnan YTK, jossa on erilliset toimenpideohjelmat Englannille, Skotlannille ja Walesille. Lisäksi Englannin toimenpideohjelma pannaan täytäntöön alueellisella tasolla. Vanhojen tavoitteiden 3 ja 4 yhtenäisten ohjelma-asiakirjojen toimintalinjojen ja uuden tavoitteen 3 yhteisön tukikehyksen painopisteiden välillä on kuitenkin paljon yhtäläisyyksiä. Koska työttömien määrä on Yhdistyneessä kuningaskunnassa yleisesti vähenemässä, elinikäisen oppimisen, sopeutumiskyvyn ja yrittäjyyden

painoarvo on lisääntynyt huomattavasti (31,6 %:sta 40 %:iin). Samalla työttömyyden torjuntaan ja sosiaalisen osallisuuden edistämiseen on varattu huomattava summa (53 %). Sukupuolten tasa-arvoa edistäviin erityistoimiin myönnettyjen määrärahojen osuus on lähes kaksinkertaistunut (3,6%:sta 7 %:iin).

Englannin toimenpideohjelman runkona ovat ESR:sta annetun asetuksen viisi painopistealuetta, ja se noudattaa tarkasti Yhdistyneen kuningaskunnan YTK:ssa määriteltyä lähestymistapaa. Ohjelman kokonaisarvo on 4,111 miljoonaa euroa, joka vastaa 87 %:a Yhdistyneen kuningaskunnan tavoite 3 -kokonaistuesta. Määrärahat jakautuvat painopistealueittain seuraavasti: aktiiviset työmarkkinapolitiikat 25 %, yhtäläiset mahdollisuudet ja sosiaalisen osallisuuden edistäminen 26 %, elinikäinen oppiminen 26 %, sopeutumiskyky ja yrittäjäisyys 14 %, naisten aseman parantaminen työmarkkinoilla 7 % ja tekninen apu 2 %.

Skotlannin toimenpideohjelman arvo on 498 miljoonaa euroa ja siinä painotetaan voimakkaasti sosiaalisen syrjäytymisen ongelmaa suurkaupunkien ja etenkin Glasgow'n keskustassa. Määrärahat jakautuvat seuraavasti ESR:sta annetun asetuksen painopistealueiden mukaan: työllistettävyyden parantaminen 23 %, sosiaalinen syrjäytyminen 37 %, elinikäinen oppiminen 10 %, kilpailukykyinen talous 22 %, sukupuolten epätasa-arvo 7 % ja tekninen apu 1 %.

Walesin toimenpideohjelman arvo on yhteensä 132 miljoonaa euroa ja siinä painotetaan muita toimenpideohjelmaa enemmän yrittäjäisyyttä ja työvoiman sopeutumiskykyä. Määrärahat jakautuvat painopistealueittain seuraavasti: aktiivinen työmarkkinapolitiikka 25 %, sosiaalisen osallisuuden edistäminen 21 %, elinikäinen oppiminen 22 %, sopeutumiskyky ja yrittäjäisyys 23 %, naisten aseman parantaminen työmarkkinoilla 7 % ja tekninen apu 2 %.

Kalatalous (tavoitteen 1 ulkopuolella): KOR:stä myönnettyt määrärahat ovat 125,5 miljoonaa euroa. Etusijalla on kalastusalusten käytöstä poistaminen. Seuraavana on toimintalinja, joka kattaa vesiviljelyn, kalastussatamat sekä jalostuksen ja kaupan pitämisen. Ohjelman hyväksymisen jälkeen on vielä valmisteltava ohjelma-asiakirjan täydennys ja hallinnolliset menettelyt. Siksi KOR:stä rahoitettavia hankkeita tuskin ehditään valita ennen vuoden 2001 toista neljännettä.

2.3. ERI RAHOITUSVÄLINEIDEN YHTEENSOVITTAMINEN

2.3.1. Yhteensovittaminen koheesiorahaston kanssa

Vuosi 2000 oli koheesiorahaston toimintaa sääntelevän uuden asetuksen ensimmäinen täytäntöönpanovuosi. Koska koheesiorahasto toimi tyydyttävästi ohjelmakaudella 1994–1999, vuoden 1994 perusasetukseen tehtiin vain muutamia tarkistuksia.

Uusiin 21. kesäkuuta 1999 annettuihin ja 1. tammikuuta 2000 voimaan tulleisiin asetuksiin tehtyjen muutosten tarkoituksena oli ottaa huomioon euron käyttöönotto, yksinkertaistaa hallintoa ja parantaa tehokkuutta. Keskeiset muutokset liittyvät sekä periaatteisiin (asetus) että soveltamistoimenpiteisiin (perusasetuksen liite II).

Koheesiorahastosta myönnettävillä tuilla voidaan rahoittaa Euroopan laajuisten verkkojen toteutumista edistäviä liikennealan infrastruktuurihankkeita sekä sellaisia ympäristöhankkeita, jotka auttavat koheesiomaita edistymään Euroopan unionin

ympäristöpoliittisissa tavoitteissa. Koheesiorahasto auttaa neljää tuensaajavaltiota jatkamaan julkisia investointeja näillä kahdella yhteisen edun mukaisella alalla ja pysymään lähentymisohjelmissa asetetuissa julkistalouden alijäämän vähentämistavoitteissa, jotta ne pääsevät mukaan talous- ja rahaliittoon.

Tärkein koheesiorahaston ja rakennerahastojen yhteensovittamisessa käytetty väline on ns. "strateginen viitekehys". Jäsenvaltioiden komissiolle esittämä strateginen viitekehys on koheesiorahaston toimintaa sääntelevän uuden asetuksen looginen jatke. Asetuksessa (EY) N:o 1265/99 nimittäin säädetään, että "*jäsenvaltiot toimittavat myös yhteisön lainsäädännön mukaisesti suoritettavan ympäristövaikutusten arvioinnin tulokset ja niiden yhteydet yleiseen alueelliseen tai alakohtaiseen ympäristö- tai liikennestrategiaan*".

Neljän tuensaajavaltion hallintoviranomaisille ohjelmakaudeksi 2000–2006 toimitetussa koheesiorahaston hakuoppaassa todetaan, että "*strategia on määriteltävä ja vahvistettava suunnitteluasiakirjassa, joka muodostaa koheesiorahaston tukitoimien viitekehysten. Viitekehys määritellään tarkoituksenmukaiseksi katsotulla tasolla, ja se sisältää seuraavat tiedot: pitkän aikavälin tavoitteet, yksittäisten hankkeiden kuvaukset, vuoteen 2006 mennessä saavutettavat välitavoitteet sekä niiden saavuttamiseksi toteutettavien hankkeiden kuvaukset; kustakin hankkeesta on esitettävä alustava kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma*".

Koheesiorahaston tukea saavat neljä jäsenvaltiota esittivät ympäristö- ja liikennealan strategiset viitekehyksensä komission järjestämässä tiedotustilaisuudessa 18. joulukuuta 2000. Joissakin tapauksissa nämä viitekehukset muodostavat olennaisen osan rakennerahastoista ohjelmakaudella 2000–2006 tuettuja toimenpideohjelmia, mikä tehostaa koheesiorahaston ja rakennerahastojen tukitoimien yhteensovittamista.

2.3.2. Yhteensovittaminen Euroopan investointipankin (EIP) ja Euroopan investointirahaston (EIR) kanssa

Komissio ja EIP tekivät 19. tammikuuta 2000 yhteistyösopimuksen yhteisön rakennepoliittisista toimista ohjelmakaudella 2000–2006. Sopimus koskee EIP:n ja komission välisen yhteistyön lujittamista seuraavilla aloilla: ohjelmatyön valmisteluvaiheet ja neuvottelut rakennepoliittisista toimista, rakennepoliittisten tukitoimien osarahoitus sekä suurhankkeiden arviointi.

Yhteistyösopimuksen perusteella komissio (aluepolitiikan PO) ja EIP allekirjoittivat 7. kesäkuuta 2000 ohjelmakautta 2000–2006 koskevan puitesopimuksen, jossa EIP sitoutuu arvioimaan eräitä suurhankkeita, joille tuensaajavaltiot hakevat rahoitusta rakennerahastoista.

Lisäksi otettiin käyttöön komission alueellisten yksiköiden ja EIP:n välinen yhteydenpitojärjestelmä. Se toimi tyydyttävästi ja huipentui Luxemburgissa 4. joulukuuta 2000 pidettyyn korkean tason kokoukseen, johon aluepolitiikan PO:n pääjohtaja ja EIP:n pääjohtajat osallistuivat. Kokouksen päätelmissä määritellään toiminta-alat, joilla näiden kahden elimen olisi pyrittävä tiiviiseen yhteistyöhön. Päätelmissä esitettyjen linjausten täytäntöönpanemiseksi perustettiin työryhmiä.

Yhteistyön painopisteistä tärkein on aluekehityksen tehokas tukeminen, johon pyritään etenkin i2i-aloitteella ja innovatiivisilla rahoitusvälineillä, kuten riskipääomalla ja globaalilainoilla.

Toimintavuonna 2000 EIP käytti unionissa toteutettaviin hankkeisiin 30,6 miljardia euroa (27,8 miljardia euroa vuonna 1999). Se tuki unionin heikoimmassa asemassa olevia alueita myöntämällä 13,7 miljardia euroa yksittäisiä lainoja ja 6,2 miljardia euroa globaalilainoja (pk-yritysten rahoitusta on lisätty tuntuvasti). EIP:sta annettiin eniten lainoja Saksalle (19,7 %), Italialle (18,4 %), Espanjalle (13,7 %), Yhdistyneelle kuningaskunnalle (10,8 %) ja Ranskalle (10,8 %).

	2000	1999	1998
EIP:n toiminta unionissa	30,6 %	27,8 %	25,1 %
Aluekehitys	> 66 %	61 %	71 %

Euroopan investointirahasto ja EIP allekirjoittivat 7. joulukuuta 2000 yleissopimuksen, jolla vahvistettiin näiden kahden instituution suhteita ja virtaviivaistettiin kummankin tarjoamia tukioperaatiotyyppejä.

Yleissopimuksen mukaan kaikkien EIP:n nykyisten riskipääomasijoitusten hallinta siirretään Euroopan investointirahastolle ja EIR:n infrastruktuuritakausten hoito puolestaan Euroopan investointipankille.

Euroopan investointirahasto huolehtii nyt EIP-ryhmässä yksin kaikista riskipääomasijoituksista ja sellaisista pk-yritysten lainatakauksista, jotka rahoitetaan Euroopan yhteisön ja EIP:n/EIR:n varoista.

Näillä EIR:n kahdella toiminta-alalla tehtiin seuraavat tärkeät linjaukset:

- Euroopan yhteisön riskipääomajärjestelmää ("ETF-käynnistysjärjestelmää") vahvistetaan ja siinä keskitytään yrityshautomojen ja alkupääomarahastojen rahoittamiseen.
- EIR:n pk-yrityksille suunnattua lainatakaustoimintaa laajennetaan pienluottojen takauksiin, pääomatakuisiin ja pk-yritysten investointien takauksiin tieto- ja viestintätekniikan alalla.
- Euroopan unionin neuvosto vahvisti 20. joulukuuta 2000 EIR:n roolin pk-yritysten tukemiseen erikoistuneena Euroopan unionin rahoitusvälineenä.

EIR:n hallintoneuvoston syyskuusta 2000 alkaen hyväksymät kymmenen riskipääomaoperaatiota olivat yhteensä 186 miljoonaa euroa ja 11 takausoperaatiota yhteensä 206 miljoonaa euroa.

2.3.3. Euroopan laajuisiin verkkoihin (TEN) suunnattu yhteisön tuki

Euroopan laajuisten liikenne- ja energiaverkkojen (TEN) budjetin ja rakennerahastojen (etenkin EAKR:n) varojen yhteensovittaminen on tärkeää tavoite 1- ja 2 -alueilla ja koheesiomaissa, koska näissä kummassakin yhteisön rahoitusvälineessä on otettu huomioon tarve liittää rakenneongelmista kärsiviä saarialueita, erillisalueita ja syrjäseutualueita yhteisön keskusalueisiin.

TEN-asetuksessa kielletään "periaatteessa" hankkeen saman vaiheen rahoittaminen samanaikaisesti sekä TEN-budjetista että muista yhteisön rahoituslähteistä, mutta

joissakin tapauksissa toteutettavuustutkimukset on rahoitettu TEN-budjetista ja varsinaisen investoinnin rakennustöihin on sen jälkeen voitu myöntää (osa)rahoitus EAKR:sta ja EIP:sta. Liikenteen alalla EAKR:sta tuetaan usein hankkeita, joissa rakennetaan tieyhteys Euroopan laajuiseen liikenneverkkoon, mutta varsinaisen verkon osat rahoitetaan TEN-budjettikohdasta ja/tai koheesiorahastosta.

Vuonna 2000 TEN-budjettiin otettiin 14 miljoonaa euroa maksusitoumusmäärärahoja ja 11 miljoonaa euroa maksumäärärahoja energia-alaa varten ja 594 miljoonaa euroa maksusitoumusmäärärahoja ja 486 miljoonaa euroa maksumäärärahoja liikennehankkeita varten.

TEN-verkkojen rahoitusta koskevaa asetusta (EY) N:o 2236/95 muutettiin asetuksella (EY) N:o 1655/99, jossa keskipitkän aikavälin suunnittelua tuetaan ohjeellisin monivuotisin investointiohjelmin (MIP) ja kannustetaan julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuutta. Lisäksi pieni osuus (1–2 %) budjettikohdasta käytetään sellaisten hankkeiden tukemiseen, joihin on sijoitettu riskipääomaa. Komissiota TEN-asetusten täytäntöönpanossa avustava rahoitustukikomitea antoi vuonna 2000 myönteisen lausunnon ohjelmakauden 2000–2006 MIP:stä, jota tarkistetaan vuonna 2003. Nykyisessä ohjelmaehdotuksessa, joka komission on määrä hyväksyä ennen kesää 2001, esitetään yhteensä 2,8 miljardin euron tukia 11 ensisijaiselle hankkeelle (Essenin hankkeille), satelliittinavigointijärjestelmiä koskevalle hankkeelle ("Galileo") ja neljälle yhteistä etua koskevalle hankeryhmälle.

Tietoyhteiskunnan ja aluepolitiikan pääosastot käynnistivät vuonna 1997 yhteisen aloitteen, jonka tavoitteena oli parantaa paikallisen pk-yritys- ja matkailutiedotuksen laatua kokoamalla tarvittava määrä yhteentoimivia ja luotettavia tietoja. Aloitteen puitteissa TEN-Telecom-ohjelmasta myönnettiin osarahoitusta 15 hankkeelle. Hankkeilla pyrittiin edistämään sähköistä kaupankäyntiä Internet-verkossa unionin epäsuotuisilla alueilla sijaitsevilla matkailualan pk-yrityksissä. Komissio arvioi nämä hankkeet vuonna 2000 ulkopuolisten asiantuntijoiden avustuksella. Yleinen johtopäätös oli, että hankkeet ovat edistäneet merkittävästi e-Europe-aloitetta yhdistämällä paikallistason toimia yhteisön tason toimiin toissijaisuusperiaatetta unohtamatta.

2.4. YHTEENSOPIVUUS YHTEISÖN MUIDEN POLITIIKKOJEN KANSSA (RAKENNERAHASTOJA KOSKEVAN YLEISASETUksen 12 ARTIKLA)

2.4.1. Rakennerahastot ja työllisyyspolitiikka

Amsterdamin sopimuksen mukaisesti valtioiden ja hallitusten päämiehet sopivat marraskuussa 1997 pidetyssä Luxemburgin huippukokouksessa toimintakehyksestä, joka perustuu jäsenvaltioiden sitoumukseen määritellä työllisyyspolitiikalle yhteiset tavoitteet seuraavien neljän *pilarin* varaan: työllistettävyys, yrittäjäisyys, sopeutumiskyky ja yhtäläiset mahdollisuudet. Ns. Luxemburgin prosessi rakentuu useista eri osista: jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikkaa ohjaavista työllisyyden suuntaviivoista, jäsenvaltioiden kansallisista toimintasuunnitelmista, yhteisestä työllisyysraportista ja maakohtaisista suosituksista. Tällä tavoin Luxemburgin prosessi etenee jatkuvana ohjelmalla, johon sisältyy vuosittaisia suunnittelu-, seuranta-, käsittely- ja suunnantarkistustoimia. Kansallisissa toimintasuunnitelmissa jäsenvaltioilla on hyvä tilaisuus raportoida rakennerahastojen toiminnan ja työllisyysstrategian välisistä yhteyksistä. Vuoden 2000 kansallisista toimintasuunnitelmista kävi ilmi, että ohjelmakauden 1994–1999 ensimmäiset

ohjelmamuutokset koskivat määrärahojen siirtämistä ennaltaehkäiseviin toimiin ja muihin Euroopan työllisyysstrategian toimintalinjoihin ESR:sta tuetuissa kohderyhmissä. Ohjelmakaudella 2000–2006 kaikki jäsenvaltiot voivat hakea Euroopan sosiaalirahastosta tukea Euroopan työllisyysstrategian toteuttamiseen.

Tähän mennessä hyväksytyjen ohjelma-asiakirjojen analyysistä⁶ käy ilmi, että Euroopan sosiaalirahaston uusien ohjelmien kautta ihmisiin investoidaan noin 60 miljardia euroa osana työmarkkinoiden nykyaikaistamista ja uudistamista. Euroopan sosiaalirahastoa koskevilla neuvotteluilla on tullut esiin jäsenvaltioiden sitoumus myöntää yhteisön rahoitusta Luxemburgin prosessin puitteissa vahvistetun työllisyyspolitiikkansa mukaisesti. Tässä mielessä ESR:n toiminnan keskipiste on siirtynyt: se ei ole enää pääosin koulutusohjelma vaan enemmänkin poliittinen väline, johon sisältyy laaja joukko toimenpiteitä ihmisiin investoimiseksi. Selvin esimerkki tästä on ennaltaehkäiseville toimille ESR:n ohjelmissa annettu etusija, eli pyritään ajoissa estämään ihmisiä ajautumasta pitkäaikaistyöttömyyteen. Uusissa ohjelmissa on myös sitouduttu tiukasti edistämään sukupuolten tasa-arvoa, sosiaalista integraatiota sekä tieto- ja viestintätekniikan entistä laajempia hyödyntämismahdollisuuksia. Tavoitteissa 1 ja 3⁷ ESR:sta myönnetään tukea Euroopan työllisyysstrategian neljään pilariin seuraavasti⁸:

- **Työllistettävyyys:** Noin 60 % (34 miljardia euroa) Euroopan sosiaalirahaston budjetista osoitetaan työllistettävyyden kohentamiseen kaikkialla Euroopan unionissa. Erityistä huomiota kiinnitetään pitkäaikaistyöttömyyden ennaltaehkäisyyn, nuorten sujuvaan siirtymiseen koulusta työelämään, yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen tarjoamiseen aikuisille sekä julkisten työnvälityspalvelujen nykyaikaistamiseen. Tästä summasta 9 miljardia euroa on kohdennettu sosiaalisen syrjäytymisen torjuntaan.
- **Yrittäjyys:** ESR myöntää yrittäjyyden edistämiseen 8 miljardia euroa, joilla annetaan tarvittavaa pontta uusien yritysten aloittamiseen, paikallisiin työllisyysaloitteisiin ja työpaikkojen luomiseen palvelusektorilla sekä osuus- ja yhteisötaloudessa.
- **Sopeutumiskyky:** Lähes 11 miljardia euroa myönnetään Euroopan työvoiman sopeutumiskykyyn tehtäviin investointeihin. Tärkeimmät painopisteet ovat elinikäisen oppimisen, tietotekniikan käytön ja pk-yrityksiin suunnattujen toimien kehittäminen. Lisäksi toimia suunnataan vaihtoehtoisiin ja joustaviin työn organisointitapoihin.
- **Yhtäläiset mahdollisuudet:** Koska yhtäläiset mahdollisuudet valtavirtaistetaan (mainstreaming) koko strategiaan, ei ole mahdollista antaa niiden edistämiseen käytettyä täsmällistä summaa. Eritystoimia varten varattu budjetti on kuitenkin noin 4 miljardia euroa. Kansallisten toimintasuunnitelmien täytäntöönpano vuodesta 1998 on vauhdittanut sukupuolinäkökulman valtavirtaistamista, ja sitä kehitetään edelleen.

⁶ Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille ja talous- ja sosiaalikomitealle Euroopan sosiaalirahaston tuesta Euroopan työllisyysstrategialle, KOM (2001)16.

⁷ Ennen neuvottelujen päättymistä ei voida esittää numerotietoja siitä, miten paljon tavoitteessa 2 jäljellä olevista varoista käytetään työllisyysstrategian tukemiseen.

⁸ Kuvioissa 1 ja 2 esitetään tuen jakautuminen jäsenvaltioittain kutakin Euroopan työllisyysstrategian pilaria kohti.

Tukipaketti muodostaa lujan perustan sekä Euroopan työllisyysstrategialle että Lissabonin Eurooppa-neuvostossa tehdyille poliittisille sitoumuksille. Euroopan sosiaalirahastosta tuetaan tapauskohtaisesti myös sellaisia tukikelpoisia toimia, joilla jäsenvaltiot panevat täytäntöön neuvostolta saamansa työllisyyspoliittiset suositukset. Komissio pyrkii samanaikaisesti omien rahoitusvälineidensä puitteissa määrittelemään uusien teemojen sekä institutionaalisten sekä toimintaan ja menettelyihin liittyvien lähestymistapojen vaikutusalan (esimerkiksi Euroopan työllisyysstrategian paikallisen ulottuvuuden kehittäminen ESR-asetuksen 6 artiklan mukaisesti). Kansallisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten, työmarkkinaosapuolten ja Euroopan komission haasteena on nyt saada ohjelmat toimimaan.

ESR:n ja kansallisten toimintasuunnitelmien välisten yhteyksien parantaminen

Alue- ja paikallisviranomaisilla on perinteisesti ollut hyvin tärkeä rooli ESR:n tukitoimien täytäntöönpanossa. Niiden osallistuminen ESR:n tuen poliittisten painopisteiden muotoiluun on mahdollistanut sen, että ohjelmissa on voitu ottaa huomioon alueelliset erot ja paikalliset tarpeet kansallisten toimintasuunnitelmien mukaisesti. Vielä on kuitenkin paljon parannuksia tehtävänä, ja kansallisten hallintoviranomaisten olisikin pyrittävä hyödyntämään täysimittaisesti politiikan muotoilun ja EU:n rahoitusvälineiden välistä synergiaa. Kansallisten työllisyysuunnitelmien vuoden 2000 tulosten perusteella tärkeimmät parannuskohteet ovat seuraavat: muiden rakennerahastojen panosten tulisi olla näkyvämpiä ja kunnianhimoisempia ja nyt valittujen ohjelmien ja kansallisten toimintasuunnitelmien täytäntöönpano olisi nivottava tiiviimmin yhteen kansallisella tasolla.

2.4.2. Rakennerahastot, maaseudun kehittämispolitiikka ja kalastuspolitiikka

Maaseudun kehittämispolitiikkaa toteutetaan EMOTR:n ohjausosaston tukitoimien (tavoitteen 1 ja Leader+-yhteisöaloitteen) tai EMOTR:n tukiosaston tukitoimien (tavoitteen 2 ja kansallisten maaseudun kehittämisuunnitelmien) kautta. Niillä pyritään etenkin vahvistamaan maaseutualueiden kilpailukykyä ja sitä kautta turvaamaan ja luomaan työpaikkoja näillä alueilla.

Yhteisen maatalouspolitiikan uudistuksessa YMP:n markkinapolitiikkaa täydennetään maaseudun kehittämistä koskevilla toimenpiteillä.

Toimenpiteillä kannustetaan maatalouden rakenteiden mukauttamista YMP:n uudistuksen yhteydessä ja edistetään samalla monitoimista maataloutta. Tavoitteena on myös elinkeinotoiminnan monipuolistaminen maaseutualueilla.

EMOTR:n tuesta maaseudun kehittämiseen annetun asetuksen (EY) N:o 1257/1999 37 artiklan mukaan tukea myönnetään ainoastaan yhteisön lainsäädäntöä noudattaviin toimenpiteisiin, ja toimenpiteiden on oltava johdonmukaisia muun yhteisön politiikan ja sen mukaisesti sovellettavien toimenpiteiden kanssa. Lisäksi on varmistettava johdonmukaisuus muiden yhteisen maatalouspolitiikan välineiden nojalla toteutettavien toimenpiteiden (yhteisten markkinajärjestelyjen, maatalouden laatu- ja terveystoimenpiteiden) kanssa.

Kalastusalan rakennepolitiikan, joka on osa yhteistä kalastuspolitiikkaa, tärkeimpänä tehtävänä on löytää kestävä tasapaino kalavarojen ja niiden

hyödyntämisen välillä. Lisäksi sillä pyritään edistämään yritysten säilymistä ja kestävästä kehitystä alalla, parantamaan kalastus- ja vesiviljelytuotteiden toimituksia ja arvostusta sekä lopuksi edistämään kalataloudesta elantonsa saavien alueiden elvyttämistä.

Kalastuslaivastoille (yhteisön tai kansallisille) myönnettävä tuki ei missään tapauksessa saa lisätä pyyntiponnistusta. Edelleen käytössä olevien, lopullisesta kapasiteetin poistosta maksettavien tukien lisäksi julkiset tuet uusien alusten rakentamiseksi sallitaan ainoastaan siinä tapauksessa, että vastaava määrä – ja joissakin tapauksissa huomattavasti suurempi määrä – kalastuskapasiteettia poistetaan lopullisesti käytöstä ilman julkista tukea.

KOR:stä osarahoitettavien tukitoimien on lisäksi autettava koko alaa (laivasto, tuotteiden jalostus ja kaupan pitäminen, vesiviljely ja satamalaitteet) vastaamaan sellaisiin haasteisiin kuin maailmanlaajuistuva talous, kuluttajien entistä suuremmat laatuvaatimukset, tiukemmat hygieniavaatimukset ja työolojen parantaminen aluksilla.

2.4.3. Rakennerahastot ja ympäristöpolitiikka

Rakenerahastoasetukset ja ympäristönäkökohtien vahvistaminen

Kauden 2000–2006 rahastoasetuksissa säädetään ympäristönäkökohtien järjestelmällisestä huomioon ottamisesta. Kestävä kehitys ja ympäristön suojeleminen ja parantaminen muodostavatkin nyt kaikki rakenerahastojen tavoitteet läpäisevän osatekijän, joka on sisällytettävä ohjelmien valmisteluun, seurantaan ja arviointiin.

Tämä periaate näkyikin säännöksissä, jotka koskevat kumppanuuden määrittämistä, rahastorahoitusta saavien toimien yhteensopivuutta ja tukiosuuksien mukautusta, ja sitä sovelletaan pääosin ennalta varautumisen, ennalta ehkäisyn ja saastuttaja maksaa -periaatteiden mukaisesti.

Suunnitelmiin ja tukitoimiin on lisäksi sisällytettävä ennakoarvio kyseisen alueen ympäristön tilasta ja erityisesti määrällinen kuvaus ympäristön tilasta, arvio strategian ja tukitoimien toivotusta vaikutuksesta ympäristön tilaan sekä määräykset ja säännökset, joilla ympäristönäkökohdat yhdennetään tukitoimeen ja joilla varmistetaan ympäristöä koskevien yhteisön sääntöjen noudattaminen.

Asetusten lisäksi ohjelmien laatimisoheissa ohjelmakaudeksi 2000–2006 kiinnitetään erityistä huomiota ympäristöuottuvuuden sisällyttämiseen kaikkiin toiminta-aloihin. Tämä on yhdenmukaista laatimisoheiden sisältämien kahden horisontaalisen periaatteen, kestävän kehityksen ja tasa-arvon, kanssa.

Ympäristöviranomaisten osallistuminen rakenerahastojen seurantakomiteoihin sekä kansallisella että alueellisella tasolla antoi lisäpontta uuden ohjelmakauden ohjelmatyölle.

Ympäristölainsäädäntö ja rakenerahastot

Rakenerahastojen tukitoimissa on huolehdittava tarkasti siitä, että yhteisön ympäristölainsäädännön keskeisiä säännöksiä noudatetaan etenkin luonnonsuojelussa, vesistöjen suojelussa ja ympäristövaikutusten arvioinnissa.

Luonto

Luonnonsuojelun osalta kyseeseen tulevat seuraavat kaksi direktiiviä: luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta 2. toukokuuta 1992 annettu neuvoston direktiivi 92/43/ETY⁹ ("luontotyyppidirektiivi") ja luonnonvaraisten lintujen suojelusta 2. huhtikuuta 1979 annettu neuvoston direktiivi 79/409/ETY¹⁰

Edellisessä direktiivissä säädetään näiden kahden direktiivin mukaisesti suojeltavista alueista koostuvan eurooppalaisten luonnonsuojelualueverkoston perustamisesta (Natura 2000). Kauden 1994–1999 ohjelmien toteutuksessa todettuja useita ongelmia ja viivästyksiä (useat jäsenvaltiot eivät olleet määrittäneet suojeltavia alueita) saatiin korjattua jonkin verran vuoden 2000 kuluessa.

Aluepolitiikasta vastaava komissaari Michel Barnier halusi siitä huolimatta varmistaa uudeksi ohjelmakaudeksi 2000–2006 annettujen säännösten noudattamisen, ja neuvoteltuaan asiasta ympäristöasioista vastaavan komissaari Margot Walströmin kanssa hän muistutti jäsenvaltioita niiden velvoitteista ja ilmoitti, että uuden ohjelmakauden ohjelma-asiakirjoissa on annettava selkeä ja peruuttamaton sitoumus ottaa Natura 2000 -alueiden suojelu huomioon ohjelmissa. Tätä koskeva lauseke on tarvittaessa lisätty yhteisön tukikehyksiin, yhtenäisiin ohjelma-asiakirjoihin ja toimenpideohjelmiin.

Samoin maatalousasioista vastaava komissaari Fischler vetosi jäsenvaltioihin saadakseen ne sisällyttämään ohjelma-asiakirjojihinsa sitoumuksen noudattaa nitraattidirektiiviä.

Vesistöt

Vuoden 2000 merkittävin tapahtuma oli yhteisön vesipolitiikan puitedirektiivin 2000/60/EY antaminen 23. lokakuuta 2000. Sen päätavoitteena on varmistaa kaikkien vesien (pintavesien, pohjavesien ja suojelualueiden) hyvä kemiallinen ja ekologinen tila vesistöalueiden yhdennetyllä hoidolla ja saada jäsenvaltiot noudattamaan vesipalveluista aiheutuvien kustannusten kattamisen periaatetta (ympäristö- ja luonnonvarakustannukset mukaan luettuina) sekä saastuttaja maksaa -periaatetta.

Yhdyskuntajätevesien käsittelystä annetun direktiivin 91/271/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 98/15/EY, kaksi tärkeää voimaantulopäivää olivat 31.12.1998 ja 31.12.2000. Vuonna 2000 rakennerahastoista jatkettiin infrastruktuurien rahoitusta sellaisten periaatteiden panemiseksi täytäntöön, jotka koskevat haavoittumiselle alttiita alueita ja suuria taajamia; direktiivin täytäntöönpano saatetaan loppuun ohjelmakaudella 2001–2005 rakentamalla vastaavat järjestelmät pieniin taajamiin.

Jätehuolto

Komissio hyväksyi vuonna 2000 jätteenpolttoa koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/76/EY. Direktiivin tarkoituksena on ehkäistä tai rajoittaa niin hyvin kuin se käytännössä on mahdollista jätteiden poltosta ja rinnakkaispoltoista

⁹ EYVL L 206, 22.7.1992.

¹⁰ EYVL L 103, 25.4.1979.

aiheutuvia ympäristöhaittoja ja erityisesti ilmaan, maaperään sekä pinta- ja pohjavesiin joutuvien päästöjen aiheuttamaa pilaantumista ja tästä ihmisten terveydelle aiheutuvia vaaroja. Vuonna 2000 edistyi myös kaatopaikoista annetun direktiivin 1999/31/EY täytäntöönpanoon liittyvien teknisten vaatimusten määrittelyssä. Euroopan jäteluettelo ja vaarallisten jätteiden luettelo tarkistettiin perusteellisesti päätöksellä 2000/532/EY, johon sisältyvä uusi entistä kattavampi jäteluettelo tulee voimaan 1. tammikuuta 2002.

Ympäristövaikutusten arviointi

Ympäristövaikutusten arvioinnista annettu direktiivi 97/11/EY, jolla muutetaan direktiiviä 85/337/ETY, tuli voimaan 14. maaliskuuta 1999, mutta sen varsinainen soveltaminen alkoi vasta vuonna 2000. Muutosdirektiivillä liitteeseen I on lisätty niiden infrastruktuurihanketyyppien määrää, joille ympäristövaikutusten arviointi on pakollinen. Liitteessä II mainitut hanketyypit, joiden määrää on myös lisätty, on arvioitava direktiivin liitteessä III säädetyn menettelyn mukaisesti.

2.4.4. Rakennerahastot ja kilpailupolitiikka

Komissio antoi vuoden 1997 lopussa uudet alueellisia valtiontukia koskevat suuntaviivat, joilla komissio halusi tehostaa tämän tärkeän valtiontukimuodon valvontaa. Uusiin suuntaviivoihin koottiin myös perusteet, joita käytetään arvioitaessa alueellisten valtiontukien soveltuvuutta yhteismarkkinoille. Lisäksi suuntaviivoissa selkiytettiin EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a ja c alakohdan mukaisten tukeen oikeutettujen alueiden rajausta koskevia sääntöjä.

Vuoden 1998 alussa komissio toimitti uudet suuntaviivat tiedoksi jäsenvaltioille ja pyysi niitä tarkistamaan nykyisiä aluetukijärjestelmiään uusien sääntöjen mukaisesti vuoteen 2000 mennessä. Toimenpiteen tärkein vaihe oli kunkin 15 jäsenvaltion aluetukikarttojen tarkistus. Toimenpidettä vaikeutti entisestään, että komissio halusi käyttää tilaisuutta hyväkseen vähentämällä tuntuvasti aluetukikarttojen kokonaiskattavuutta yhteisössä.

Vuosien 1999–2000 kuluessa jokaiselle 15 jäsenvaltiolle laadittiin uudet aluetukikartat. Komissio katsoo saavuttaneensa päätavoitteet, joihin tällä toimenpiteellä pyrittiin. Kaikkien karttojen määrittelyssä on noudatettu avointa ja objektiivista menettelytapaa, joka takaa tasapuolisen kohtelun jokaiselle 15 jäsenvaltiolle. Samalla komissio onnistui jäsenvaltioiden avustuksella vähentämään merkittävästi aluetukikarttojen kattaman väestön osuutta 46,7 %:sta 42,7 %:iin yhteisön väestöstä. Tuetut alueet saatiin rajattua tarkasti soveltamalla tiukkoja tukikelpoisuusperusteita. Tämän pitäisi auttaa jäsenvaltioita keskittämään aluetukensa alueille, joilla on eniten vakavia taloudellisia ongelmia. Komissio on vakuuttunut, että tiukka rajaaminen parantaa tukien kannustavaa ominaisuutta ja sitä kautta niiden yleistä vaikuttavuutta.

2.4.5. Rakennerahastot ja julkisia hankintoja koskeva politiikka

Rakennerahastojen yleisasetuksen (EY) N:o 1260/1999 12 artiklassa säädetään, että rahastoista rahoitettavien toimien "on oltava perustamissopimuksen määräysten ja sen nojalla annettujen säädösten" mukaisia, "mukaan lukien ... julkisia hankintoja ... koskevat säännöt". Rakennerahastojen hallinnointia on hajautettu lisäämällä jäsenvaltioiden ja erityisesti hallintoviranomaisten vastuuta yhteisön rahastoista

rahoitettavien julkisten hankintojen yhteydessä. Jotta menettelyjen yhdenmukaisuus yhteisön vaatimusten kanssa voidaan varmistaa, komissio toivoo, rajoittamatta kuitenkaan komission toimivaltaa yhteisön lainsäädännön rikkomistapauksissa, että kansalliset viranomaiset toteuttaisivat ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä, joihin voi kuulua julkisista hankinnoista vastaavan henkilöstön riittävä koulutus sekä julkisia hankintoja koskevien ohjeiden ja oppaiden laatiminen.

Komissio valvoo, että julkiset hankintamenettelyt ovat yhteisön lainsäädännön mukaisia tarkistamalla, että asiaa koskevat direktiivit on siirretty osaksi kansallista lainsäädäntöä, ja käyttämällä toimivaltaansa rikkomistapauksissa.

2.4.6. Rakennerahastot ja naisten ja miesten tasa-arvoa edistävä politiikka

Amsterdamin sopimuksessa ja Euroopan työllisyysstrategiassa annetun uuden oikeudellisen kehyksen ansiosta tasa-arvon edistäminen on saatu nivottua entistä tiiviimmin uusiin rakennerahastoasetuksiin. Uusissa asetuksissa esitetään yhdenmukainen tasa-arvostrategia. Yhtäläisiä mahdollisuuksia edistävien horisontaalisten toimenpiteiden (tasa-arvon valtavirtaistamisen) lisäksi naisten aseman parantamiseksi tarvitaan erityistoimenpiteitä, joilla vähennetään jatkuvaa eriarvoisuutta. Tämä uusi oikeudellinen kehys on erittäin tärkeä oikeusperusta ja kannustin politiikalle, jolla pyritään siihen, että tasa-arvo sisällytetään rakennerahastojen kaikkiin toimiin. Komissio on laatinut aiheesta valmisteluasiakirjan, jossa annetaan käytännön ohjeita sukupuolinäkökohtien valtavirtaistamiseksi rakennerahastoista osarahoitettuihin hankkeisiin.¹¹ Yhtäläisten mahdollisuuksien ulottuvuus on sisällytetty myös komission yksiköissä laadittuihin metodologisiin valmisteluasiakirjoihin ohjelmatyöstä, ennakoarvioinnista, seurannasta ja jälkiarvioinnista.¹²

Jäsenvaltioiden kanssa uusien ohjelmien sisällöstä käydyissä neuvotteluissa komissio painotti, että tasa-arvon edistämiseksi tarvitaan tehokkaita toimia. Uusissa yhteisön tukikehyksissä ja yhtenäisissä ohjelma-asiakirjoissa sovelletaan tasa-arvon valtavirtaistamiseen perustuvaa kokonaisvaltaista lähestymistapaa, ja niihin sisältyy myös joitakin erityistoimenpiteitä. Esimerkiksi naisten ja miesten välistä sosioekonomista eriarvoisuutta on eritelty aiempaa tarkemmin. Erittelyyn ei kuitenkaan ole aina yhdistetty määrällisiä tavoitteita, joiden avulla tasa-arvon kasvua voitaisiin mitata. Monissa ohjelmissa tasa-arvo on otettu huomioon seurantakomiteoiden työskentelyssä esimerkiksi valitsemalla komiteaan yhtä paljon naisia ja miehiä, ottamalla tasa-arvoa edistäviä organisaatioita mukaan komiteaan tai perustamalla yhtäläisiä mahdollisuuksia käsitteleviä työryhmiä. Monissa jäsenvaltioissa kiinnitetään entistä enemmän huomiota lastenhoitopalvelujen kehittämiseen työn ja perhe-elämän yhteensovittamista edistävänä toimenpiteenä.

Koska tasa-arvo on valtavirtaistettu koko strategiaan, tässä vaiheessa ei ole mahdollista laskea täsmällisesti, miten paljon määrärahoja siihen on osoitettu.

¹¹ Valmisteluasiakirja 3 "Naisten ja miesten yhtäläisten mahdollisuuksien sisällyttäminen rakennerahastojen ohjelmiin ja hankkeisiin" (<http://inforegio.cec.eu.int>)

¹² Valmisteluasiakirjan 2 "Rakenerahastotoimien ennakoarviointi" liitteessä 4 käsitellään miesten ja naisten tasa-arvoa. Valmisteluasiakirjan 3 "Seuranta- ja arviointi-indikaattorit" taulukko I. (<http://inforegio.cec.eu.int>). Ohjeita ESR:n tuen seuranta- ja arviointijärjestelmiä varten ohjelmakaudella 2000–2006.

Ohjelma-asiakirjojen arvioinnin yhteydessä esitetään tarkat tiedot tasa-arvon valtavirtaistamiseen käytettyjen varojen määristä.

Nyt on tärkeintä, että sukupuolten tasa-arvo otetaan huomioon hankkeiden toteutuksessa.

Rakennerahastojen pitäisi toimia yhtäläisiä mahdollisuuksia koskevan politiikan pontimina yhteisössä ja jäsenvaltioissa. Rakennerahastojen tehokas käyttö sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi on yksi sukupuolten tasa-arvoa koskevan yhteisön strategian (2001–2005)¹³ tavoitteista. Strategian mukaan komissio laatii tiedonannon, jossa käsitellään tasa-arvon valtavirtaistamista uusiin ohjelma-asiakirjoihin ja tuodaan esille parhaita käytäntöjä. Vahvistaakseen omien yksiköidensä ja kansallisen tason vastuuhenkilöiden välistä yhteistyötä komissio aikoo perustaa väliaikaisen työryhmän, joka käsittelee tasa-arvoa rakennerahastojen toiminnassa ja joka toimii sukupuolten tasa-arvoa käsittelevän komission pääosastojen välisen työryhmän alaisuudessa. Lisäksi on tarkoitus verkottaa henkilöt, jotka vastaavat jäsenvaltioissa tasa-arvoasioiden sisällyttämisestä rakennerahastojen toimiin.

¹³ Tiedonanto "Kohti sukupuolten tasa-arvoa koskevaa yhteisön puitestrategiaa (2001–2005)" ja ehdotus neuvoston päätökseksi sukupuolten tasa-arvoa koskevaan yhteisön puitestrategiaan (2001–2005) liittyvästä ohjelmasta, KOM(2000) 335 lopullinen, 7.6.2000. http://europa.eu.int/comm/employment_social/equ_opp/news/arsenal_en.htm

3. LUKU: ARVIOINTI JA VARAINHOIDON VALVONTA

3.1. TAVOITTEEN 2 ENNAKKOARVIOINTI

Ennakkoarvioinnin tavoitteet ja sitä koskevat vaatimukset esitetään vuonna 1999 annetuissa rakennerahastoastuksissa. Yleisasetuksen 41 artiklassa täsmennetään, että ennakkoarvioinnista vastaavat ne toimivaltaiset viranomaiset, jotka valmistelevat suunnitelmat, tukitoimet ja ohjelma-asiakirjan täydennyksen. Ennakkoarviointi on olennainen osa suunnitelmia, tukea ja ohjelma-asiakirjojen täydennyksiä. Se on perustana kaikkien tavoitteen 2 yhtenäisten ohjelma-asiakirjojen valmistelulle.

Ennakkoarvioinnin kulku ja sisältö

Ennakkoarviointia koskevassa komission valmisteluasiakirjassa annetaan ohjeet siitä, mitä vaiheita ennakkoarviointiin sisältyy ja miten se olisi toteutettava. Ennakkoarvioinnin keskeiset vaiheet ovat:

- aiempien arviointitulosten tarkastelu,
- valtion, alueen tai toimialan vahvuuksien, heikkouksien sekä mahdollisuuksien tarkastelu,
- strategian perusteiden ja johdonmukaisuuden arviointi,
- tavoitteiden esittäminen määrällisesti,
- toivottujen sosiaalis-taloudellisten vaikutusten arviointi sekä toimintalinjan ja varainjaon perusteet ja
- täytäntöönpano- ja seurantajärjestelyjen laatu.

Ennakkoarvioinnin käsitteellä ei tarkoiteta pelkästään arviointikertomuksen sisältöä, vaan siihen sisältyy koko arviointiprosessi. Yleisasetuksessa tehdään selväksi, että arviointi on osa ohjelma-asiakirjaa. Komission ennakkoarviointiohjeiden mukaan arvioinnin pitäisi olla arvioijan ja suunnitelmien valmistelusta vastaavien viranomaisten välinen vuorovaikutteinen prosessi, jossa asiantuntijat antavat arviointeja ohjelmasta ja käyvät rakentavaa vuoropuhelua suunnittelijoiden kanssa. Tärkeimpänä tavoitteena on parantaa ohjelma-asiakirjojen laatua ja sitä kautta rakennerahastojen tukitoimien tehokkuutta ja vaikutusta.

Ennakkoarviointien järjestäminen

Jokaisen 95:n tavoitetta 2 koskevan yhtenäisen ohjelma-asiakirjan ennakkoarvioinnit saatiin tehtyä ja toimitettiin Euroopan komissiolle joko vuonna 2000 lähetettyihin yhtenäisiin ohjelma-asiakirjoihin sisällytettynä tai erikseen niiden liitteinä. Suurin osa ennakkoarvioinneista oli annettu julkisessa tarjouskilpailussa valittujen ulkopuolisten arvioijien tehtäväksi. Jotkin Espanjan ja Italian arvioinneista oli tehty pääosin sisäisesti, mutta niihin sisältyi ulkopuolisille arvioijille toimeksiannettuja osuuksia (esimerkiksi makrotaloudellinen analyysi tai ympäristöanalyysi). Myös yksi Ranskan ennakkoarvioista oli sisäisen asiantuntijan tekemä. Vaihtelua havaittiin myös siinä, miltä osin tavoitteen 2 yhtenäisten ohjelma-asiakirjojen valmistelut ja

ennakkoarviointi oli tehty koordinoitusti valtakunnallisella tasolla ja miltä osin alueet olivat toteuttaneet ne itsenäisesti.

Ennakkoarviointeihin osallistui suuri määrä arvioijia eri puolilla tavoite 2 -kenttää. Yhdistyneessä kuningaskunnassa, Belgiassa, Alankomaissa, Ruotsissa, Saksassa ja Ranskassa samat arvioijat olivat osallistuneet enintään kolmeen ennakkoarviointiin jäsenvaltionsa eri alueilla. Tämä osoittaa arviointimarkkinoiden olevan suhteellisen avoimet, kun otetaan huomioon, että ennakkoarviointeja tehtiin kaikkiaan 95.

Useimmissa tapauksissa ennakkoarvioinneissa oli noudatettu komission ohjeita, vaikka niiden esitystavassa olikin vaihtelua. Joissakin tapauksissa arviointi oli sisällytetty yhtenäiseen ohjelma-asiakirjan valmistelutyöhön ja joissakin valmis ennakkoarviointiraportti toimitettiin erikseen ohjelma-asiakirjan liitteenä.

Ennakkoarvioinnin ehkä merkittävin uutuus oli vuorovaikutteisen prosessin painottaminen arvioinnin keskeisenä osana. Vuorovaikutuksen määrä vaihteli huomattavasti eri alueilla; ennakkoarviointi saattoi olla lyhyt virantoimitus yhtenäisen ohjelma-asiakirjan laatimisen jälkeen, arvioijia saatettiin käyttää vain rajoitetusti toimittamaan tietoja ja empiirisiä tutkimustuloksia alueelle valitun strategian tueksi tai arvioijien ja suunnittelijoiden välillä saattoi olla aitoa vuorovaikutusta. Koska käsite on uusi, tällainen toimintatapojen vaihtelu oli odotettavissa; vuorovaikutus on kuitenkin tavoite 2 -alueiden arviointikäytännöissä merkittävä kehitysaskel, jonka perustalle voidaan tulevaisuudessa rakentaa.

Ennakkoarviointien vaikutus

Ennakkoarviointien vaikutus riippui kahdesta tekijästä:

- arvioinnin laadusta, myös arvioijien kyvystä ja halusta esittää rakentavaa kritiikkiä yhtenäisen ohjelma-asiakirjan suunnittelijoiden työstä, ja
- kansallisten tai alueellisten viranomaisten halukkuudesta aloittaa ennakkoarviointiprosessin kautta yhtenäisen ohjelma-asiakirjan dynaaminen kehittämisprosessi.

Ennakkoarviointien laatu vaihteli jäsenvaltioissa ja niiden välillä yhtä paljon kuin YOA:n luonnosten laatimisesta vastaavien viranomaisten asenteetkin. Parhaissa tapauksissa ennakkoarviointi oli nimenomaan *prosessi*, jonka tuloksena oli entistä ehompi yhtenäinen ohjelma-asiakirja – ei pelkkä arviointikertomus, joka ehkä täytti ennakkoarvioinnin sisältövaatimukset, mutta ei nivoutunut yhtenäiseen ohjelma-asiakirjaan. Näissä tapauksissa arvioijien ja yhtenäisten ohjelma-asiakirjojen valmistelusta vastaavien viranomaisten välillä oli käyty rakentavaa keskustelua.

Ennakkoarvioinnin vaikutus näkyy selvimmin yhtenäisten ohjelma-asiakirjojen teknisen puolen paranemisena. Lisäarvo näkyi selvimmin sosiaalis-taloudellisen tutkimuksen laadussa, SWOT-analyyseissä ja tavoitteiden määrällisessä esittämisessä.

- Ennakkoarviointityö paransi sosiaalis-taloudellisia tutkimuksia, koska sen avulla saatiin selkeämpi kuva lähtötilanteesta, johon yhtenäisellä ohjelma-asiakirjalla on tarkoitus vaikuttaa. Yksi arviointeja ja varsinkin yhtenäisten ohjelma-asiakirjojen valmistelua vaikeuttaneista seikoista oli joidenkin tavoite 2 -alueiden erittäin pieni koko, jolloin riittävän yksityiskohtaisia tietoja ei ollut saatavilla. Joissakin

tapauksissa tavoite 2 -alueiden tilanteen kuvaamiseksi oli esitettävä laajemman alueen tietoja.

- SWOT-analyysieihin antamansa panoksen kautta ennakoarvioinnit lujittivat ratkaisevasti sosiaalis-taloudellisen tutkimuksen ja yhtenäisten ohjelma-asiakirjojen strategian välisiä yhteyksiä ja paransivat siten koko suunnitteluprosessin koossa pysymistä.
- Ennakoarvioinneilla oli erityisen suuri vaikutus tavoitteiden määrälliseen esittämiseen. Komission ohjeellisia indikaattoreita (panos-, tulos- ja vaikutusindikaattoreita sekä joillakin alueilla perusindikaattoreita) oli yleensä käytetty, minkä ansiosta eri tavoite 2 -alueiden tiedot olivat entistä yhtenäisempiä ja vertailukelpoisempia.

Ennakoarvioinneista oli hyötyä myös määritettäessä lähtötietoja, joihin komission avaintoimintalinjojen – yhtäläisten mahdollisuuksien, ympäristön ja tietoyhteiskunnan – kehitystä verrataan. Joissakin tapauksissa ennakoarvioinnin toimeksi saaneiden ulkopuolisten tai muiden asiantuntijoiden oli vielä parannettava työtään, jotta se täyttäisi kaikki komission yhtäläisiä mahdollisuuksia ja ympäristöä koskevat vaatimukset.

Voidaan siis päätellä, että tavoitetta 2 koskevien ennakoarviointien vaikutuksena oli ohjelmamenettelyn laadun paraneminen. Parannuksen lopullisen vaikutuksen pitäisi näkyä sellaisten tukitoimien tehokkuuden ja vaikutuksen paranemisena ohjelmakaudella 2000–2006, joita on osarahoitettu rakennerahastoista tavoitteessa 2.

3.2. ESR:N LOPPUARVIOINTI (1994–1999)

ESR:n loppuarviointeja koskevat päätelmät: tavoitteet 1, 3 ja 4

ESR:n tukitoimista tehtiin jäsenvaltioissa loppuarvioinnit yhteistyössä komission yksiköiden kanssa ja sen jälkeen vielä yhteenveto yhteisön tasolla¹⁴. Ne kattavat kaikki ESR:n tavoite 1, 3 ja 4 -tukitoimet sekä vuoden 1999 teeman "miesten ja naisten tasa-arvo".

Euroopan sosiaalirahaston (ESR) toiminnalle ohjelmakaudella 1994–1999 olivat leimallisia erilaiset uutuudet, kuten keskittyminen työelämästä syrjäytyneimpiin kohderyhmiin sekä uusi tavoite 4. ESR:n avulla kehitettiin tai lujitettiin kansallisten politiikkojen strategisia osa-alueita. Ohjelmat saavuttivat taloudelliset tavoitteensa. Tavoitteissa 1 ja 3 tukitoimien suuntaaminen haavoittuvimpiin väestönsiin (pitkäaikaistyöttömiin, naisiin ja muihin epäsuotuisassa asemassa oleviin kohderyhmiin) oli suhteellista, sillä tukitoimista hyötyivät lähinnä nuoret ja ammattitaitoiset työttömät, ja miehet olivat yliedustettuja. Tavoitteessa 4, joka oli suunnattu pk-yrityksiin ja työttömyysuhan alaisiin työntekijöihin, koulutettiin ennen kaikkea toimihenkilöitä, yritysjohtajia ja ammattitaitoisia työntekijöitä; tarkoituksena oli saada aikaan kerrannaisvaikutus palkansaajiin. Naiset olivat aliedustettuja.

ESR:sta tuettiin kaikissa tavoitteissa lähinnä koulutustoimia, mutta ne olivat entistä monipuolisempia, ja erityyppiset toimet oli yhteensovitettu entistä paremmin.

¹⁴ ESR:n loppuarviointeja koskevat päätelmät, työllisyyden ja sosiaaliasioiden pääosasto, 2000.

Vaikutus *välittömiin tuensajiin* näkyi työllistettävyyden paranemisena ja/tai integroitumisena työmarkkinoille.

- Työmarkkinoille sijoittautuneiden brutto-osuus kasvoi ohjelmakaudella 1994–1999, mikä heijastaa etenkin työmarkkinatilanteen paranemista. Integroituneiden osuus on tyypillisesti suurempi nuorten, hyvin koulutettujen ja/tai vähän aikaa työttöminä olleiden kohderyhmien keskuudessa. Naisten osuus oli suurempi tilapäisissä ja osa-aikaisissa työsuhteissa, mikä on omiaan lisäämään työmarkkinoiden eriytymistä sukupuolen mukaan.
- Nämä tulokset muuttuvat, kun tarkastellaan työhönsijoittautuneiden netto-osuuksia. Niiden perusteella muita heikommassa asemassa oleviin tai työmarkkinoilta syrjäytyneisiin kohderyhmiin (iäkkäisiin työntekijöihin, pitkäaikaistyöttömiin ja heikosti koulutettuihin työttömiin) suunnatut toimet ovat tehokkaimpia. Naisten työllisyyden kasvuprosentti ja siirtymisnopeus työelämään oli parempi kuin miesten.
- Yhdennetyillä toimilla ("työllistymispoluilla") saadaan aikaan parempi integraatioprosentti ja työllisyyden kasvuprosentti kuin pelkillä koulutustoimilla.
- Vaikutuksia palkansaajien työllistettävyyden paranemiseen (tai työttömyysuhan heikkenemiseen) oli vähän eivätkä ne olleet pysyviä.

Vaikutukset järjestelmiin vaihtelivat jäsenvaltioiden ja tavoitteiden mukaan seuraavasti:

- ESR:n tukitoimin vahvistettiin kaikissa jäsenvaltioissa aktiivista työmarkkinapolitiikkaa edistämällä innovatiivisia lähestymistapoja, suuntaamalla toimia kohderyhmiin, jotka perinteisesti jäivät aktiivisen politiikan ulkopuolelle, lisäämällä toimenpiteisiin käytettävissä olevia varoja, organisoimalla täydennyskoulutuksen tarjontaa ja parantamalla ennakointikykyä.
- ESR paransi tavoitteessa 1 yleissivistävien ja ammatillisten koulutusjärjestelmien laatua etenkin tutkinto- ja pätevyydistodistusten kohdalla sekä lähentämällä yleissivistävää ja ammatillista koulutusjärjestelmää toisiinsa.

Arviointikertomuksissa esitetyt suositukset

- Kohdistetaan toimet paremmin työmarkkinaongelmiin ja keskitetään tukitoimia, jotta ESR:lla olisi tiettyä "näkyvyyttä" ja lisäarvoa kansallisiin tukijärjestelyihin ja politiikkoihin verrattuna.
- Parannetaan yksittäisten ongelmien erittelyä ja edistetään yhdennettyjä lähestymistapoja.
- Organisoidaan koulutus- ja opetusjärjestelmät joustavasti ja pohditaan järjestelmien (yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen) laatukysymyksiä sen jälkeen, kun on käsitelty kapasiteettikysymykset lähinnä suurehkoilla tavoite 1 - alueilla.

- Määritellään sellaisia täytäntöönpanotapoja, jotka lisäävät tukitoimien joustavuutta, ja lähennetään poliittisten tavoitteiden täytäntöönpanojärjestelmiä enemmän toisiinsa.
- Vahvistetaan seuranta- ja arviointijärjestelmiä siten, että niitä voidaan käyttää poliittisen päätöksenteon apuvälineinä.

Employment- ja Adapt-aloitteiden loppuarvioinneista tehdyt päätelmät

ESR:n yhteisöaloitteista tehtiin yhteisön tasolla erityisarviointi. Siinä käsiteltiin valtioiden välistä yhteistyötä, innovaatiota ja valtavirtaistamista kansallisiin politiikkoihin. Valtioiden välisille kumppanuuksille tehdyn kyselyn pohjalta voitiin yksilöidä erilaisia valtioiden välisen yhteistyön malleja ja menestystekijöitä.

Arvioijat esittivät työnsä tuloksena seuraavat suositukset:

- parannetaan hankkeita seuraavasti: tiedotustoimin, joilla hankkeita tehdään tunnetuksi; pohjustamalla hankkeet kehittälyvaiheella, johon sisältyisi mahdollisuus saada rahoitusta yhteistyökumppanien hakuun; järjestämällä hankkeiden valinta samanaikaisesti eri jäsenvaltioissa; vahvistamalla kansallisten tukirakenteiden roolia,
- yksinkertaistetaan hallinnollisia menettelyjä selkeyttämällä valintaperusteita, käyttämällä yksinkertaisia maksumenettelyjä jne.,
- edistetään tiivistä yhteistyötä kansallisten työmarkkinoiden toimijoiden ja yhteisöaloitteista vastaavien toimijoiden välillä,
- laaditaan strategia tulosten siirtoa ja etenkin tulosten ja tuotteiden laajamittaista levittämistä varten paikallisella, alueellisella, alakohtaisella, kansallisella ja yhteisön tasolla.

Suosituksista keskusteltiin ja ne otettiin hyvin suurelta osin huomioon uuden Equal-aloitteen ja sitä koskevan tiedonannon suunnitteluvaiheessa. Equal-hankkeet on nimittäin tarkoitus panna täytäntöön kolmivaiheisessa menettelyssä, jonka vaiheet ovat kumppanuuksien muodostaminen, kehittäminen ja levitys. Arviointitulosten perusteella määriteltiin myös toivotut innovaatiotyypit.

3.3. EDINBURGHIN ARVIINTIKONFERENSSI

Aluepolitiikan pääosasto järjesti komission neljännen arviointikonferenssin Edinburghissa syyskuussa 2000. Tämän Brysselissä vuonna 1995 aloitetun konferenssisarjan tavoitteena on edistää eurooppalaisen "arviointikulttuurin" kehittämistä. Neljännen konferenssin aiheena oli "Arvioinnilla laatua", ja arviointikysymyksiä tarkasteltiin hallinnonuudistuksen pohjalta. Konferenssilla oli kaksi päätavoitetta:

- parannetaan arvioinnin laatua ja edistetään hyviä käytäntöjä koko unionissa rakennerahastojen hallinnon parantamiseksi ja

- luodaan tiiviit suhteet varainhoidosta vastaavien hallintoviranomaisten ja arviointeja tekevien asiantuntijoiden välillä, jotta voitaisiin lisätä arviointitulosten ja suositusten arvoa.

Konferenssiin osallistui 370 henkilöä, joista 206 oli lähinnä arviointialan hallintotehtävissä työskenteleviä henkilöitä eikä arvioinnin asiantuntijoita. Edustettuina olivat kaikki jäsenvaltiot (joistakin tuli enemmän edustajia kuin muista) sekä kuusi ehdokasvaltiota. Konferenssiin osallistui muun muassa työmarkkinaosapuolten, joidenkin kansalaisjärjestöjen, Euroopan investointipankin ja tilintarkastustuomioistuimen sekä arvioijien ja jäsenvaltioiden hallintoviranomaisten edustajia. Myös EU:n neljällä kansallisella arviointijärjestöllä oli konferenssissa aktiivinen rooli.

Konferenssissa käsiteltiin seuraavia aiheita:

- *Laajamittaisten suunnitelmien arviointi* – keskityttiin etenkin tarpeeseen kehittää ja parantaa ohjelmien makrotaloudellisen vaikutuksen arviointitekniikkaa. Komissio on tukenut voimakkaasti tämän alan kehittämistä ja makrotaloudellisten tutkimusten yhdenmukaistamista neljässä koheesiomaassa (Hermin-malli).
- *Toimenpideohjelmien ja yhtenäisten ohjelma-asiakirjojen arviointi* – näiden arviointien laatu ja vaikutus ovat parantuneet huomattavasti viime vuosina, ja tätä kehitystä ovat tukeneet komission toimittamat tekniset asiakirjat ja ohjeet. Osa konferenssin puhujista pohti, miten arviointikeskustelua voitaisiin tehostaa niin, että se johtaisi todellisiin muutoksiin. Ehdotettiin arviointipäätelmien selkiyttämistä niin, että vältetään tarpeettoman teknistä kielenkäyttöä.
- *Kustannus-hyötyanalyysi* – kustannus-hyötyanalyysi on parantunut ja ohjelmakaudeksi 2000–2006 on luotu perusta lisäparannuksille.
- *Temaattiset arvioinnit* – temaattiset arvioinnit ovat vaikuttaneet erityisesti kahteen alaan, nimittäin tutkimukseen & kehitykseen ja yhtäläisiin mahdollisuuksiin. Komission aloittamat temaattiset arvioinnit ovat vaikuttaneet eniten kansallisella tasolla. Temaattiset arvioinnit edistävät sekä yhteisön että jäsenvaltioiden tasolla ohjelmien toimintalinjojen hiomista ja helpottavat myös yhteisön lisäarvon määrittämistä. Kaksi lähitulevaisuuden keskeistä teemaa ovat kestävä kehitys ja tietoyhteiskunta.
- *Tavoitteiden määrällinen esittäminen ja vertailuanalyysit (benchmarking)* – tärkeimmät tulokset olivat ohjelmakauden 2000–2006 ohjelma-asiakirjojen tavoitteiden määrällistä esittämistä ja terminologian standardointia koskevien periaatteiden hyväksyminen ja näiden toimien todellinen edistyminen. Vertailuanalyysien edistyminen on sen sijaan hitaampaa ja vaatii lisätyötä.

Itse konferenssi ja aiheet, joista siellä keskusteltiin, keskittyivät painopisteisiin, jotka komissio määritteli hallinnonuudistuksen yhteydessä esitetyn toimintasuunnitelman toimesta 16 ("Arviointi"). Konferenssissa pohdittiin, millä keinoin nykyisiä arviointikäytäntöjä ja arviointien käyttöä voitaisiin parantaa, ja pyrittiin avaamaan keskustelua poliittisista, etenkin hallintotapaan liittyvistä kysymyksistä. Siellä keskusteltiin muun muassa siitä, minkälaisen prosessin kautta kumppanuuksien tekemien arviointien yhtenäisyys pitäisi varmistaa ja miten kunkin osapuolen tuottama lisäarvo määritetään, ja pohdittiin poliittisten päättäjien ja yksityistä

sektoria edustavien arvioijien välisen vuorovaikutuksen etiikkaa. Sekä aluepolitiikasta vastaava komissaari Michel Barnier että aluepolitiikan pääosaston pääjohtaja Guy Crauser korostivat konferenssissa pitämässään puheissa arvioinnin poliittisia näkökohtia.

3.4. SUORITETUT TARKASTUKSET

Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR)

Komissio teki 12. heinäkuuta 2000 päätöksen siirtää EAKR:n menojen valvonnasta vastaavan yksikön varainhoidon valvonnan pääosastosta aluepolitiikan pääosastoon, jolloin siitä tuli varainhoidon valvonnan yksikkö. Vuoden alkupuoliskolla (varainhoidon valvonnan pääosaston alaisuudessa) yksikkö teki yhdeksän tarkastuskäyntiä. Komission päätöksen voimaantulon jälkeen tehtiin vielä seitsemän tarkastuskäyntiä vuoden jälkipuoliskolla. Kreikassa, Italiassa, Portugalissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa tehtiin kaksi tarkastuskäyntiä ja muissa jäsenvaltioissa yksi tarkastuskäynti Tanskaa, Suomea ja Luxemburgia lukuun ottamatta.

Tarkastuskäyntien päätavoitteena oli tutkia hallinto- ja valvontajärjestelmän luotettavuus ja tarkastaa jäsenvaltioiden menoilmoitusten paikkansapitävyys varmistamalla jäljitysketju.

Tarkastuskäynneillä havaittiin pääasiassa seuraavanlaisia virheitä ja väärinkäytöksiä:

- menoilmoitukseen sisältyi tukikelvottomia menoja (esimerkiksi pankkimaksuja tai alv-osuuksia),
- sopimusten myöntämisessä tai muuttamisessa ei ollut noudatettu asiaankuuluvia menettelyjä,
- selvä jäljitysketju puuttui, eikä menoilille ollut erillistä kirjanpitojärjestelmää,
- menojen tukikelpoisuuden määrittäviä aikarajoja oli rikottu,
- julkisuutta koskevia sääntöjä ei ollut noudatettu.

Ohjelmia ei päätetä, ennen kuin on varmistettu, että kaikki tilintarkastuksen tulosten perusteella esitetyt suositukset ja toimet on toteutettu.

Euroopan sosiaalirahasto (ESR)

Komission yksiköt tekivät vuonna 2000 kaikkiaan 52 tarkastuskäyntiä, jotka liittyivät ESR:sta myönnettyjen määrärahojen käyttöön. Tarkastuskäyntien määrä laski lievästi vuoteen 1999 verrattuna. Tämä johtui varainkäytön jälkitarkastustehtävien siirtämisestä heinäkuussa 2000 varainhoidon valvonnan pääosastolta työllisyyden pääosastolle ja siihen liittyvistä henkilöresurssien uudelleenjärjestelyistä. Vuoden 2000 tarkastusohjelmaa tarkistettiin lokakuussa 2000 näiden muutosten huomioimiseksi.

Työllisyyden pääosaston laatima vuosittainen tarkastusohjelma toimitettiin tiedoksi jäsenvaltioille. Sen jälkeen siitä keskusteltiin eri koordinoitukokouksissa kansallisten tarkastusviranomaisten kanssa vaikutuksen maksimoimiseksi.

Tilintarkastuksissa kiinnitettiin huomiota ennen kaikkea sellaisiin tukitoimiin, joissa ESR:n rahoitusosuus on yli 10 miljoonaa euroa.

Valvontajärjestelmän ja tositteiden tarkastuksissa keskityttiin järjestelyihin, jotka liittyivät ohjelmakauden 1994–1999 tukitoimien loppuunsaattamiseen asetuksen (EY) N:o 2064/97 mukaisesti.

Myös suuri osa vuonna 2001 tehtävistä tarkastuksista kohdistuu näihin kahteen teemaan, ja tarkastusten perusteella voidaan täydentää vuonna 2000 kerättyjä tietoja. Erityisen tarkasti arvioidaan asetuksen (EY) N:o 2064/97 8 artiklan nojalla vaadittavien tositteiden luotettavuus.

Tarkastuskäynneillä havaitut ongelmat liittyivät lähinnä seuraaviin seikkoihin:

- menoilmoitusten luotettavuus (etenkin tukikelpoisuussääntöjen ja vuotuisuusperiaatteen puutteellinen soveltaminen, tositteiden puuttuminen ja menojen yliarviointi),
- ESR:sta osarahoitettujen tukitoimien näkyvyyden ja julkisuuden laiminlyönti,
- kilpailusääntöjen ja tarjouspyynnöissä määriteltyjen sääntöjen vastaisuus joissakin ohjelmissa,
- kaksinkertainen rahoitus ja päällekkäisyys muista yhteisön ohjelmista rahoitettujen tukitoimien kanssa.

Useat tarkastukset johtivat siihen, että kyseiset jäsenvaltiot joutuivat tekemään rahoituskorjauksia ja komission yksiköt joutuivat soveltamaan asetuksen (ETY) N:o 4253/88, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (ETY) N:o 2082/93, 24 artiklaa.

EMOTR:n ohjausosasto

Jäsenvaltioiden hallinnoimien EMOTR:n ohjausosaston määrärahojen käytön tarkastamiseksi vuonna 2000 tehtiin 22 tarkastuskäyntiä. Tarkastuksilla haluttiin etupäässä arvioida hallinto- ja valvontajärjestelmiä (varsinkin asetuksen (ETY) N:o 2064/97 nojalla) sekä varmistaa, että rahoitusta ja kirjanpitoa koskevat kertomukset ja ohjelmien käytännön toteutus olivat yhteisön sääntöjen, tuen myöntämispäätösten ja EMOTR:n ohjausosastolle tehtyjen menoilmoitusten mukaisia. Asianomaiset alueet ja viranomaiset pyrittiin saamaan mahdollisimman hyvin edustetuiksi. Huomiota kiinnitettiin erityisesti nyt ohjelmakauden lopussa ohjelmiin, joiden alueellisella tasolla käyttöön otettuja hallintorakenteita ei ollut vielä tarkastettu tai joita oli muutettu.

Useissa jäsenvaltioissa ja useissa toimenpiteissä havaittiin väärinkäytöksiä. Näistä voidaan mainita seuraavat: julkisten hankintojen yhteisön sääntöjen vastaisuus, tukien myöntäminen (joko luonteeltaan tai suorittamisajankohdan vuoksi) tukikelvottomiin menoihin, pitkät viivästykset tuen maksamisessa tuensaajille, yhteisön osarahoitusta koskevan julkisuuden ja tiedotuksen laiminlyönti, puutteelliset tarkastustoimet ja muuntokurssien virheellinen soveltaminen. Maksujen hallinnointijärjestelmien heikkouksista ja suoranaisista puutteista ilmoitettiin

asianomaisille viranomaisille. Näiden ongelmien toteamisen jälkeen menoilmoituksia tarkistettiin alaspäin ja yhteisön osarahoitusta vähennettiin tarvittaessa.

Komission suoraan hallinnoimiin toimiin (8 artiklan mukaisiin pilottihankkeisiin) kiinnitettiin erityishuomiota ja tarkastuksia tehtiin suhteellisen suuri määrä. Komissio teki tarkastusten perusteella joukon päätöksiä periäkseen takaisin varat, jotka oli myönnetty EMOTR:n ohjausosaston pilottihankkeisiin.

Kalatalouden ohjauksen rahoitusväline (KOR)

Komissio teki vuonna 2000 KOR:n tukitoimien tarkastuskäyntejä Saksaan, Portugaliin, Kreikkaan ja Itävaltaan. Tarkastukset koskivat lähinnä vesiviljelyyn, kalanjalostukseen, pyyntialusten nykyaikaistamiseen ja tutkimuksiin liittyviä hankkeita. Itävaltaan tehdyllä tarkastuskäynnillä tarkastettiin myös ohjelmakauden 1995–1999 tavoite 5a (kalastus) -ohjelman päättäminen.

Tarkastukset kohdistuivat seuraaviin seikkoihin:

- hallinnollisten ja organisatoristen menettelyjen vastaavuus jäsenvaltioiden valvontajärjestelmässä määriteltyjen menettelyjen kanssa,
- menojen kirjaaminen ja hankkeiden moitteeton toteuttaminen,
- hankkeiden täytäntöönpano asetusten ja menettelyjen mukaisesti,
- valintamenettely ja määrärahojen toteutumisaste,
- toimivaltaisten viranomaisten kenttätarkastusten säännönmukaisuus.

Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tekemät tarkastukset

Vuonna 2000 OLAF aloitti petostapauksista tai -epäilyistä 33 uutta tutkimusta ja teki 15 rakennepoliittisia toimia koskevaa tarkastuskäyntiä.

OLAF:n tarkastuskäynneistä yhdeksässä oli oikeusperustana komission paikan päällä suorittamista tarkastuksista ja todentamisista Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten ja muiden väärinkäytösten estämiseksi annettu asetus (EY) N:o 2185/96¹⁵, ja kahdessa tapauksessa OLAF nojautui alakohtaiseen oikeusperustaan, nimittäin asetuksen (ETY) N:o 4253/88, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 2082/93, 23 artiklaan.

Näistä tarkastuskäynneistä neljän tarkoituksena oli avustaa sellaisissa edellisvuosina aloitetuissa tutkimuksissa, jotka oli siirretty oikeusviranomaisten käsiteltäviksi (asetus (EY) N:o 1073/99).

Merkille pantavaa on, että operatiivisten tutkimusten ja niiden yhteisön tasolla tapahtuvan koordinoinnin lisäksi OLAF pyrkii kaikin tavoin helpottamaan toimivaltaisten kansallisten hallinto- ja oikeusviranomaisten aloittamien tutkimusten koordinointia.

¹⁵ Neuvoston asetus (EY) N:o 2185/96, annettu 11. marraskuuta 1996, EYVL L 292, s. 2.

Lähes puolet tarkastuskäynneistä koski aiemmin aloitettuja tutkimuksia, ja loput olivat uusia tapauksia.

Tutkimukset koskivat kaikkia rakennerahastoja, mutta useimmissa tapauksissa oli kyse ESR:n ja sen jälkeen EAKR:n tukitoimista.

Tutkimuksissa paljastui järjestelmällistä asiakirjojen väärentämistä, ylilaskutuksia, tukikelvottomia menoja jne.

Lisäksi jäsenvaltiot toimittivat komissiolle vuonna 2000 asetuksen (EY) N:o 1681/94 nojalla tiedot 1 217 väärinkäytös- tai petostapauksesta, jotka vastaavat yhteensä noin 114,2 miljoonaa euroa (noin 120,6 miljoonaa euroa vuonna 1999).

Ilmoitettujen väärinkäytösten määrä on siis kasvanut edellisvuosiin verrattuna, mutta vielä on paljon työtä tehtävänä, ennen kuin jäsenvaltiot saadaan noudattamaan kaikkia lakisääteisiä velvoitteitaan. Mainittakoon kuitenkin, että petoksiin liittyvät summat ovat pienenemässä, vaikka tapaukset ovatkin lisääntyneet.

Vuonna 2000 tapahtui huomattavaa edistystä edellä mainitun asetuksen 5 artiklan soveltamisessa; siinä jäsenvaltiot velvoitetaan antamaan komissiolle tapauskohtaisesti selvitys havaitsemilleen väärinkäytöksille määrätystä seuraamuksista. Jäljellä on kuitenkin vielä tapauksia, joille ei ole määrätty lainkaan seuraamuksia, vaikka kyseisten ohjelmien määräajat ovat jo kuluneet umpeen.

Asetuksen (ETY) N:o 4253/88, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna komission asetuksella (ETY) N:o 2082/93, 24 artiklan mukaisesti komissio voi käynnistää menettelyn rahastoista myönnetyn tuen vähentämiseksi, pidättämiseksi ja peruuttamiseksi. Ennen tähän asetukseen perustuvan päätöksen tekemistä komission on kuitenkin arvioitava, miten vakavasta väärinkäytöksestä on kysymys.

Tällaiset tapaukset voivat johtua ennen kaikkea huonosta varainhoidosta. Komissio aloittikin vuonna 2000 useita tähän liittyviä tutkimuksia.

Komissio on pidättänyt rahastoista myönnettyjä tukia myös sellaisissa tapauksissa, joissa on rikottu muita yhteisön säännöksiä, kuten ympäristönsuojeluun ja julkisiin hankintoihin liittyvää lainsäädäntöä. Esimerkkinä tällaisista tapauksista voidaan mainita koheesiorahaston maksujen pidättäminen rautatiehankkeelta, josta ei ollut tehty direktiivin 85/337/ETY mukaista ympäristövaikutusten arviointia .

4. LUKU: VUOROPUHELU JA TIEDOTUS

4.1. EUROOPAN PARLAMENTTI

Euroopan parlamentin kanssa käydään vuoropuhelua pääasiassa alakohtaisissa parlamenttivaliokunnissa ja varsinkin aluepolitiikka-, liikenne- ja matkailuvaliokunnassa, joka laati useita valiokunta-aloitteisia mietintöjä, jotka hyväksyttiin täysistunnossa. Ne koskivat seuraavia aiheita:

- luonnos kriisikaupunkien ja -lähiöiden taloudelliseen ja sosiaaliseen elvyttämiseen kestävästä kaupunkikehityksen edistämiseksi tarkoitetun yhteisöaloitteen suuntaviivoiksi (Urban II),
- luonnos Euroopan alueen sopusointuiseen ja tasapainoiseen kehittämiseen tähtäävän Euroopan laajuista yhteistyötä koskevan yhteisöaloitteen suuntaviivoiksi (Interreg III),
- rakennerahastot – 10. vuosikertomus (1998),
- koheesiorahaston vuosikertomus 1998,
- Euroopan unionin syrjäisimmät alueet,
- laajentuminen ja rakennepolitiikka,
- luonnos suuntaviivoiksi EAKR:n innovatiivisille toimille.

Nimityksensä jälkeen aluepolitiikasta vastaava komissaari Michel Barnier on tiedottanut Euroopan parlamentille säännöllisesti ja henkilökohtaisesti siitä, miten eri asiakirjojen käsittely edistyy.

Hän piti parlamentissa kolme puheenvuoroa (27. tammikuuta, 22. toukokuuta ja 11. syyskuuta 2000), joissa hän käsitteli seuraavia asioita: aluepolitiikan PO:n työohjelma, tavoitteen 1 ohjelmatyön edistyminen, tavoite 2 -alueiden luettelo ja talousarvion toteutuminen, Interreg III- ja Urban-aloitteet, ISPA:n täytäntöönpano, suuntaviivat innovatiivisille toimille sekä toinen kertomus taloudellisesta ja sosiaalisesta yhteenkuuluvuudesta.

Euroopan parlamentti käsitteli useaan otteeseen kiireellisesti eräissä jäsenvaltioissa sattuneita luonnonkatastrofeja. Ilmastonmuutoksesta käytiin pitkä keskustelu 25. lokakuuta 2000.

Komission ja parlamentin väliset suhteet määritellään pääasiassa komission puheenjohtajan ja parlamentin puhemiehen 6. toukokuuta 1999 allekirjoittamissa rakennepolitiikan toteuttamista koskevissa menettelysäännöissä. Komissio esitti parlamentille vuoden 2000 kuluessa jäsenvaltioiden suunnitelmat (ohjelmaluonnokset) sekä ohjelmakauden 2000–2006 ohjelmatyön yhteydessä hyväksytyt asiakirjat.

Myös ESR ylläpiti tiiviitä suhteita Euroopan parlamenttiin ja etenkin sen työllisyys- ja sosiaalivaliokuntaan. ESR toimitti parlamentille innovatiivisille toimille

laatimansa suuntaviivat; näin ESR pyrki ottamaan huomioon parlamentin lausunnon. Samanaikaisesti Euroopan sosiaalirahaston edustajat ja sosiaalivaliokunnan jäsenet tapasivat toisiaan väliaikaisessa työryhmässä, jossa keskusteltiin ESR:n ohjelmamenettelyyn liittyvistä eri näkökohdista.

Maaseudun kehittämisen alalla Euroopan parlamentin kanssa keskusteltiin etenkin Leader+-ohjelmasta. Parlamentin maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunta laati mietinnön, jossa ehdotettiin tarkistuksia. Mietintö hyväksyttiin täysistunnossa helmikuussa 2000. Euroopan komissio otti osittain huomioon parlamentin lausunnon laatiessaan lopullista versiota jäsenvaltioille tarkoitetuista suuntaviivoista yhteisöaloitteen soveltamista varten. Lisäksi parlamentin jäsenet esittivät komissiolle 69 kirjallista ja neljä suullista kysymystä maaseudun kehittämisestä.

4.2. RAKENNERAHASTOKOMITEAT

Alueellista kehitystä ja uudistamista käsittelevä komitea kokoontui 11 kertaa vuonna 2000. Se toimii 21. kesäkuuta 1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1260/1999 48 artiklan mukaisesti joko hallintokomiteana tai neuvoa-antavana komiteana.

Hallintokomiteana se antoi myönteisen lausunnon Interreg- ja Urban-yhteisöaloitteista sekä EAKR:n innovatiivisten toimien suuntaviivoista ohjelmakaudeksi 2000–2006. Lisäksi se aloitti Interreg III C -ohjelman alueiden välistä yhteistyötä koskevan työskentelyn.

Neuvoa-antavana komiteana se antoi lausuntonsa tavoite 2 -alueiden rajaamisesta, yhtenäisistä ohjelma-asiakirjoista ja yhteisön tukikehyksistä.

Komitea hyväksyi myös seuraaviin aiheisiin liittyvät asetukset:

- euron käyttö rakennerrahastojen talousarvion toteuttamisessa,
- rakennerrahastojen tukitoimiin liittyvä tiedotus- ja julkistamistoiminta,
- rakennerrahastoista yhteisrahoitettujen toimien tukikelpoisuus,
- rakennerrahastoista myönnettävään tukeen liittyvä varainhoitoa koskeva oikaisumenettely,
- rakennerrahastoista myönnettävien tukien hallinto- ja valvontajärjestelmät.

Komitea suhtautui myönteisesti siihen, että naisten ja miesten yhtäläisiin mahdollisuuksiin perustuva politiikka sisällytetään rakennerrahastojen ohjelmiin ja hankkeisiin. Sama koskee aluesuunnittelun seurantakeskusten verkon (ESPON) suuntaviivoja 2001–2006 ja sen rahoitusta Interreg III -ohjelmasta.

Lisäksi komitea aloitti aluesuunnittelukomitean tehtäviin sekä alueiden ja kaupunkien kehittämisestä vastaavan asiantuntijaryhmän perustamiseen liittyvät työt.

ESR-komitea piti neljä kokousta vuonna 2000. ESR-komitean jäsenet ilmaisivat kantansa sosiaalirahastosta tuetuista yhteisön tukikehyksistä ja yhtenäisistä ohjelma-asiakirjoista. Samalla jotkut jäsenvaltioiden hallituksia edustavat jäsenet selvittivät,

miten sosiaalirahaston painopisteet ja työllisyysstrategia on otettu huomioon ESR:n uudessa ohjelmatyössä ja mitkä ovat sen yhteydet kansallisiin toimintasuunnitelmiin. ESR-komitean jäseniä kuultiin myös teknisen avun määrärahoista rahoitettavista toimenpidetyypeistä, ja he antoivat lausuntonsa komission erityyppisiin innovatiivisiin toimiin liittyvästä suuntaviivaluonnoksesta (joka toimitettiin myöhemmin Euroopan parlamentille) sekä rakennerahastojen hallintoa ja valvontaa ja asetuksen (EY) N:o 1260/99 39 artiklan mukaista oikaisumenettelyä koskevien varainhoitoasetusten luonnoksista.

ESR-komitea keskusteli myös vuoden 2000 sosiaalisesta toimintaohjelmasta, ESR:n ja työvoimapalvelujen välisistä suhteista ja laajentumisesta (etenkin ehdokasvaltioiden valmistautumisesta Euroopan työllisyysstrategiaan ja ESR:n tukitoimiin).

Lisäksi keskusteltiin seuraavista aihepiireistä: yhtäläisten mahdollisuuksien sisällyttäminen uusiin ohjelmiin, täydennyskoulutus ja "Paikallista pääomaa sosiaalisiin tarkoituksiin" -hanke sekä ESR:sta annetun asetuksen 6 artiklan mukaiset sosiaalista vuoropuhelua koskevat toimet.

ESR-komitealle toimitettiin tilintarkastustuomioistuimen kertomus ja sosiaalirahaston arviointeja koskevat päätelmät. Komitean jäseniä pidettiin koko vuoden ajan tasalla työllisyysstrategian yleisestä kehityksestä ja kaikista sen sosiaalirahastoon liittyvistä näkökohdista ja vaikutuksista.

Maatalouden rakenteiden ja maaseudun kehittämisen hallintokomitea (STAR-komitea) kokoontui vuoden 2000 aikana 15 kertaa ja toimi hallintokomiteana asetuksen (EY) N:o 1260/99 47 artiklan 3 kohdassa säädetyin menettelyin mukaisesti seuraavia asioita käsitellessään:

- a) Myönteinen lausunto EMOTR:n tuesta maaseudun kehittämiseen annetun asetuksen yksityiskohtaisia soveltamissääntöjä koskevan asetuksen (EY) N:o 1750/1999 muuttamisesta 29. syyskuuta 2000 annetusta komission asetuksesta (EY) N:o 2075/2000. Asetuksessa säädetään joidenkin EMOTR:n ohjaus- ja tukiosastosta rahoitettujen toimenpiteiden tukikelpoisuusperusteista etenkin tilakooltaan hyvin pienten maatalousyritysten kohdalla. Neuvoston asetuksen (EY) N:o 1260/1999 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun asetuksen (EY) N:o 1685/2000 soveltamisalaa laajennetaan tiettyihin EMOTR:n tukiosastosta rahoitettuihin tavoite 2 -toimenpiteisiin.
- b) Leader+-yhteisöaloitteen suuntaviivoista 22.2.2000 annettu myönteinen lausunto.

Komitea toimi neuvoa-antavana komiteana 47 artiklan 2 kohdassa säädetyin menettelyin mukaisesti seuraavia asioita käsitellessään:

- a) Tavoite 2 -alueiden luettelon vahvistaminen. Komitea antoi kymmenen lausuntoa eri luetteloehdotuksista.
- b) Maatalouden rakenteisiin ja maaseudun kehittämiseen liittyvien tukitoimien osuus yhteisön tukikehyksiä koskevissa komission päätösehdotuksissa ja yhtenäisiin ohjelma-asiakirjoihin sisältyvät vastaavat tiedot tavoite 1- ja 2-alueista. Komitea antoi asiasta 26 lausuntoa.

- c) Seuraavat yleisasetuksen 53 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut soveltamissäännöt: rakennerahastoista myönnettävään tukeen liittyvästä varainhoitoa koskevasta oikaisumenettelystä annettu asetus (EY) N:o 448/2001, rakennerahastoista myönnettävän tuen hallinto- ja valvontajärjestelmistä annettu komission asetus sekä sellaisten tilitietojen muoto ja sisältö, jotka jäsenvaltioiden on pidettävä komission saatavilla rakennerahastojen tilien tarkastamista ja hyväksymistä varten.

Kalastus- ja vesiviljelykomitea antoi myönteisen lausunnon seuraavista asioista:

- a) tavoitetta 1 koskevien yhteisön tukikehysten ja yhtenäisten ohjelma-asiakirjojen kalataloutta käsittelevä osa,
- b) tavoite 2 -alueiden luettelo,
- c) kalastusta (tavoitteen 1 ulkopuolella) koskeva yhtenäinen ohjelma-asiakirja,
- d) teknisen avun toimenpidetyypit rakennerahastoista annetun yleisasetuksen 23 artiklan mukaisesti,
- e) rakennerahastoista annetun yleisasetuksen 22 artiklassa tarkoitetut erityyppisten innovatiivisten toimien suuntaviivat,
- f) komission asetus neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2792/1999 (KOR-asetus) määritettyjen toimien täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä.

4.3. VUOROPUHELU TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEAN SEKÄ ALUEIDEN KOMITEAN KANSSA

Komissio seurasi edelleen tiiviisti talous- ja sosiaalikomitean työskentelyä. Aluepolitiikasta komitea antoi kaksi lausuntoa, jotka koskivat koheesiorahaston vuosikertomusta 1998 sekä rakennerahastojen 10. vuosikertomusta. Talous- ja sosiaalikomiteaa kiinnostivat myös heikommassa asemassa olevat saarialueet, joista se antoi oma-aloitteisen lausunnon, sekä Euroopan investointipankin rooli.

Yhteisen maatalouspolitiikan alalla talous- ja sosiaalikomitea arvioi aiheesta "Rakennerahastot – 10. vuosikertomus 1998" 12. heinäkuuta 2000 antamassaan lausunnossa, että yhteistä maatalouspolitiikkaa, kilpailupolitiikkaa ja julkisten hankintojen avoimuutta koskevat tiedot eivät ole erityisen valaisevia, sillä niistä ei käy selville, onko yhteisön direktiivejä noudatettu. Komitea pani merkille, että komission ehdottamaa rahastokohtaista EMOTR-asetusta on yksinkertaistettu; se rajoittuu pääasiassa asianomaisiin toiminta-aloihin. Aiheesta "Maaseudun naisten rooli Euroopan unionin maatalouden kestävässä kehittämisessä" antamassaan lausunnossa komitea korosti maaseudun naisten erityisongelmia ja painotti, että naisten on järjestäydyttävä yhdistyksiksi tai työryhmiksi voidakseen ratkaista ne.

Alueiden komitea hyväksyi useita aluepolitiikan PO:n toiminta-alaan kuuluvia lausuntoluonnoksia. Mainittakoon etenkin lausunto jäsenvaltioille osoitetusta komission tiedonantoluonnoksesta "Alueet uudessa taloudessa – suuntaviivat EAKR:n innovatiivisille toimille", josta kuultiin alueiden komiteaa. Sen muut lausunnot käsitelivät syrjäisimpien alueiden ongelmia, tietoyhteiskuntaa ja aluekehitystä.

Komissaari Michel Barnier osallistui 13. huhtikuuta 2000 pidettyyn alueiden komitean täysistuntoon, jossa käsiteltiin alueiden roolia, aluepolitiikan täytäntöönpanoa ja tulevaisuutta sekä hallitustenvälistä konferenssia.

Aluepolitiikan PO:n pääjohtaja Guy Crauser puolestaan piti alueiden komiteassa 28. kesäkuuta 2000 esityksen aiheesta "aluepolitiikan ulottaminen ehdokasvaltioihin" ja osallistui alueiden komitean ja Generalitat Valencianan 27. ja 28. marraskuuta 2000 järjestämään konferenssiin, jonka aiheena oli uuden eurooppalaisen aluepolitiikan suunnittelu.

Maatalouden ja maaseudun kehittämisen alalla alueiden komitea onnistui parantamaan EMOTR:n ohjelmien toteutumisasatetta. Maaseudun liikenneyhteyksiä käsittelevässä lausunnossaan se kannusti alueita hakemaan rakennerahastoista tukea infrastruktuurien kehittämiseen ja suositteli monitoimisen maatalouden edistämistä. Maaseudun kilpailukyvyn alalla alueiden komitea korosti rakennerahastojen tarjoamia kehittymismahdollisuuksia. Leader+-aloitteesta (2000–2006) komitea oli sitä mieltä, että kokonaissuunnitelman on oltava tehokas ja innovatiivinen ja että ohjelmalle (ohjelmalohko 1: maaseudun kehittämistä koskevat alueelliset strategiat) olisi myönnettävä enemmän määrärahoja.

Kalatalousalalla talous- ja sosiaalikomitea antoi lausunnon aiheesta "2002 – yhteinen kalastuspolitiikka ja kalatalousalan tilanne Euroopan unionissa".

4.4. TYÖMARKKINAOSAPUOLET

Talouselämän osapuolten ja työmarkkinaosapuolten kanssa käytyä vuoropuhelua aluekehityksestä jatkettiin, ja asetuksen (EY) N:o 1260/99 8 artiklassa säädetty vuosittainen kuulemistilaisuus järjestettiin 16. helmikuuta 2000. Esityslistalla oli kaksi tärkeää asiaa: kolmea rakennepoliittista tavoitetta ja yhteisöaloitteita koskevan ohjelmatyön tilanne ohjelmakaudella 2000–2006.

- Komission yksiköiden esittämän tilannekatsauksen jälkeen työmarkkinaosapuolten laaja enemmistö myönsi, että kuulemismenettely toimii nyt paremmin kuin edelliskaudella. Kuuleminen näytti kuitenkin olleen järjestelmällisempää tavoitteessa 1 kuin tavoitteessa 2. Vaikuttaa myös siltä, että työmarkkinaosapuolten on vaikea saada teknisen avun määrärahoja.
- Alueiden välillä havaittiin suuria eroja myös kumppanuuden kehittämisessä rakennepoliittisesta tavoitteesta riippumatta. Jäsenvaltiot eivät siis ole vielä täysin sisäistäneet "kumppanuuskulttuuria".
- Muita esille tuotuja näkökohtia olivat muun muassa EMOTR:n tukiosaston hallinnointivaikeudet tavoitteessa 2 (tämä välinehän ei kuulu rakennerahastoihin), suoritusvarauksen jakomenettelyt sekä seurantakomitean toiminta.
- Kolme pääosastoa esitteli uusien yhteisöaloitteiden sisältöä. Kysymyksiä esitettiin muun muassa kohdekaupunkien valintaperusteista Urban-aloitteesta, Equal-aloitteen monimutkaisista menettelyistä ja unionin ulkorajoilla sijaitsevien alueiden tukikelpoisuudesta Interreg III -aloitteesta.

Työmarkkinaosapuolet toivoivat lopuksi, että komissio järjestäisi kokouksia useamminkin kuin kerran vuodessa ja että kokouksissa voitaisiin keskittyä tiettyyn

aiheeseen, esimerkiksi ISPAan, ESDP:hen, tavoitteeseen 2 jne. Sovittiin, että vuodesta 2001 alkaen voidaan pitää enemmän kokouksia sen jälkeen, kun uuden ohjelmakauden ohjelmat on hyväksytty.

Henkilöresurssien alalla työmarkkinajärjestöillä on kansallisella tai alueellisella tasolla omat tehtävänsä sopeutumiskyky- ja työllisyyspilariin liittyvien toimien täytäntöönpanossa tai tietyissä yhteisöaloitteissa. Lisäksi Euroopan työmarkkinajärjestöt ovat suunnitelleet innovatiivisia toimenpiteitä edistääkseen uusia lähestymistapoja ja määritelläkseen esimerkkejä hyvistä käytännöistä, joihin sosiaalinen vuoropuhelu liittyy oleellisesti. Useilla aloilla, myös kaupallisella, graafisella ja rautatiealalla, on saatettu päätökseen kiinnostavia hankkeita, joista voi olla hyötyä alakohtaisten neuvottelukomiteoiden toiminnassa. Esimerkiksi eräässä rautatiealan hankkeessa pyrittiin perehdyttämään Ranskan, Belgian, Espanjan ja Italian rautatieyhtiöt uuteen teknologiaan. Hankeraportin mukaan rautatieyhtiöiden koulutusjärjestelmiä ei voitu analysoida ennen kuin oli tutkittu, miten työt on organisoitu ja miten työntekijät on perehdytetty työhönsä näissä yhtiöissä. Myös sosiaalisten suhteiden laatu organisaatiossa voi vaikuttaa koulutuksessa käytettyihin järjestelmiin.

Maaseudun kehittämisen neuvoo-antava komitea, jonka komissio perusti neuvoo-antavien komiteoiden toiminnasta tehdyn päätöksen 98/235/EY nojalla, kokoontui vuonna 2000 kaksi kertaa, 17. toukokuuta ja 15. marraskuuta. Kummassakin kokouksessa komission yksiköiden ja EU:n yhteiskunnallis-ammattillisten järjestöjen edustajat vaihtoivat tietoja ja näkemyksiä maaseudun kehittämissuunnitelmien edistymisestä ja Sapard-suunnitelmista. 17. marraskuuta keskusteltiin myös yhteisen maatalouspolitiikan mukaisia suoran tuen järjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1259/99 3 ja 4 artiklan täytäntöönpanosta, ja lisäksi komission edustajat tiedottivat komitealle tavoitteiden 1 ja 2 ohjelmamenettelyn edistymisestä.

Maatalouden kehittämissuunnitelmien täytäntöönpanon kohdalla komitean jäsenet olivat kummassakin kokouksessa huolissaan siitä, että ainakaan suunnitelmien täytäntöönpanovaiheessa ei ollut liiemmin havaittavissa kumppanuushenkeä, vaikka komissio nimenomaan painottaa kumppanuutta. Erään näkemyksen mukaan kumppanuuden käsite ja käytännöt EU:ssa vaihtelevat, ja joissakin tapauksissa jäsenvaltioiden panostusta pidettiin tältä osin epätyytyttävänä.

Muita 15. marraskuuta pidetyssä kokouksessa esille tulleita seikkoja olivat ohjelmien alun viivästyminen aiheutuneet budjettiongelmat ja Leader+-hankkeiden aikataulu, jota arveltiin liian tiukaksi.

Myös Leader+-aloitteesta vaihdettiin näkemyksiä 17. toukokuuta pidetyssä kokouksessa.

Kalastuksen ja vesiviljelyn neuvoo-antava komitea, joka muodostuu ammattialojen ja eri sidosryhmien edustajista, keskusteli useaan otteeseen asetuksen (EY) N:o 2792/1999 (KOR-asetus) täytäntöönpanoasetuksista.

4.5. TIEDOTUS JA JULKISUUS

Vuoden 2000 keskeisiä julkaisuja olivat rakennerahastot, koheesiorahaston ja ISPA:n kattava opas "Rakennetoimet 2000–2006 – Selvitykset ja asetukset" sekä käsikirja

"Valtiontukea koskevat yhteisön säännöt". Lisäksi julkaistiin muitakin aluepolitiikkaa sivuavia asiakirjoja, kuten "Alueellisten työllisyyspöytäkirjojen opas 2000–2006", TERRA-pilottihankkeen loppukertomus, Urban Audit -kaupunkitutkimus, yritys- ja innovaatiokeskusten opas sekä kuusi tutkimusta seuraavista aiheista: aluekehitysnäkymät laajentumisen jälkeen, talous- ja rahaliiton vaikutus koheesioon, työllisyysaloitteet Yhdistyneessä kuningaskunnassa, rakennerahastot ja tasa-arvo, paikallinen kehittäminen sekä vesivarojen strateginen ja vastuullinen hoito.

Muita vuoden 2000 julkaisuja olivat esitteet vuoristoalueiden merkittävistä hankkeista sekä Urban-aloitteesta rahoitettujen hankkeiden kuvaus.

Lisäksi julkaistiin kuukausittaisia Inforegio-tiedotuslehtiä, joissa esitetään yleiskatsaus rakennerahastojen hoidosta tavoitteissa 1, 2 ja 3, sekä tiivistelmä rakennerahastojen vuosikertomuksesta 1998. Inforegio news -tiedotuslehden toimitusta jatkettiin entiseen tapaan.

Vuonna 2000 julkaistiin myös ensimmäinen Inforegio Panorama -lehti. Tämän neljännesvuosittain ilmestyvän julkaisun tavoitteena on ennen kaikkea se, että paikalliset ja alueelliset toimijat saavat äänensä kuuluviin esittelemällä käytännön kokemuksiaan.

Inforegio-sivustoa ja EUROPA-palvelimen aluepolitiikkaa käsitteleviä sivuja päivitettiin säännöllisesti. Kaikki vuoden aikana annetut rakennerahastoja koskevat soveltamisasetukset siirrettiin saman tien Internet-verkkoon. Sivustoilla julkaistiin myös lyhyet esittelyt seuraavista asiakirjoista: asetus jäsenvaltioiden tiedotus- ja julkisuustoiminnasta, asetus euron käytöstä rakennerahastojen toiminnassa, asetus toimien tukikelpoisuudesta sekä Interreg III- ja Urban II -ohjelmien suuntaviivat.

Sivustolle luotiin myös uusi tietokanta, johon koottiin yhteenvedot EAKR:sta osarahoitetuista uusista ohjelmista ohjelmakaudella 2000–2006. Erityisen onnistuneiden hankkeiden ("menestystarinoiden") tietokantaan kerättiin koko vuoden ajan uutta tietoa.

Komission järjestämistä tapahtumista tiedotettiin muun muassa siirtämällä verkkoon seuraavien vuonna 2000 järjestettyjen Phare-konferenssien raportit: "Vastuunjako rakennerahastojen hajautetussa hallinnossa" (kesäkuu 2000), "Rakennerahastoista rahoitettujen tukitoimien arviointi" (syyskuu 2000) ja "Tietoyhteiskunta ja koheesio" (joulukuu 2000).

Lopuksi vuonna 2000 uudistettiin julkaisujen toimituslinja. Tiedon jäsentely ja julkaisumuoto (painotuotteet ja sähköiset julkaisut) ovat nyt entistä yhtenäisemmät ja selkeämmät. Tiedotustuotteet on jaettu viiteen ryhmään: aluepoliittiset uutiset ja päätökset, toteutettujen hankkeiden käsittely valtioittain, toteutettujen hankkeiden käsittely aihepiireittäin, hankkeiden käsittely aluetyypeittäin sekä erinäiset muut tuotteet, kuten kartat, luettelot jne.

ESR:ssa on painotettu voimakkaasti tiedotusta ja julkisuutta uusien ohjelmien käynnistysvaiheessa, jotta varmistettaisiin avoimuus ja luotaisiin ESR:lle yhtenäinen imago kaikissa jäsenvaltioissa. Tämä toteutettiin pienimuotoisella mutta räätälintyönä tehdyllä julkaisuohjelmalla, johon sisältyi muun muassa yleisesite ESR:sta ja sen uudesta tehtävästä Euroopan työllisyysstrategian tärkeimpänä

rahoitusvälineenä. Lisäksi perustettiin uusi suppea ESR-verkkosivusto (<http://europa.eu.int/esf>), jossa on paljon hyödyllistä tietoa ja jota päivitetään säännöllisesti. Sekä Brysselin valtuutetulle lehdistölle että komission toimipisteiden kautta jäsenvaltioiden lehdistölle jaettiin lehdistötiedotteita tavoite 3 -ohjelmien hyväksymisestä sekä esittelylehtisiä, joissa oli asia- ja numerotietoja ESR:n toiminnasta jäsenvaltioissa. Uudet ohjelmat saivat paljon huomiota valtakunnallisissa, alueellisissa ja paikallisissa lehdistöissä, mutta julkisuuden laajuus vaihteli jäsenvaltioittain.

Asetuksen (EY) N:o 1159/2000 mukaisesti komissio järjesti ESR:n tiedotuksesta vastaavien tahojen epäviralliselle verkolle kokouksen, jonka tarkoituksena oli tukea verkkoa ESR:n tukitoimien mainostamisessa. Kokous oli järjestyksessä seitsemäs ja se pidettiin Waterlooossa (Belgia) huhtikuussa 2000. Tiedotuksesta on käynnistetty tutkimus, jonka pohjalta jäsenvaltioille laaditaan ohjeet siitä, miten ne voivat arvioida omaa tiedotus- ja julkistamistoimintaansa. Ohjeet julkaistaan vuoden 2001 alussa.

Laajentumisprosessia tuettiin julkaisemalla tuleville jäsenvaltioille tarkoitettu opas ESR:n toiminnasta sekä perustamalla kymmeneen Phare-valtioon ESR:n tiedotuksesta vastaavien tahojen epävirallinen verkko, jota pidetään jatkuvasti ajan tasalla ESR:n toiminnan kehityksestä EU:ssa.

Maaseudun kehittämisen alalla komissio jatkoi tiedon levittämistä verkkosivujen, painotuotteiden (esimerkiksi esitteiden, tiedotteiden ja Newsletter-lehden) sekä erilaisten seminaarien, konferenssien, vierailujen ja kokousten kautta. Maatalouden pääosaston verkkosivuille valmisteltiin maatalouden kehittämistä käsittelevää erikoissivustoa, joka on määrä avata helmikuussa 2001. Maaseudun kehittämissasioita käsiteltiin vielä kesäkuussa 2000 pidetyssä epämuodollisessa tiedotustilaisuudessa, johon oli kutsuttu 100 Brysselissä toimivaa aluetoimistoa. Elokuussa 2000 julkaistiin esite "Women active in rural development – assuring the future of rural Europe", jossa käsitellään naisia maaseudun kehittäjinä. Ranskan suurlähetystö ja Euroopan komission edustusto Washingtonissa järjestivät yhdessä konferenssin, jonka aiheena oli maatalouden rooli maaseudun kehittämisessä. Konferenssi pidettiin marraskuussa Washingtonissa ja siihen osallistui 150 henkilöä (viljelijöitä ja heidän edustajiaan, kongressin henkilöstöä, hallintovirkamiehiä, suurlähetystöjen edustajia jne.).

Euroopan Leader-seurantakeskus (ELO) jatkoi vuonna 2000 tärkeitä tiedotustehtäviään maaseudun kehittämiseksi toimivassa eurooppalaisessa verkossa. Se julkaisi yhdeksän numeroa Info-Leader-verkon tiedotetta, jossa käsiteltiin monia eri aiheita, kuten jäsenvaltioissa käynnissä olevia erilaisia maaseudun kehittämisohjelmia sekä yhtäläisten mahdollisuuksien edistämistä rakennerahastojen ohjelmissa ja hankkeissa.

ELO:n toinen julkaisu, Leader Magazine -lehti, ilmestyy kolme kertaa vuodessa, ja siinä käsiteltiin maaseudun jälleenasuttamista, Leader II -aloitteen lisäarvoa sekä läpi kaikkien julkaisujen kulkevana teemana integroitua aluekehitystä. Vuonna 2000 julkaistiin myös metodologinen opas.

Euroopan Leader-seurantakeskus jatkoi maaseudun innovaatioita käsittelevää viisiosaista julkaisusarjaansa, jonka alueellisen strategian kehittämiseen keskittyvä ensimmäinen osa ilmestyi vuonna 1999. Sarjassa julkaistiin nyt neljä uutta osaa, joiden aiheina olivat yhteiskunnallinen kilpailukyky, ympäristöllinen kilpailukyky,

taloudellinen kilpailukyky ja globaali kilpailukyky. Tarkoituksena oli virittää keskustelua sellaisten Euroopan maaseudun toimijoiden keskuudessa, jotka etsivät uusia tapoja parantaa alueellista kilpailukykyään konsultoinnin ja yhteistyön avulla.

Vuonna 2000 ELO järjesti jäsenvaltioissa myös useita seminaareja ja työpajoja, joissa pohdittiin yleisiä teemoja, kuten Leader-toimien valtavirtaistamista maaseutupolitiikkaan, naisten ja nuorten mahdollisuuksien kehittämistä, käsityöläisalan ja palvelujen kehittämismahdollisuuksia maaseutualueilla sekä erityisiä aluekohtaisia aiheita.

Lisätietoja löytyy kuudella kielellä seuraavasta Internet-osoitteesta: <http://www.rural-europe.aeidl.be>.

Kalatalouden ohjauksen rahoitusvälineen vuoden 2000 toiminta suuntautui tietojen toimittamiseen kalatalousalaan erikoistuneille tiedotusvälineille sekä yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevien viestintävälineiden ja aineiston päivittämiseen.

Kalastus- ja vesiviljelyalan tuotteiden jalostusta ja kauppaa käsittelevien kansainvälisten "European Seafood" -messujen yhteydessä pidettiin myös alan ammattilaisille tarkoitettu seminaari kalastustuotteiden kaupan pitämisestä ja niihin liittyvästä tiedotustoiminnasta Euroopan unionissa.

LIITTEET

Liite 1: Rahoituksen toteutuminen tavoitteittain vuonna 2000

Liite 2: Teknisen avun rahoituksen toteutuminen vuonna 2000

Liite 3 : Talousarvion toteuttaminen

Liite 1: Rahoituksen toteutuminen tavoitteittain vuonna 2000

TAVOITE 1						
						milj. €
		EAKR	ESR	EMOTR	KOR	Yhteensä
AT	Tuki (1)	173,82	55,01	41,35	0,83	271,00
	Maksusitoumukset (2)	24,37	7,71	5,80	0,12	38,00
	Maksut	12,17	3,85	2,89	0,06	18,97
	% (2)/(1)	14%	14%	14%	14%	14%
BE	Tuki (1)	409,79	191,90	41,57	1,74	645,00
	Maksusitoumukset (2)	82,56	20,15	4,09	0,21	107,01
	Maksut	28,69	13,43	2,91	0,12	45,15
	% (2)/(1)	20%	11%	10%	12%	17%
DE	Tuki (1)	11.295,54	5.863,94	3.442,25	0,00	20.601,72
	Maksusitoumukset (2)	1.398,31	189,87	309,39	16,35	1.913,92
	Maksut	424,63	93,01	152,30	7,37	677,31
	% (2)/(1)	12%	3%	9%	-	9%
ES	Tuki (1)	23.732,13	8.843,50	3.532,03	0,00	36.107,66
	Maksusitoumukset (2)	1.220,07	0,00	0,00	212,70	1.432,77
	Maksut	0,00	0,00	0,00	105,32	105,32
	% (2)/(1)	5%	0%	0%	-	4%
FI	Tuki (1)	471,03	272,97	197,15	6,85	948,00
	Maksusitoumukset (2)	76,40	39,81	15,81	0,98	133,00
	Maksut	32,97	19,11	13,78	0,48	66,34
	% (2)/(1)	16%	15%	8%	14%	14%
FR	Tuki (1)	2.289,56	938,62	675,95	40,78	3.944,91
	Maksusitoumukset (2)	273,68	150,77	72,25	3,45	500,15
	Maksut	91,37	45,11	33,21	1,68	171,37
	% (2)/(1)	12%	16%	11%	8%	13%
GR	Tuki (1)	12.851,66	3.936,99	2.241,60		19.030,26
	Maksusitoumukset (2)					
	Maksut					
	% (2)/(1)					
IE	Tuki (1)	1.812,31	1.016,49	169,40	67,80	3.066,00
	Maksusitoumukset (2)	407,67	201,86	32,45	2,02	644,00
	Maksut	126,86	67,12	11,86	2,02	207,86
	% (2)/(1)	22%	20%	19%	3%	21%

Liite 1: Rahoituksen toteutuminen tavoitteittain vuonna 2000

TAVOITE 1						
						milj. €
		EAKR	ESR	EMOTR	KOR	Yhteensä
IT	Tuki (1)	12.399,40	4.902,70	2.982,63	164,32	19.639,05
	Maksusitoumukset (2)	1.987,09	490,34	380,82	38,57	2.896,82
	Maksut	863,19	226,11	194,42	20,01	1.303,73
	% (2)/(1)	16%	12%	13%	23%	15%
NL	Tuki (1)	76,66	33,34	10,00	6,00	126,00
	Maksusitoumukset (2)	18,15	1,65	1,70	1,50	23,00
	Maksut	5,37	1,65	0,70	0,42	8,14
	% (2)/(1)	24%	5%	17%	25%	18%
PT	Tuki (1)	12.413,55	4.415,34	2.117,35	54,38	19.000,69
	Maksusitoumukset (2)	2.117,29	693,86	354,91	36,33	3.202,38
	Maksut	867,29	305,93	148,21	15,24	1.336,68
	% (2)/(1)	17%	16%	17%	67%	17%
SE	Tuki (1)	465,74	158,74	111,76	11,77	748,00
	Maksusitoumukset (2)	65,33	22,27	15,67	1,65	104,93
	Maksut	32,60	11,11	7,82	0,82	52,36
	% (2)/(1)	14%	14%	14%	14%	14%
UK	Tuki (1)	3.780,47	1.830,36	355,82	89,36	6.050,00
	Maksusitoumukset (2)	504,63	239,96	46,40	10,63	801,61
	Maksut	229,39	108,53	19,45	4,23	361,59
	% (2)/(1)	13%	13%	13%	12%	13%
IE/UK*	Tuki (1)	293,010	189,70	44,83	3,46	531,00
	Maksusitoumukset (2)					
	Maksut					
	% (2)/(1)					
YH-TEENSÄ	Tuki (1)	82.464,66	31.839,58	15.963,68	447,28	130.715,23
	Maksusitoumukset (2)	8.175,55	2.058,26	1.239,28	324,49	11.797,58
	Maksut	2.714,52	894,95	587,57	157,77	4.354,81
	% (2)/(1)	10%	6%	8%	73%	9%

* Alueiden välinen yhteistyöohjelma PEACE

Liite 1: Rahoituksen toteutuminen tavoitteittain vuonna 2000						
TAVOITE 2						
						milj. €
		EAKR	ESR	EMOTR	KOR	Yhteensä
DK	Tuki (1)	134,15	54,85	0,00	0,00	189,00
	Maksusitoumukset (2)	23,21	7,79	0,00	0,00	31,00
	Maksut	9,39	3,84	0,00	0,00	13,23
	% (2)/(1)	17%	14%			16%
FI	Tuki (1)	396,83	110,17	0,00	0,00	507,00
	Maksusitoumukset (2)	60,54	15,46	0,00	0,00	76,00
	Maksut	27,46	7,71	0,00	0,00	35,17
	% (2)/(1)	15%	14%			15%
SE	Tuki (1)	373,30	49,70	0,00	0,00	423,00
	Maksusitoumukset (2)	59,85	0,00	0,00	0,00	59,85
	Maksut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	% (2)/(1)	16%	0%			14%
YH-TEENSÄ	Tuki (1)	904,28	214,72	0,00	0,00	1.119,00
	Maksusitoumukset (2)	143,60	23,25	0,00	0,00	166,85
	Maksut	36,85	11,55	0,00	0,00	48,40
	% (2)/(1)	16%	11%			15%

Liite 1: Rahoituksen toteutuminen tavoitteittain vuonna 2000			
TAVOITE 3			
milj. €			
		ESR	Yhteensä
AT	Tuki (1)	548,18	548,18
	Maksusitoumukset (2)	76,94	76,94
	Maksut	38,37	38,37
	% (2)/(1)	14%	14%
BE	Tuki (1)	765,17	765,17
	Maksusitoumukset (2)	107,39	107,39
	Maksut	40,40	40,40
	% (2)/(1)	14%	14%
DE	Tuki (1)	4.756,13	4.756,13
	Maksusitoumukset (2)	667,52	667,52
	Maksut	332,93	332,93
	% (2)/(1)	14%	14%
DK	Tuki (1)	378,95	378,95
	Maksusitoumukset (2)	53,19	53,19
	Maksut	13,26	13,26
	% (2)/(1)	14%	14%
ES	Tuki (1)	884,02	884,02
	Maksusitoumukset (2)	124,07	124,07
	Maksut	33,71	33,71
	% (2)/(1)	14%	14%
FI	Tuki (1)	418,41	418,41
	Maksusitoumukset (2)	58,72	58,72
	Maksut	14,74	14,74
	% (2)/(1)	14%	14%
FR	Tuki (1)	9.427,12	9427,12
	Maksusitoumukset (2)	661,54	661,54
	Maksut	329,95	329,95
	% (2)/(1)	7%	7%
IT	Tuki (1)	7.538,90	7.538,90
	Maksusitoumukset (2)	545,55	545,55
	Maksut	207,99	207,99
	% (2)/(1)	7%	7%
LU	Tuki (1)	39,45	39,45
	Maksusitoumukset (2)	5,54	5,54
	Maksut	2,76	2,76
	% (2)/(1)	14%	14%
NL	Tuki (1)	1.750,45	1.750,45

Liite 1: Rahoituksen toteutuminen tavoitteittain vuonna 2000			
TAVOITE 3			
			milj. €
		ESR	Yhteensä
	Maksusitoumukset (2)	245,67	245,67
	Maksut	61,27	61,27
	% (2)/(1)	14%	14%
SE	Tuki (1)	747,52	747,52
	Maksusitoumukset (2)	104,91	104,91
	Maksut	26,16	26,16
	% (2)/(1)	14%	14%
UK	Tuki (1)	4.742,63	4.742,63
	Maksusitoumukset (2)	665,62	665,62
	Maksut	331,98	331,98
	% (2)/(1)	14%	14%
YHTEENSÄ	Tuki (1)	31.996,94	31.996,94
	Maksusitoumukset (2)	3.316,67	3.316,67
	Maksut	1.433,53	1.433,53
	% (2)/(1)	10%	10%

LIITE 2

EAKR:n teknisen avun mukaiset maksusitoumukset vuonna 2000 (Neuvoston asetuksen (EY) N:o 1260/1999 23 artikla)

TOIMENPIDETYYPPI	Maksusitoumukset (€)
A. Rahastojen toimiin liittyvät tutkimukset, mukaan lukien yleisluontoiset tutkimukset	
1. Taloudellista ja sosiaalista koheesiota koskeva kertomus	544.837
2. Tuki Eurostatille	100.012
3. Muut tutkimukset	204.372
YHTEENSÄ	849.221
B. Kumppaneille, rahastojen tukitoimien lopullisille edunsaajille ja yleisölle tarkoitettu tekninen apu, kokemustenvaihto ja tiedotus	
1. Tiedotus- ja viestintätehtäviä koskevat puitesopimukset	3.500.000
2. Julkaisutoimiston (OPOCE) julkaisut ja muut julkaisut	1.528.569
3. Seminaarit, konferenssit, kollokviot ja näyttelyosastot	1.691.182
4. Audiovisuaalituotanto ja mainosmateriaali	67.705
5. Tuet: osallistuminen tutkimusten, tapahtumien, verkkojen, tukitoimeja koskevien jäsenvaltioiden yhteisten koulutustoimien rahoitukseen	71.518
6. Erityisesti innovatiivisten toimien hallinnointia koskevat sopimukset teknisen avun toimistojen kanssa	1.399.480
7. Muu tekninen ja hallinnollinen apu: rahastotoimiin liittyvät puitesopimukset ja muu asiantuntemus	419.432
8. Kartat	146.328
YHTEENSÄ	8.824.214
C. Hallinnossa, seurannassa ja arvioinnissa käytettävien atk-järjestelmien käyttöönotto, käyttö ja keskinäiset yhteydet	
1. Tietokoneohjelmien kehittäminen ja ylläpito	536.713
2. Toiminnan edellyttämien laitteiden (laitteistot ja ohjelmistot) asentaminen sekä niiden ylläpito- ja huoltokulut	581.835
3. Tekninen apu järjestelmien päivittäisen toiminnan varmistamiseksi sekä käyttäjäkoulutus ja -tuki	1.016.180
YHTEENSÄ	2.134.728
D. Arviointimenetelmien parantaminen ja tietojenvaihto tämän alan käytänteistä	
1. Temaattiset arvioinnit	0
2. Ennakoarvioinnit ja menetelmiin liittyvä työ	146.165
3. EIP:n kanssa tehtyyn puitesopimukseen sisältyvät arvioinnit	200.000
YHTEENSÄ	346.165
YHTEENSÄ	12.154.328 €

LIITE 2

ESR:n teknisen avun maksusitoumukset vuonna 2000

(Asetuksen (EY) N:o 1260/1999 23 artikla)

TOIMENPIDETYYPPI	Maksusitoumukset (€)
A. Rahastojen toimiin liittyvät tutkimukset, mukaan lukien yleisluontoiset tutkimukset	123.842
B. Kumppaneille, rahastojen tukitoimien lopullisille edunsaajille ja yleisölle tarkoitettu tekninen apu, kokemustenvaihto ja tiedotus	882.552
C. Ulkopuolinen henkilöstö	
a) Kansalliset asiantuntijat	2.616.905
b) Väliaikainen henkilöstö	970.237
c) Ylimääräinen henkilöstö 2.181.831	
YHTEENSÄ	5.768.973
D. Muut kulut	
a) Virkamatkat	1.039.500
b) Kokoukset	88.200
c) Arviointi	11.000
c) Sekalaiset kulut	214.088
YHTEENSÄ	1.352.788
E. Välitön infrastruktuuri (tietotekniikasta aiheutuvat kulut)	977.650
F. Tiedotus ja julkaisut	304.953
YHTEENSÄ	9.410.758 €

LIITE 2**KOR:n teknisen avun mukaiset maksusitoumukset vuonna 2000****(Asetuksen (EY) N:o 1260/1999 23 artikla)**

TOIMENPIDETYYPPI	Maksusitoumukset (€)
A. Rahastojen toimiin liittyvät tutkimukset, mukaan lukien yleisluontoiset tutkimukset	
1. Tutkimus naisten asemasta kalatalousalalla	97.070
2. Kalastalousalalla toteutettuja alueellisia sosioekonomisia tutkimuksia täydentävä tutkimus	17.100
YHTEENSÄ	114.170
B. Kumppaneille, rahastojen tukitoimien lopullisille edunsaajille ja yleisölle tarkoitettu tekninen apu, kokemustenvaihto ja tiedotus	
1. Julkaisut	10.000
3. Tuottajajärjestöjen foorumi	265.000
4. Konferenssit ja erilaiset kokoukset	58.850
YHTEENSÄ	333.850
C. Hallinnossa, seurannassa ja arvioinnissa käytettävien atk-järjestelmien käyttöönotto, käyttö ja keskinäiset yhteydet	
1. Alusrekisterin kehittäminen ja ylläpito	345.528
YHTEENSÄ	345.528
D. Arviointimenetelmien parantaminen ja tietojenvaihto tämän alan käytänteistä	
YHTEENSÄ	0
YHTEENSÄ	793.548

LIITE 3

TALOUSARVION TOTEUTTAMINEN

I/ Maksusitoumusmäärärahojen toteutuminen:

(milj. €)

	EAKR	ESR	EMOTR	KOR	Määrä- rahojen toteutu- minen	Toteutu- misaste
Tavoite 1	8.176	2.058	1.239	325	11.797	56,8 %
Tavoite 2	144	23	-	-	167	4,6 %
Tavoite 3	-	3.317	-	-	3.317	94,6 %
KOR tav. 1 ulkop.	-	-	-	143	143	88,5 %
YA ¹	0	0	0	-	0	0 %
IT ja TA ²	12	9	0	1	22	13,9 %
YH- TEENSÄ	8.331	5.408	1.239	468	15.446	51,8 %
Toteutu- misaste rahastoi- tain	49,7 %	55,5 %	42,6 %	82,5 %	51,8 %	

¹ YA: Yhteisöaloitteet

² IT ja TA : Innovatiiviset toimet ja tekninen apu

II/ Maksumäärärahojen toteutuminen:

(milj. €)

	EAKR	ESR	EMOTR	KOR	Määrärahojen toteutuminen	Toteutusaste
Tavoite 1	2.715	895	588	158	4.355	53,7 %
Tavoite 2	37	12	-	-	48	7,2 %
Tavoite 3	-	1.434	-	-	1.434	97,2 %
KOR tav. 1 ulkop.	-	-	-	60	60	100 %
YA	0	0	0	-	0	0 %
IT ja TA	4	6	0	0	10	25,5 %
YHTEENSÄ	2.755	2.346	588	218	5.907	55,8 %
Toteutusaste rahastoitain	46,1 %	69,8 %	57,9 %	99,7 %	55,8 %	